

Foto: Thomas Andersen

Årsrapport 2016

Sarpsborg kommune

Innholdsfortegnelse

RÅDMANNENS FORORD	4
SAMFUNNSRESULTATER	5
Demografi	5
Innsatsområder i samfunnsplanen	6
ØKONOMISK RESULTAT	17
Måltavle økonomi	17
Økonomisk oversikt – drift	18
Netto driftsresultat	19
Frie inntekter og finansielle poster.....	20
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	21
Spesifikasjon av driftsinntekter og driftsutgifter.....	22
Økonomisk resultat per kommuneområde	23
Investeringsregnskapet.....	23
Fondsbeholdninger.....	25
Rådmannens internkontroll	27
MEDARBEIDERRESULTATER	28
Måltavle medarbeider	28
Rekruttering og omstilling.	28
Inkluderende arbeidsliv.....	28
Medarbeiderundersøkelsen	30
Skader og HMS avvik	31
Heltid	32
Kompetanseutvikling	32
Lærlinger og kvalifisering til fagarbeider	33
Likestilling og mangfold.....	34
KOMMUNEOMRÅDE VELFERD	37
Strategiske prosesser.....	37
Økonomi	39
Tjenestemål.....	42
KOMMUNEOMRÅDE OPPVEKST	44
Strategiske prosesser.....	44
Økonomi	46
Tjenestemål.....	48
KOMMUNEOMRÅDE SAMFUNN.....	50
Strategiske prosesser.....	50
Økonomi	57
Tjenestemål.....	59

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

KOMMUNEOMRÅDE ORGANISASJON	60
Strategiske prosesser	60
Økonomi	61
Tjenestemål	62
KOMMUNEOMRÅDE TEKNISK	63
Strategiske prosesser	63
Økonomi	64
Tjenestemål	67
VEDLEGG: INVESTERINGSOVERSIKT	69

RÅDMANNENS FORORD

For Sarpsborg by har 2016 vært et helt spesielt år, og da i positiv forstand. Vi har feiret byens tusenårsjubileum på en måte som har gjort oss stolte av byen vår. 162 offisielle arrangementer har trukket godt over 100.000 publikummere. Det har vært fest og moro, men vi har også hatt helt spesielle opplevelser, vi har fått økt kunnskap om byen og dens historie, og vi er blitt knyttet tettere sammen. Jeg er stolt over hvordan både kommunen og Sarpsborg-samfunnet gjennomførte byjubileet.

Vi har mange minner fra jubileumsåret. Noen av dem er fysiske spor som vi vil ha stor glede av også i årene som kommer. Kulås, som har blitt fantastisk både som konsertarena og familiepark, har blitt enda flottere med en vannskulptur, trimapparater og joggesti. Skulpturene «Gutten som snakket med dyrene» og «Flod», laget av to lokale kunstnere, beriker byens nye gågate. På St. Marie plass ruver kunstverket «Genesis». Borgarsyssel museum har fått et moderne formidlingsbygg med «Olavs hall», med et utsiktstårn sarpingene har vist at de setter pris på. Et særdeles populært tårn har vi også fått på Appelsintoppen i Sarpsborgmarka, ved en lysløype vi i 2016 har fått sikret som rekreasjonsområde for byens befolkning også for framtiden. Kommunen har bidratt til alle disse prosjektene, men flere av dem skal andre ha mye ære for. Tusen takk!

Kommunen har vært opptatt av at byjubileet skal bidra til at Sarpsborg blir et mer attraktivt sted å bo, jobbe og besøke. Det mener jeg vi har lykkes med. Denne rapporten forteller også om en positiv utvikling for kommunens attraktivitet generelt. Det er gledelig, men det vil være viktig med en langsiktig og samordnet innsats fra både kommunen og andre aktører for at dette skal fortsette.

Selv i et jubileumsår er kommunens viktigste funksjon å sørge for at byens innbyggere får viktige tjenester som barnehage, skolegang og pleie. Kommunen ivaretar dette på en god måte, men med trange økonomiske rammer er det krevende å dekke alle behov. I 2016 har presset på omsorgstjenester vært veldig stort. Heldigvis kunne Sarpsborg kommune tidlig på året åpne sitt nye helsehus. Det var viktig for å kunne håndtere utfordringene i 2016, og det vil også bidra til at kommunen kan ta best mulig vare på pleietrengende innbyggere i årene som kommer.

Kommunen arbeider hele tiden med å utvikle og forbedre sine tjenestetilbud. Hvordan kan du lese mye om i denne rapporten.

For rådmannen er det også viktig at kommunen driver godt økonomisk, fordi det legger grunnlag for at kommunen kan tilby gode tjenester og medvirke til en positiv utvikling av lokalsamfunnet også i framtiden. I år har særlig høye skatteinntekter i hele landet, men også god styring av kommunens drift, bidratt positivt. Netto driftsresultat i 2016 var på 121,5 millioner kroner, noe som tilsvarer 3,1 prosent av driftsinntektene. Det betyr at kommunen har hatt et veldig godt økonomisk år. Et slikt resultat er til stor hjelp for en kommune som sjelden har hatt store overskudd, og som trenger å bygge egenkapital til investeringer og buffere for dårligere tider.

Internasjonalt vil 2016 bli husket som et urolig år. Vi opplevde terroraksjoner i blant annet Brussel, Nice og Berlin. I Storbritannia og USA var det høyt konfliktnivå rundt henholdsvis EU-avstemning og presidentvalg. I en urolig verden opplever de fleste av oss Norge som et trygt land og Sarpsborg som en trygg og god by. Det skal vi som sarpinger være takknemlige for. Samtidig skal vi ta på alvor at det også i Sarpsborg er mennesker som har det vanskelig, og stille opp for hverandre etter beste evne.

Det har vært et privilegium å være rådmann i Sarpsborg i jubileumsåret. Jeg vil gjerne takke politikere, medarbeidere, tillitsvalgte, samarbeidspartnere og hele byens befolkning for samarbeidet i 2016.

Sarpsborg, mars 2017

Unni Skaar
Rådmann

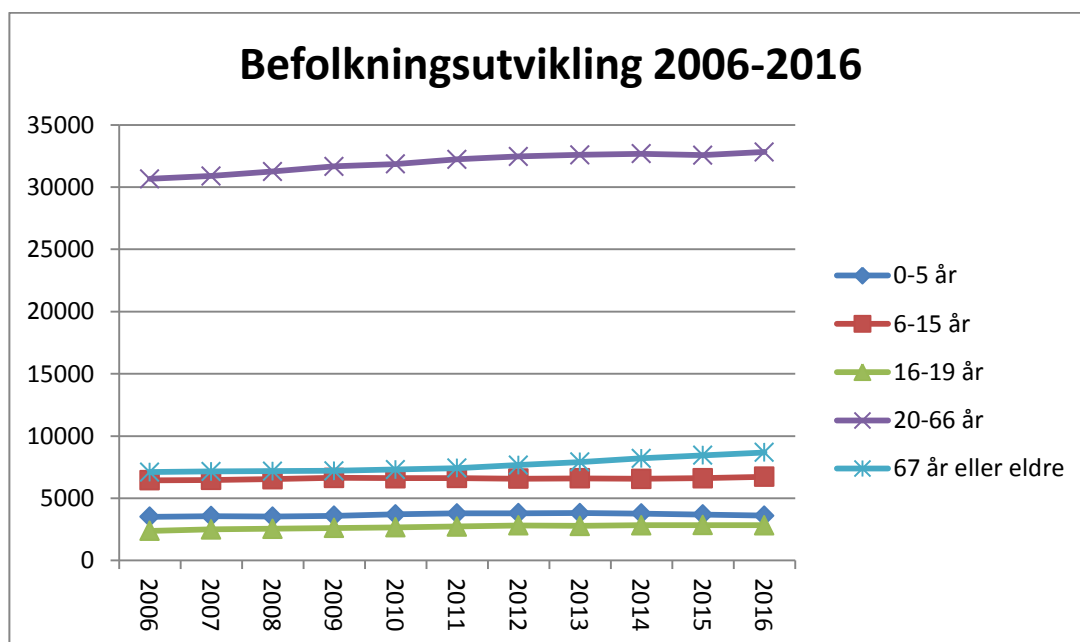
SAMFUNNSRESULTATER

Innenfor samfunnsområdet beskrives først den demografiske utviklingen og deretter utviklingen for aktuelle temaer knyttet til målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Demografi

Sarpsborg har hatt stor befolkningsvekst de to siste årene og passerte 55 000 innbyggere i 2016. Befolkningsveksten i 2016 var omtrent lik landsgjennomsnittet, med en befolkningsvekst på 0,9 prosent. Andel eldre over 80 år i kommunen er høyere enn landsgjennomsnittet.

Figuren under viser en særlig vekst i aldersgruppen 67 år og eldre, men også aldersgruppen 6-15 år hadde en vekst i 2016.

Sarpsborg - Folkemengde 1. januar og endringer i kalenderåret (Kilde SSB)

	Folkemengde 1. januar	Fødselsoverskudd i kalenderåret	Nettoinnflytting i kalenderåret	Folketilvekst i kalenderåret
2005	49 753	31	327	362
2006	50 115	98	390	478
2007	50 593	46	422	460
2008	51 053	147	512	670
2009	51 723	171	264	436
2010	52 159	67	594	646
2011	52 805	100	423	528
2012	53 333	80	299	363
2013	53 696	56	306	363
2014	54 059	18	104	133
2015	54 192	91	399	486
2016	54 641	86	370	449
2017	55 127			

Innsatsområder i samfunnsplanen

V I S J O N Sarpsborg - der barn og unge lykkes	
Identitet Sarpsborgs innbyggere skal være stolte og engasjerte	
Slik vil vi ha det!	
<ul style="list-style-type: none">• Sarpsborg skal oppleves som en kultur-, idretts- og aktivitetsby• Sarpsborg skal ha spennende og allsidige jobbmuligheter• Sarpsborg sentrum skal være attraktivt og levende• Sarpsborg skal være en attraktiv by å bosette seg i for barnefamilier	

2016 var et helt spesielt år for Sarpsborg. Byen feiret 1000 år, og Sarpsborgs innbyggere er stoltere og mer engasjert enn noen gang. Ny omdømmeundersøkelse gjennomført i oktober/november 2016 viser at sarpingene er enda stoltere av byen sin enn tidligere.

- 82 prosent av sarpingene er svært stolte av byen og byens historie.
- Vel 7 av 10 sarpinger forbinder Sarpsborg med en by i vekst og endring.
- 7 av 10 sarpinger har fått bedre oppfatning av Sarpsborg i løpet av de siste par årene.

Byutviklingstiltak som utviklingen av Glengshølen, St. Marie plass med Genesis og opprustingen av Kulåsparken er godt likt av sarpinger og besøkende, og har bidratt til å sette Sarpsborg på kartet. Opprettelsen av Tusenårstien og mange stappfulle historiske foredrag er bare to eksempler på at byens historie vekker stolte følelser og stor interesse.

Sarpingenes stolthet og engasjement for egen by har smittet over på andre. Nå har østfoldingene fått et markant bedre inntrykk av byen. Flere enn 7 av 10 sier nå at de har et godt eller svært godt inntrykk av Sarpsborg. Andelen østfoldinger som kan tenke seg å flytte til Sarpsborg har økt vesentlig, fra 36 prosent i 2011 til 43 prosent i 2016.

Østfoldingene besøker Sarpsborg oftere enn tidligere, og forbinder også byen nå i større grad med flotte byparker og opplevelser. Målet om stolte og engasjerte sarpinger er innfridd, i alle fall for 2016.

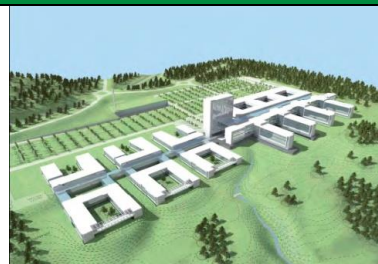
Ny regional analyse fra Telemarksforskning viser også at det skjer ting i kommunen hva gjelder bostedsattraktivitet. Fra 2000 til 2010 hadde Sarpsborg ganske gode flyttetall i forhold til det vi kan forvente ut fra arbeidsplassveksten. Da var bostedsattraktiviteten ganske høy. Etter 2010 har befolkningsveksten og bostedsattraktiviteten vært ganske svak. De siste to årene har imidlertid nettoflyttingen til Sarpsborg tatt seg betydelig opp. Nå framstår Sarpsborg som en attraktiv bostedsby. Hvis vi ser de ti siste årene under ett, har Sarpsborg ikke vært særlig attraktiv for næringsliv eller bosetting. Det betyr at potensialet for vekst ikke har blitt realisert. Utviklingen i 2015 er imidlertid svært positiv. Flyttetallene for de tre første kvartalene i 2016 indikerer at den gode utviklingen vil fortsette. Sarpsborg er helt klart på riktig vei hva gjelder attraktivitet.

Verdiskaping

Sarpsborg skal ha et allsidig og konkurransedyktig næringsliv med høy kompetanse og spennende jobbmuligheter

Slik vil vi ha det!

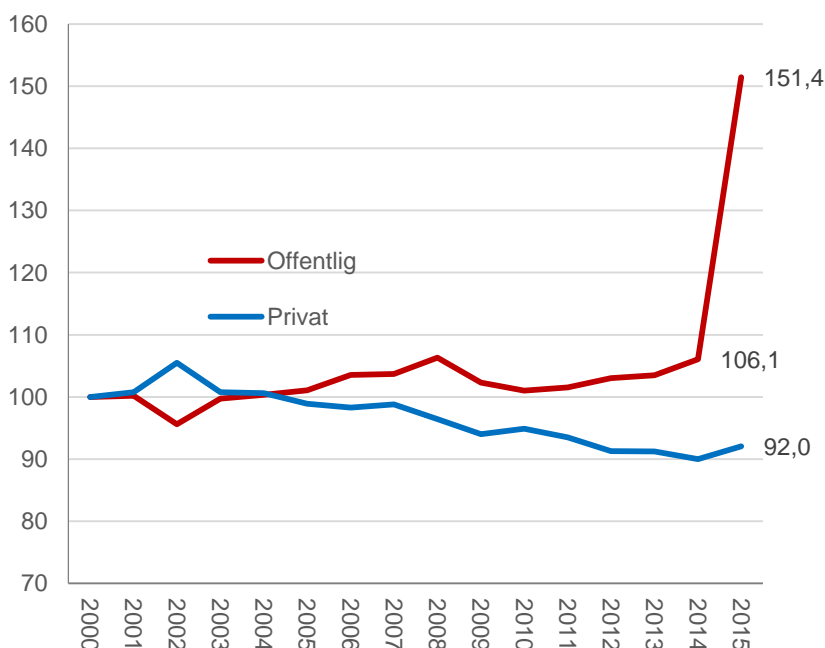
- Sarpsborg skal ha spennende og allsidige jobbmuligheter
- Næringslivet og kommunen skal være attraktiv for faglært arbeidskraft og arbeidskraft med høyere utdanning
- Næringslivet og kommunen skal tilby arbeid til alle grupper av arbeidssøkende

Vekstkraft i næringsliv

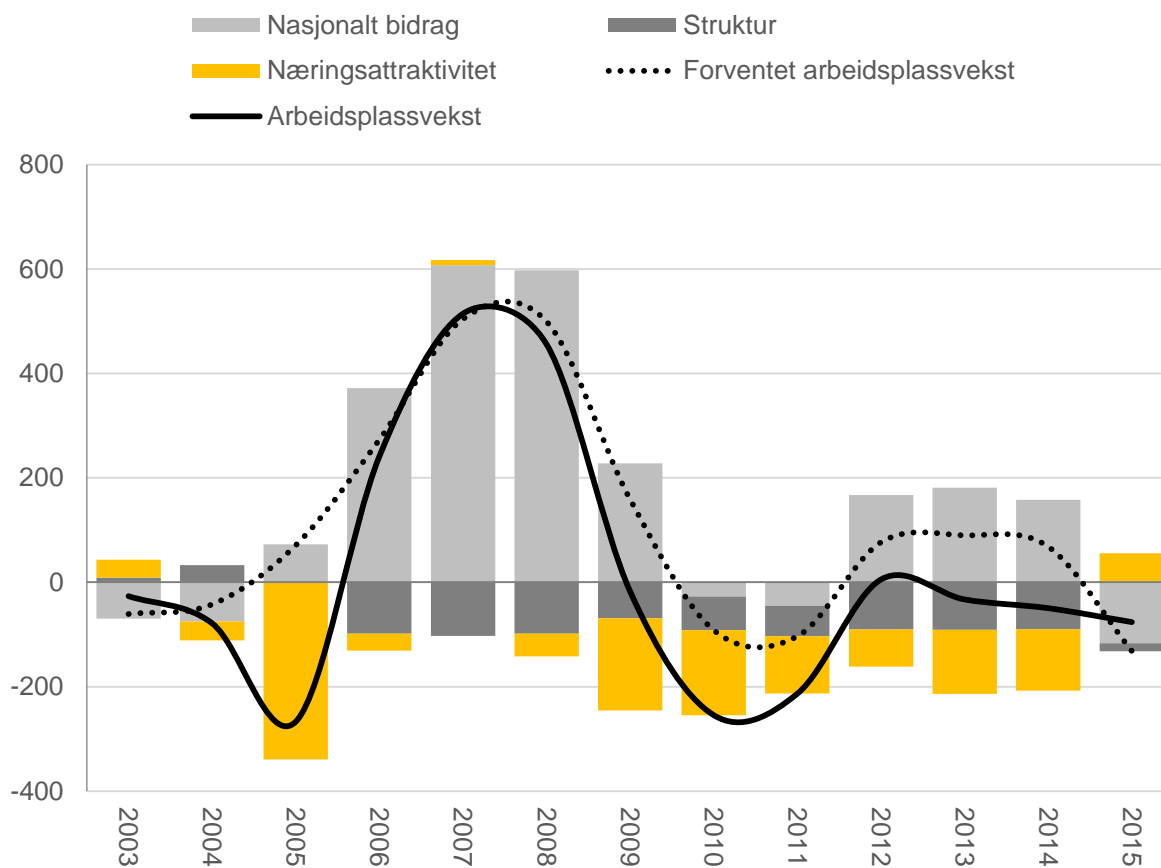
Sarpsborg hadde en forholdsvis bra utvikling i antall offentlige arbeidsplasser fra 2003 til 2014. I 2015 kom sykehuset og det ble en kraftig økning.

Antall arbeidsplasser i næringslivet har hatt en svakere utvikling i Sarpsborg enn ellers i landet. Fra 2000 til 2014 var veksten i antall arbeidsplasser i næringslivet i Sarpsborg ti prosent svakere enn på landsbasis. 2015 ble imidlertid et godt år. Da vokste næringslivet i Sarpsborg sterkere enn ellers i landet.

Figur: Arbeidsplassutvikling i privat og offentlig sektor i Sarpsborg. Indeksert og normalisert mot Norges utvikling.

Næringsattraktivitet

Figur: Arbeidsplassveksten (antall arbeidsplasser) i næringslivet i Sarpsborg, dekomponert i ulike drivkrefter. Tre års glidende gjennomsnitt.

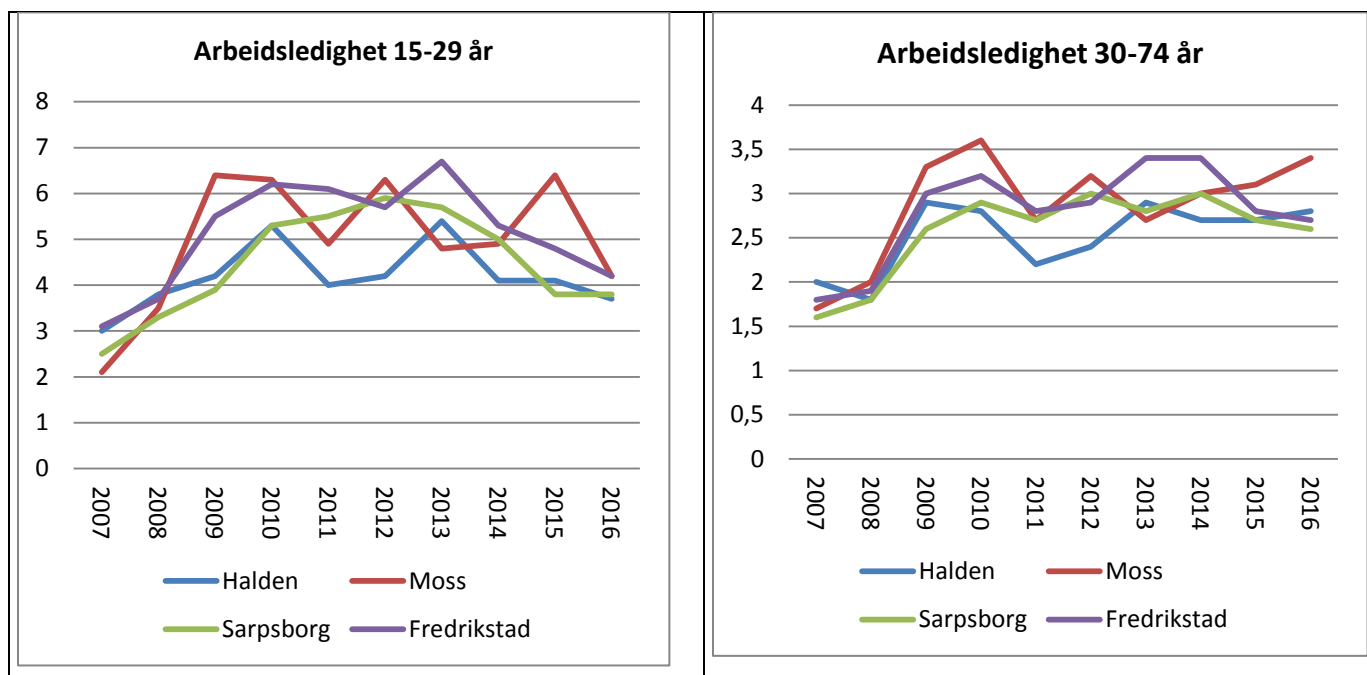
Det er interessant å se på utviklingen i næringsattraktiviteten over tid. Den varierer mye. I figuren over ser vi hvordan arbeidsplassveksten i næringslivet har variert fra år til år i Sarpsborg og hvordan vi kan dekomponere veksten i ulike drivkrefter.

Sarpsborg startet med å ha en positiv næringsattraktivitet i 2003. Etter 2003 har det vært en lang periode med permanent negativ næringsattraktivitet, der næringslivet har hatt en arbeidsplassvekst under forventet. I 2015 ble næringsattraktiviteten positiv igjen. Det har ikke vært så god næringsattraktivitet i Sarpsborg siden 2000. Samtidig ser vi at de strukturelle forholdene har blitt bedre i 2015. Sarpsborg har en mer gunstig næringsstruktur nå enn tidligere. Det skyldes dels oljekrisen, som har gitt nedgang til oljenæringene, som Sarpsborg ikke har, og dels at næringsstrukturen i Sarpsborg har blitt vridd over mot vekstnæringer de siste årene.

Sarpsborg var i 2015 og 2016 en attraktiv næringskommune.

Deltakelse i arbeidslivet

Figurene under viser registrerte arbeidsledige i de store Østfold-byene, registreringsmåned november. Utviklingen viser at andelen unge arbeidsledige i Sarpsborg er synkende de siste årene. Vi ser også en tilsvarende trend blant aldersgruppen 30-74 år.

Arbeidsmarkedssituasjonen for Sarpsborg og Østfold er fortsatt slik at en altfor stor del av befolkningen blir stående utenfor arbeidsmarkedet, med de negative konsekvenser det fører med seg. Arbeidsledigheten var ved utgangen av 2016 på 3,5 prosent i Sarpsborg.

Utdanning

Levekår

Barn og unge skal motiveres til utdanning for å møte framtidens utfordringer.

Sarpsborg skal være en by som fremmer likeverd og inkludering

Slik vil vi ha det!

- Sarpsborg skal ha et helhetlig læringsløp med høy kvalitet fra barnehage til videregående skole
- Helsefremmende og forebyggende tiltak skal ha en sentral plass i arbeidet for å bedre levekår
- Innbyggerne skal ha mulighet til å leve et meningsfylt liv uavhengig av funksjonsevne
- Sarpsborg skal ha et variert kultur- og fritidstilbud for alle
- Levekårene skal bedres og levekårsforskjeller skal utjevnes
- Sarpsborg skal ha trygge, attraktive og levende bo- og nærmiljøer

Forskning viser klare sammenhenger mellom foreldrenes sosioøkonomiske status og utdanningsnivå og elevenes skoleresultater. Familiebakgrunn kan forklare omtrent 30 prosent av forskjellene i karakterer mellom enkeltelever på grunnskolenivå¹. Foreldrenes utdanningsnivå har betydning for sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring og for elevenes skolefaglige prestasjoner. Sarpsborg kommune har en større andel 5. klassinger på laveste mestringsnivå i lesing og regning på nasjonale prøver enn i Østfold og landet som helhet.

Resultater fra nasjonale prøver på 8.årstrinn samt eksamen på 10.årstrinn viser at det arbeides godt i Sarpsborgskolen på mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Her ligger resultatene nærmere landsgjennomsnitt.

Frafallet i videregående skole i Sarpsborg er høyere enn i landet som helhet. I 2016 var det 28 prosent av elevene som falt fra. Tilsvarende tall for landet var 23 prosent, og østfoldsnittet var 27. Utviklingen er ganske stabil.

Andelen med videregående eller høyere utdanning er lavere i Sarpsborg enn i landet forøvrig. Elevundersøkelsen viser at den sosiale trivselen blant 10. klassingene er likt med snittet for Østfold, og høyere enn landet for øvrig.

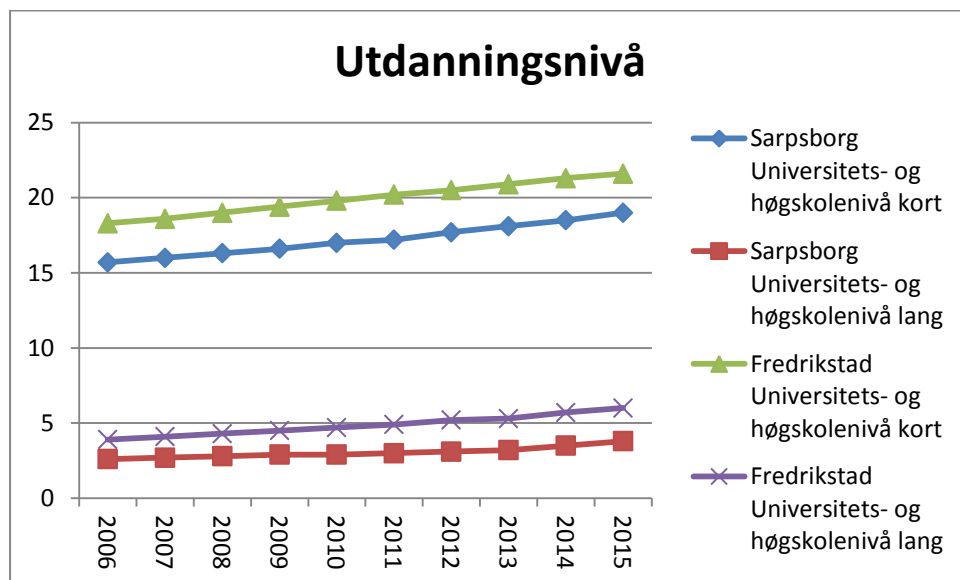
Tabellen under viser gjennomstrømming i videregående skole i Sarpsborg:

År	2009-2014	2010-2015
Fullført på normert tid	52	53,6
Fullført på mer enn normert tid	12,9	15
Fortsatt i videregående opplæring etter 5 år	4,4	5,5
Gjennomført VKII, gått opp til fagprøve, ikke bestått	10,3	9,8
Sluttet underveis	20,4	16,2

Som tabellen over viser blir det litt for enkelt bare å se på frafallstallene, for vi ser at flere fullfører videregående skole, men noen bruker mer enn fem år.

¹ Hægeland m.fl. 2004/2010

Andel med høyere utdanning øker. Kort universitets- eller høyskoleutdanning har økt fra 15,7 i 2006 prosent til 19 i 2015. Økningen er tilsvarende som i Fredrikstad. Andelen med mastergrad eller enda høyere utdanning øker ikke like raskt, økningen er også lavere enn nabokommunen Fredrikstad. Figuren under viser personer 16 år og eldre som har lang eller kort høyskole eller universitetsutdanning.

Helse

Folkehelseprofilen 2017 viser følgende:

- Forventet levealder for kvinner og menn er lavere enn i landet for øvrig.
- Andelen med psykiske symptomer og lidelser er høyere enn i landet for øvrig.
- Andelen unge i alderen 15-29 år som har psykiske symptomer/lidelser er høyere enn landet som helhet men lavere enn fylket.
- Vaksinasjonsdekningen er bedre enn i fylket og landet.
- Andelen med type 2 diabetes er høyere enn landet og fylket.
- Andel overvektige er høyere enn landet.

Nærmiljøet

Sarpsborg har mange gode møteplasser. Andel i Sarpsborg som er fornøyd med sitt nærmiljø er 66,7 prosent, som er noe lavere enn snittet i Østfold. For landet er tallet 70,3 prosent².

I jubileumsåret 2016 er det gjort flere opprustninger i kommunen som har vært viktig for nærmiljøet og Folkehelsen. Kulåsparken har fått joggestier, treningsapparater og bocciabane. Det har blitt opparbeidet 1000-årssti over fossen. I Glengshølen har det også kommet på plass treningsapparater, og ny bryggesti har økt tilgjengeligheten til Sarpsborgmarka. Appelsintoppen har blitt et veldig populært turmål etter etablering av tårnet og grillplasser.

Utjevning av levekårsforskjeller er et viktig område for kommunen, og helsefremmende lokalsamfunn er et viktig pågående arbeid i østrebydel nettopp for å utjevne levekårsforskjeller. Mange tiltak er gjennomført i nærmiljøprosjektet «Alvim inn i de neste tusen».

² Folkehelseprofilen 2016 utgitt av folkehelseinstituttet, 09.02.2016 (har ikke oppdaterte tall).

Sarpsborg kommune har i samarbeid med Kirkens Bymisjon søkt om tilskudd og mottatt 135 000,- fra Østfold Fylkeskommune for å etablere en byhage/parsellhage i Østre Bydel.

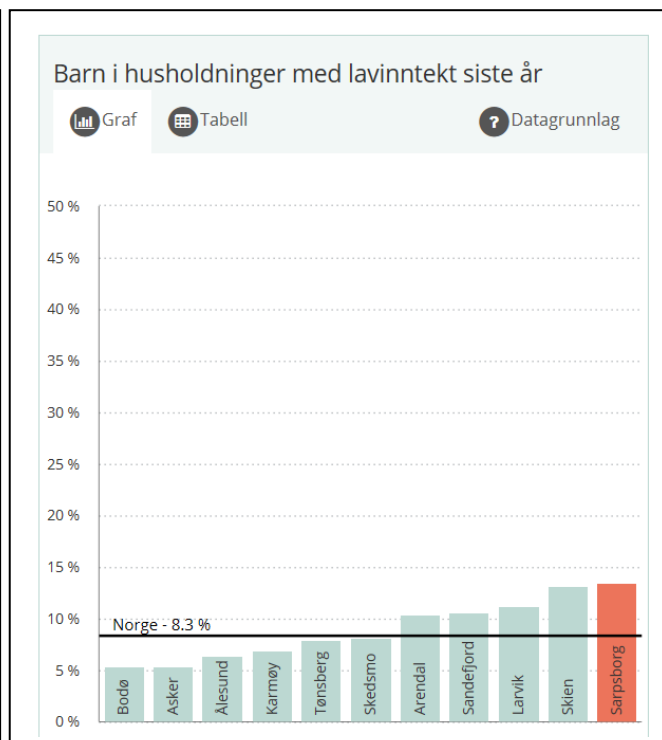
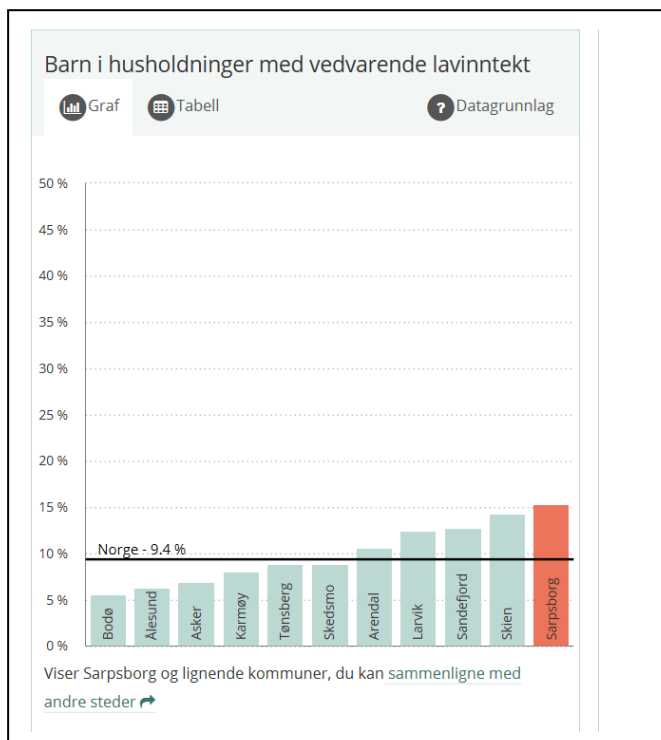
Tomta er på 650 kvadratmeter og vi ser for oss 20-25 parseller. Det er ikke helt klart, men sammen med nærmiljøet ønsker vi å legge opp til en byhave som alle kan ha et forhold til (Sarpsborg 24, 7. februar 2016)

Nå blir det byhage i Østre Bydel

Kontrakten om byhage/parsellhage er undertegnet og allerede i sommer håper kommunen at det er i full gang.

Økonomi

Andelen barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lavinntekt er høyere enn i landet som helhet. Lav inntekt defineres her som under 60 prosent av nasjonal medianinntekt. Levekårsrapporten 2014 viser at det er stor variasjon innad i kommunen når det gjelder barn som lever i lavinntektsfamilier. 12 prosent av barn og unge under 18 år lever i husholdninger med en samlet inntekt på mindre enn 60 prosent av medianinntekten. Flere tiltak er gjennomført for å redusere utenforskap som følge av fattigdom. Blant annet har ungdommens kulturhus blitt startet opp i østre bydel og det jobbes med å øke barnehagetilknytningen for de barn som i dag står utenfor. Vi ser en økning i antallet som søker om redusert barnehagepris, dette gir en indikasjon på at vi er på rett vei. Videreutvikling av flere farger i barnehager og skoler er også eksempler på dette.

Miljø

Alle i Sarpsborg skal være miljøbevisste og delta i en felles miljødugnad for framtida

Slik vil vi ha det!

- Sarpsborg skal ha miljøvennlige bo-, transport- og arbeidsforhold
- Sarpsborgsamfunnet skal ha lavt energiforbruk og bruke fornybar energi
- Sarpsborgsamfunnet skal produsere lite avfall og være gode på gjenvinning
- Sarpsborg skal sikre seg mot skadevirkninger som følge av klimaendringer
- Sarpsborg skal forvalte naturressursen på en miljøvennlig måte.

Klima og energi

Smart City Sarpsborg startet 1. januar 2016. Programmet skal videreføre det gode klima- og miljøarbeidet som ble etablert gjennom prosjekt «Framtidens byer» (2008-2014). Smart City Sarpsborg er også handlingsprogrammet til kommunens klima- og energiplan. Det er etablert en egen programgruppe i Smart City som i tillegg til kommunen inkluderer næringsliv og academia. Dette for å sikre innovasjon, forankring og gjennomføring. Det arbeides med et utvalg av prosjektidéer.

Kommunen har i 2016 arbeidet med elektrifisering av kommunens servicebiler. Det er vedtatt en egen strategi for klimavennlig bilbruk i kommunens virksomheter og det er innvilget statlige «Klimasats»-midler til innkjøp av elbiler og ladeinfrastruktur. Det er også etablert nye offentlige ladepunkter ved Helsehuset i sentrum. Dette er i tråd med gjeldende klima- og energiplan, og med erklæringen kommunen har sluttet seg til – om å jobbe for at Østfold blir en fossilfri grenseregion innen 2030.

Sammen med 17 andre Østfold-kommuner deltar Sarpsborg kommune i Klima Østfold. Et lokalt nettverk hvor kommunene samarbeider om gjennomføring av tiltak som reduserer klimagassutslipp/energiforbruk, samt driver kunnskapsbygging. I 2016 er det bl.a. jobbet med klimasmart landbruk, Energiportalen (boligkalkulator som alle innbyggerne kan benytte), kurs i Green Nudging og felles «Klimasats»-søknader.

Energibruk i kommunale bygg

Rundt 40 %, av det totale energiforbruket i Norge er knyttet til bygg og brukes til oppvarming, lys, kjøling, husholdningsapparater m.m. Sarpsborg kommune har mål om å redusere energiforbruk i kommunale bygg og anlegg med 25 % innen 2020³. Dette målet ble innfridd i 2016 da energiforbruk i kommunale bygg i gjennomsnitt var på 156 kWh/m², en nedgang på 25,4 % fra 2008.

Kommunens klima- og energiplan har også et mål om å redusere bruk av fyringsolje med 25 %. Målet er allerede innfridd, og fra 2015 til 2016 ble forbruk av fyringsolje ytterligere kuttet med ca. 330 000 kWh. I løpet av perioden 2009-2016 er kommunens forbruk av fyringsolje blitt redusert med over 82 %. Forbruket er nå på 1 254 680 kWh som er 2,8 % av kommunens totale energiforbruk i bygg. Fyringsolje benyttes kun som spisslast⁴.

Samferdsel – Bypakke Nedre Glomma

Bypakke Nedre Glomma skal bidra til et framtidrettet og miljøvennlig transportsystem og bedre bymiljø. Hovedmålet er at trafikkveksten skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Trafikktellinger i Sarpsborg viser en trafikkvekst på 1,3 prosent i 2016. Dette er 0,8 prosentpoeng lavere enn i 2015. Det er kun over Sandesundsbrua og i fv. 118 ved Tune kirke det er vekst i 2016, og

³ Referanseåret er 2008

⁴ Reserve el. backup energikilde

i perioden 2013-2016 samlet sett. De resterende fire tellepunktene i Sarpsborg viser en nedgang i trafikken. Trafikken i alle tellepunktene er i Sarpsborg 4,6 prosent over nivået i 2013.

For Nedre Glomma som helhet viser trafikkregistreringer 2 prosent nedgang i personbiltrafikken i 2016. Dette tilsvarer veksten i trafikken for de to foregående årene. For hele Nedre Glomma er trafikkmengden dermed tilbake på samme nivå som det var i 2013, og målet om nullvekst er foreløpig nådd.

Trafikkomfang varierer noe fra år til år, avhengig blant annet av befolkningsvekst, samfunnsøkonomiske forhold og værforhold. Trafikkutviklingen bør derfor sees over flere år før det er mulig å si noe sikkert om virkningen av tiltak. Det er likevel rimelig å anta at redusert vekst i personbiltrafikken i Sarpsborg, og sågar nedgang i Nedre Glomma samlet sett henger sammen med bedre tilbud for kollektiv, sykkel og gange.

Statlige tilskuddsmidler har blitt brukt til å opprettholde økt frekvens på Glommaringen. Det er gjennomført mindre endringer i ruter for å bedre regulariteten og det er gjennomført omfattende holdningskampanjer om å reise kollektivt. Glommaringen hadde i 2016 ca. 1 350 000 passasjerer. Antall busspassasjerer på Glommaringen har økt med 5,5 prosent fra 2015, mens økningen for alle bussruter samlet sett var på 9,1 prosent. Hoveddelen av økningen har vært på de nye rutene til sykehuset på Kalnes. Brukerundersøkelse blant busspassasjerer viser høy tilfredshet på alle forhold som etterspørres med unntak av punktlighet.

Sykkeltellinger i Sarpsborg viser kun små endringer i 2016. Tallene er lave og små endringer gir store prosentvise utslag. I Sarpsborg er det to tellesløyfer⁵ (Borregaardsbakken og Tune kirke) som foretar kontinuerlig registrering av antall syklende. I tillegg er det to sykkeltellesøyler som teller kontinuerlig. Tellesøylene er mer et tiltak for å fokusere på at flere bør sykle, enn det er et vitenskapelig grunnlag for transportvaner.

Sted	2013	2014	2015	2016
Borregaardsbakken	208	225	208	212
Tune kirke	173	182	157	167

Gjennomsnitt antall syklist per døgn for hele året (registrert med tellesløyfer)

Trygge og sammenhengende sykkelveier har stor betydning for antall syklist. Det er åpnet sykkelfelt i Pellygata i 2016, og gjennomført flere tiltak som bedrer framkommeligheten for syklist, både med belønningsmidler og som del av trafikksikkerhetsarbeidet i Sarpsborg kommune. Det er imidlertid ikke åpnet noen lange ruter med sammenhengende sykkelvei i 2016.

Reisevaneundersøkelsene (RVU) viser at ca. fem prosent av reisene i Nedre Glomma i 2013/2014 ble foretatt med sykkel (3 prosent i Sarpsborg og 6 prosent i Fredrikstad). Andelen i reisevaneundersøkelsen fra 2009 var også fem prosent (4 prosent i Sarpsborg og 5 prosent i Fredrikstad). Reisevaneundersøkelsene viser også at av de som har kortere reisevei enn én kilometer til arbeid, er det 21 prosent som kjører bil til jobb, og at nesten alle har gratis parkeringsplass på jobben. Det viser at det er et stort potensiale for mer miljøvennlige arbeidsreiser.

Luftkvalitet og støy

Luftkvaliteten i Sarpsborg overvåkes ved to målestasjoner. Stasjonen ved Borgarsyssel museum måler svoveldioksid (SO₂), som i hovedsak stammer fra industrien. I 2016 ble det registrert åtte overskridelser av timegrenseverdien for SO₂ og to overskridelser av døgn grenseverdien. Dette er færre enn i 2015. Årsmiddel-konsentrasjonen er på samme nivå som i 2015. Overskridelsene skyldes uønskede hendelser/driftsforstyrrelser på Borregaard. På grunn av overskridelser av øvre vurderingsterskel for SO₂ de siste årene har Miljødirektoratet gitt pålegg om tiltaksutredning for SO₂.

⁵ Tellesløyfer er skjulte sensorer i bakken som teller syklist. Disse er koblet rett opp mot nasjonal veidatabank. Tellesøyler er synlig søyler med sensorer hvor alle som passerer kan lese av hvor mange som passerer.

Tiltaksutredningen ble utarbeidet av Borregaard og godkjent av kommunen før den ble oversendt miljødirektoratet.

I oktober 2015 fikk kommunen en ny målestasjon, som er plassert på Alvimhaugen. Målestasjonen måler både nitrogendioksid (NO₂) og svevestøv (PM₁₀ og PM_{2,5}). Det ble ikke registrert overskridelser ved målestasjonen på Alvim i den korte perioden den var i drift i 2015. I 2016 ble det registrert seks overskridelser av grenseverdien for døgnmiddel av PM₁₀, det ble ikke registrert overskridelser av grenseverdien for NO₂.

Kommunen utarbeidet en tiltaksutredning for svevestøv i 2014, Miljødirektoratet gav i november 2016 pålegg om å revidere denne. Frist for revideringen er satt til 31.12.2018, men kommunen er pålagt å gå gjennom handlingsplanen til tiltaksutredningen allerede i 2017. Finstøv kommer i hovedsak fra vedfyring, men også fra langtransporterte kilder og forbrenningsmotorer. Det grove støvet kommer i hovedsak fra veitrafikk og slitasje på asfalt.

Utendørs støy fra vei, jernbane og havn for byområdet Sarpsborg-Fredrikstad ble kartlagt i 2012. Støykartleggingen ble fulgt opp med utarbeidelse av en handlingsplan mot støy i 2013. Oppfølging av handlingsplanen ses i sammenheng med gjennomføring av tiltak i Bypakke Nedre Glomma. Etter krav i forurensningsforskriften skal støykartleggingene oppdateres hvert femte år. Som grunnlag for nye støyberegninger er det i 2016 gjennomført trafikkteellinger på kommunale veier i Sarpsborg.

Avfall og gjenvinning

Av innsamlet husholdningsavfall i 2016 ble 25 % levert til materialgjenvinning, 72 % til forbrenning og 3 % til annen behandling. Fra 2012 har beboere på Opsund hatt mulighet til å være med på kommunens henteordning for hageavfall. I 2014 ble ordningen utvidet til også å gjelde Kurland, Lande, Brevik, Tunejordet og sentrum. Fra 2016 omfatter ordningen også Grålum, Yven og Hannestad. Fra 2017 planlegges ordningen også innført for Greåker, Tindlund og Bjørnstad.

I desember 2016 signerte kommunen kontrakten med Norsk Gjenvinning Renovasjon AS som skal gi Sarpsborg Norges første el-søppelbil. I tillegg får kommunen flere søppelbiler på biogass og kort transport av søppel.

I 2016 har kommunen også vurdert et samarbeid med nabobyene Fredrikstad, Moss og Halden om etablering av et ettersorteringsanlegg for avfall. Det tas sikte på å formalisere et videre samarbeid i 2017.

Vann

Kommunen overvåker vannkvaliteten i 26 lokale bekker. Resultatene for 2016 viser ingen større endringer fra 2015. Flere av bekkene er sterkt påvirket av avløp, mens enkelte også i tillegg er påvirket av avrenning fra jorder og beitedyr. De bekkene som er visuelt mest påvirket er Brusemyrbekken, Kalabekken samt bekk mellom E6 og Alvim renseanlegg. Overvåking av de største innsjøene i Sarpsborg foregår i regi av fylkesmannen og Vannområdet Glomma Sør. Resultatene fra 2016 viser at Tunevannet har dårlig miljøtilstand, mens tilstanden i Isesjø er moderat. Det er ingen store endringer fra tidligere. For å oppnå målet om god vannkvalitet iht. vannforskriften er det nødvendig å gjennomføre tiltak. I Tunevannet er det også påvist høye konsentrasjoner av bly, arsen og antimon. Forurensningen tilskrives skyteaktiviteten på Bekkhus. Det er behov for supplerende undersøkelser for å avgrense omfang av forurensning og evt. planlegge tiltak for opprydding.

Tunevannet har de siste tiårene hatt årlige oppblomstringer av blågrønnalger grunnet overgjødning. Sommeren 2016 var intet unntak og kommunen frarådet folk å bade i en periode fra 20. juli. I 2016 er det blitt utarbeidet et nytt handlingsprogram for Tunevannet. Handlingsprogrammet gir en oppdatert beskrivelse av innsjøens utvikling og tilstand. Videre gir det en oppdatert vurdering av ulike aktuelle tiltak og effekten av disse. Handlingsprogrammet oppsummer også tidligere arbeid og undersøkelser. Brukermålet om å ivareta Tunevannets verdi som rekreasjonsområde for byens befolkning videreføres fra forrige plan. Dette betyr at vannkvaliteten må være så god at den tilfredsstillende normene for badevann. I tillegg skal miljømål gitt av vannforskriften ivaretas. De viktigste kildene til fosfor i

nedbørfeltet til Tunevannet kommer fra jordbruk og lekkasjer fra offentlig- og privat kloakkledningsnett, og det foreslås gjennomført tiltak innenfor sektorene. I tillegg anbefales utfisking av karpefisk. Handlingsprogrammet legges ut på høring medio februar 2017.

Sivklipping er gjennomført både i Tunevannet og Isesjø i 2016. Tiltaket gjøres primært av estetiske årsaker og for å hindre at viktige rekreasjonsområder gror igjen.

Forbausende byfest og andre miljømarkeringer

Kunnskapsbygging og atferdsendringer i befolkningen er viktig for å nå kommunens mål på miljøområdet. I løpet av 2016 har det vært gjennomført flere lokale kampanjer og tiltak som skal bidra til å sette fokus på innbyggernes mulighet til å leve mer miljøvennlig. Markering av Earth hour, garasjesalgdagen, kampanje for vintersykling, Sykle til jobben-aksjonen og markering av mobilitetsuka er eksempler på gjennomførte aktiviteter. 1000 SYKLER, et kultur- og miljøprosjekt i regi av Bypakke Nedre Glomma for å gi sykling – og sykkelen – et nytt og fargerikt liv, har også fått mye oppmerksomhet i Sarpsborg.

Gjennom arrangementet Forbausende byfest setter vi fokus på godt bymiljø, sykkel og gange samt alternativ bruk av byen. Arrangementet virker som en katalysator for utvikling av Sarpsborg sentrum, ved å løfte frem kreativ byutvikling, midlertidighet og benytte byrommene på nye måter. Kommunen legger rammene for arrangementet og samarbeider med lokalt næringsliv, frivillige lag og organisasjoner. Byfesten ble i 2016 arrangert for fjerde gang og var ett av de offisielle byjubileumsarrangementene.

ØKONOMISK RESULTAT

Måltavle økonomi

Økonomi		
	Resultat	Ambisjon
	2016	2016
Mål: God kommuneøkonomi		
Netto driftsresultat ⁶	3,2 %	>1,75 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter ⁷	83,6 %	<81,7 %
Disposisjonsfond (ikke formålsbestemt) ⁸	60,8 mill. kr	>50 mill. kr
Meravkastning kortsiktig likviditet ⁹	1,5 %	>0,6 %
Avvik budsjett – regnskap for kommuneområdene samlet	1,4 %	0 %

⁶ Gjelder Sarpsborg kommune som kommune konsern, dvs. kommunen inkl. kommunale foretak og andel av interkommunale selskaper hvor kommunen er medeier. Ambisjonsnivået følger KMD/KS sin anbefaling på 1,75 %.

⁷ Gjelder Sarpsborg kommune som kommune konsern. Bystyret har tidligere vedtatt at netto lånegjeld ikke skal overstige gjennomsnittet for landet utenom Oslo.

⁸ Gjelder kun kommunen.

⁹ Meravkastning utover referanseindeks ST1X. Gjelder kun kommunen.

Økonomisk oversikt – drift

	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	124 488 119	122 118 000	122 309 000	119 291 447
Andre salgs- og leieinntekter	338 525 713	318 880 000	318 445 000	326 785 326
Overføringer med krav til motytelse	407 090 326	304 713 300	290 056 300	407 283 728
Rammetilskudd	1 512 256 121	1 555 050 000	1 555 050 000	1 505 951 838
Andre statlige overføringer	113 136 262	97 822 000	78 955 000	73 506 788
Andre overføringer	6 214 979	1 918 000	1 918 000	4 349 448
Skatt på inntekt og formue	1 246 489 181	1 156 000 000	1 156 000 000	1 101 806 703
Eiendomsskatt	188 311 402	188 000 000	188 000 000	176 626 658
Andre direkte og indirekte skatter	8 469 502	0	0	8 444 785
Sum driftsinntekter	3 944 981 605	3 744 501 300	3 710 733 300	3 724 046 721
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	1 958 914 672	1 931 203 500	1 898 378 500	1 877 164 037
Sosiale utgifter	527 522 034	551 896 000	544 107 000	511 900 325
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	453 414 112	409 664 500	413 152 500	434 108 534
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	464 646 166	454 403 800	447 119 800	440 882 928
Overføringer	228 873 301	186 967 000	184 961 000	211 884 915
Avskrivninger	195 282 706	197 000 000	197 000 000	177 294 197
Fordelte utgifter	-52 543 327	-44 156 000	-44 156 000	-39 762 928
Sum driftsutgifter	3 776 109 664	3 686 978 800	3 640 562 800	3 613 472 008
Brutto driftsresultat	168 871 941	57 522 500	70 170 500	110 574 713
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	46 902 534	55 499 995	44 500 000	57 219 621
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8 955 373	0		4 291 470
Mottatte avdrag på utlån	1 437 096	1 000 000	1 000 000	1 340 599
Sum eksterne finansinntekter	57 295 003	56 499 995	45 500 000	62 851 690
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	139 660 635	146 094 000	149 500 000	138 531 422
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	2 050 625	0	0	472 779
Avdrag på lån	157 474 836	157 700 000	159 100 000	158 114 872
Utlån	910 752	900 000	900 000	693 991
Sum eksterne finansutgifter	300 096 849	304 694 000	309 500 000	297 813 064
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-242 801 845	-248 194 005	-264 000 000	-234 961 374
Motpost avskrivninger	195 282 706	197 000 000	197 000 000	177 294 197
Netto driftsresultat	121 352 802	6 328 495	3 170 500	52 907 536
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	75 320 464	75 320 464	0	515 876
Bruk av disposisjonsfond	35 355 471	20 458 000	12 545 000	28 655 715
Bruk av bundne fond	32 964 637	16 160 500	7 960 500	29 018 098
Sum bruk av avsetninger	143 640 572	111 938 964	20 505 500	58 189 689
Overført til investeringsregnskapet	16 363 895	16 299 995	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	102 805 005	100 211 464	23 620 000	1 655 059
Avsatt til bundne fond	31 130 957	1 756 000	56 000	34 121 702
Sum avsetninger	150 299 856	118 267 459	23 676 000	35 776 761
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	114 693 517	0	0	75 320 464

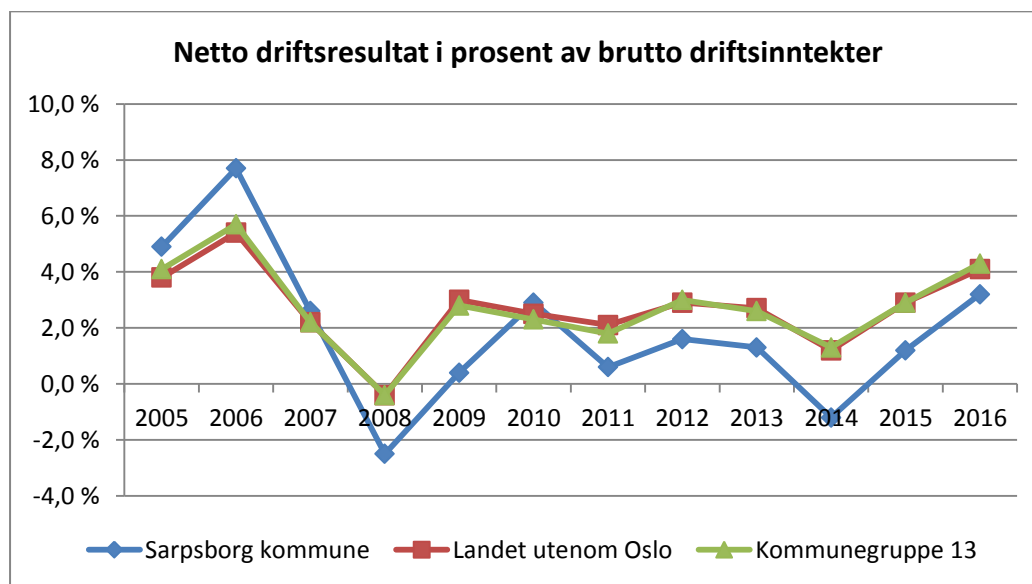
Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et begrep innenfor kommunal økonomi og oppgis vanligvis som prosent av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat må minst være tilstrekkelig til å dekke netto avsetninger og tidligere års merforbruk. Et positivt netto driftsresultat utover dette kan avsettes til fond (sparing) og benyttes i senere budsjettår til finansiering av drifts- og investeringstiltak.

I handlingsplan 2016 - 2019 med årsbudsjett 2016 er det vedtatt en ambisjon om at netto driftsresultat for kommunen skal være på minst 1,75 %. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anbefalt et gjennomsnittlig nivå for netto driftsresultat for kommunesektoren på 1,75 % for å kunne opprettholde en sunn og robust økonomi. Med det menes at kommunen bør ha et overskudd på den løpende drift som bidrar med tilstrekkelig egenkapital i investeringene. Samtidig må netto driftsresultat gi rom for å kunne avsette midler til fond (sparing) som buffer mot fremtidige svingninger i driftsinntektene eller dekke uforutsette utgifter, slik at tjenestene blir minst mulig berørt på kort sikt. Ved et lavere netto driftsresultat må kommunen regne med at den enten ikke vil være i stand til å fornye sine bygg og anlegg i takt med slit og elde eller at gjeldsgraden vil øke. Dessuten vil det være lite rom for å bygge opp tilstrekkelig frie fond for å kunne opprettholde et stabilt tjenestenivå ved uforutsette utgifter eller svingninger i inntektene.

Et netto driftsresultat på 1,75 % tilsvarer 69,0 mill. kr for Sarpsborg kommune i 2016. Til sammenligning ble årets netto driftsresultat 121,4 mill. kr eller 3,1 %, som er 68,5 mill. kr bedre enn i 2015. Helt siden 2006 har kommunen hatt et netto driftsresultat under 3 % av brutto driftsinntekter, og i hovedsak svakere enn både gjennomsnittet for landet og kommunegruppe 13¹⁰. Regnskapsundersøkelsen til KS for 2016 tyder på at kommunene samlet får et netto driftsresultat på om lag 4,2 – 4,4 %. Oppdaterte tall fra SSB viser at gjennomsnittet for landet, med unntak av Oslo, var på 4,1 %. For KOSTRA gruppe 13 ble tallet 4,3 %.

Figuren under viser at netto driftsresultat for Sarpsborg kommune svinger i takt med Kommune-Norge for øvrig. Endringer i kommuneøkonomien har i stor grad vært sammenfallende med den økonomiske utviklingen nasjonalt og internasjonalt. Første halvdel av 2000-tallet var preget av god økonomisk vekst og et positivt netto driftsresultat som følge av økte skatteinntekter. Finanskrisen i 2008 rammet de fleste europeiske land hardt med svakere økonomisk vekst og økt arbeidsløshet. Dette medførte en klar forverring av netto driftsresultat for både Sarpsborg og landet for øvrig.

Kilde: SSB, KOSTRA Nøkkeltall

¹⁰ Mest sammenlignbare kommuner i henhold til SSBs definisjon.

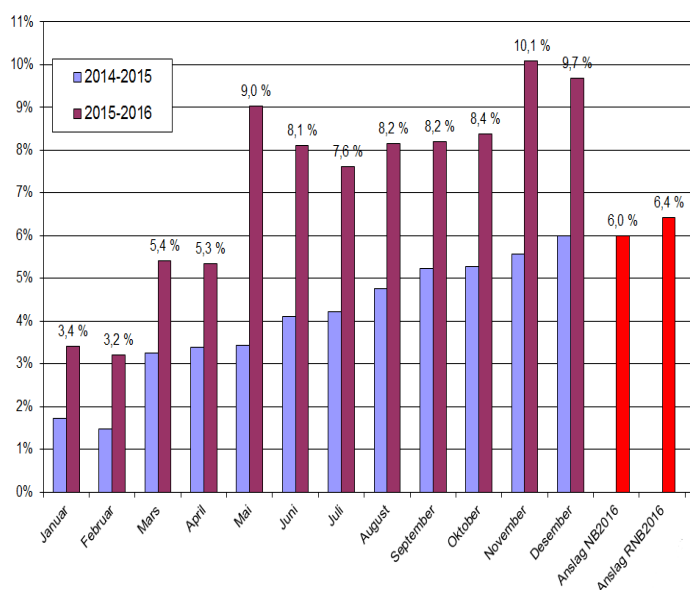
Frie inntekter og finansielle poster

Skatt på inntekt og formue

Skatt på inntekt og formue inklusiv naturressursskatt¹¹ utgjør 1 254,9 mill. kr i 2016, dette er en økning på 144,7 mill. kr (13 %) fra 2015. Opprinnelig var det budsjettert med skatteinntekter på 1 156 mill. kr for 2016.

Fra mai måned bedret skatteveksten seg markant, skatteoppgjøret og de endelige tallene viser at veksten i 2016 ble betydelig høyere enn tidligere anslått. En stor del av veksten skyldes at personlige skatteyttere foretok en tilpasning til skattereformen i 2016 ved å ta ut store utbytter i 2015. Ulikheter i skatteinntekter kommunene imellom utlignes delvis gjennom inntektsutjevningen i inntektssystemet for kommuner, med utbetaling over rammetilskuddet.

Skatteinngang, akkumulert - kommunene - pst-endering fra året før

	Skatteinntekter i % av landsgjennomsnittet	Endring i skatteinntekt fra 2015
Halden	79,2 %	11,5 %
Moss	84,4 %	10,5 %
Sarpsborg	79,9 %	13,0 %
Fredrikstad	83,3 %	9,9 %
Hvaler	98,1 %	5,5 %
Aremark	80,9 %	9,6 %
Marker	82,8 %	14,4 %
Rømskog	103,8 %	35,8 %
Trøgstad	81,8 %	9,3 %
Spydeberg	90,1 %	12,5 %
Askim	85,1 %	9,7 %
Eidsberg	80,5 %	11,0 %
Skiptvet	82,5 %	9,6 %
Rakkestad	83,2 %	15,7 %
Råde	89,6 %	13,1 %
Rygge	91,8 %	11,8 %
Våler	84,8 %	11,7 %
Hobøl	86,9 %	12,4 %

(Kilde: KS)

Ordinært rammetilskudd

Gjennom inntektssystemet kompenseres kommunene for ulikheter i utgiftsbehovet etter fastsatte kostnadsnøkler for de viktigste tjenestene, samt inntektsutjevning. Ordinært rammetilskudd i 2016 utgjorde 1 512,3 mill. kr, 6,3 mill. kr mer enn året før. Større skatteinntekt i 2016 medførte en mindre inntektsutjevning for kommunen. Samlet rammetilskudd og skatteinntekter utgjorde 56,1 mill. kr mer enn budsjettert for 2016.

Skatt på eiendom

Samlet skatt på eiendom utgjorde 188,3 mill. kr, noe som er 11,7 mill. kr mer enn i 2015 og 0,3 mill. kr mer enn budsjettert for 2016. Økningen skyldes hovedsakelig at skattøren på bolig og fritidseiendommer ble økt med 0,4 promille for 2016. Eiendomsskatteinntekten på næring/verk og bruk utgjorde 71,3 mill. kr, bolig 98,1 mill. kr og fritidseiendom 18,9 mill. kr.

Statlige tilskudd og overføringer

Budsjettert statlig refusjon for ressurskrevende brukere var 64 mill. kr i 2016. I henhold til gjeldende regler er statlig refusjon knyttet til ressurskrevende tjenester for 2016 inntektsført i årsregnskapet

¹¹ Naturressursskatten for 2016 utgjør 8,4 mill. kr og inngår i posten "andre direkte og indirekte skatter" i tabellen "Økonomisk oversikt drift".

basert på et estimat på 60 mill. kr. Innsendt krav for 2016 utgjør 59,9 mill. kr. Merutgiften i forhold til estimatet utgiftsføres i 2017.

Statstilskudd for bosetning av flyktninger i 2016 utgjorde 82,9 mill. kr. Det var budsjettert med 72,2 mill. kr.

Finansinntekter og -utgifter

Kommunens netto finansutgifter er 21,2 mill. kr lavere enn opprinnelig budsjett. 16 mill. kr skyldes utbytte fra Borg Næring og Eiendom. Resterende avvik er en kombinasjon av høyere finansinntekter og lavere renteutgifter og avdrag enn forutsatt. Det vises for øvrig til egen finansrapport for 2016. Rapporten blir behandlet i bystyret i april 2017.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (gjeldsgraden) er et uttrykk for hvor stor gjeldsbelastning kommunen har i forhold til sine inntekter. Diagrammet på neste side viser utviklingen i netto lånegjeld i forhold til kommunens samlede driftsinntekter siden 2004¹².

Bystyret vedtok for 2015 et mål om at gjeldens andel av brutto driftsinntekter ikke skulle overstige 81,0 %. Måltallet er satt ut fra at bystyret tidligere har vedtatt at netto lånegjeld ikke skal overstige gjennomsnittet for landet utenom Oslo.

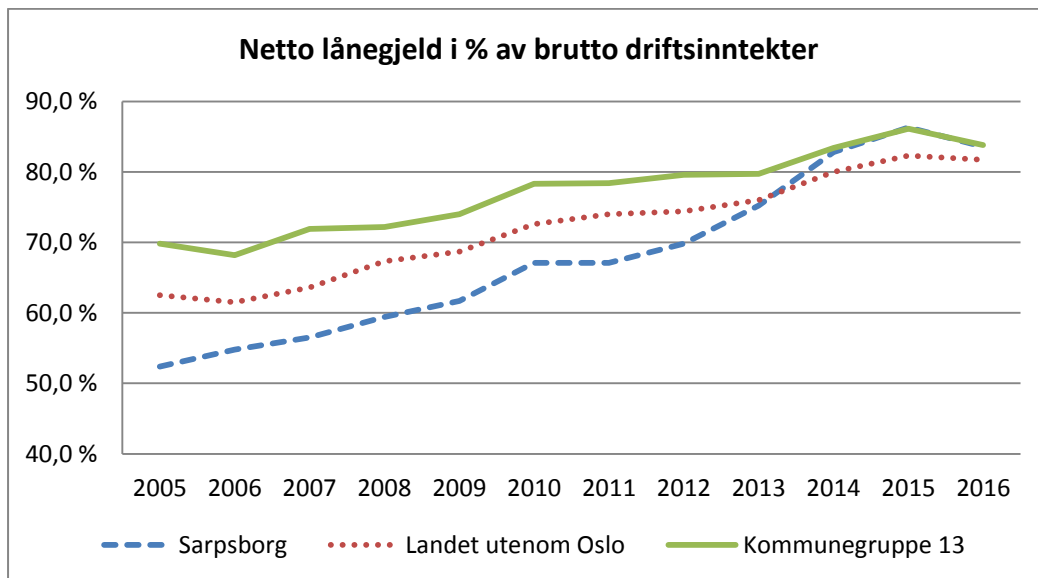
Et vedvarende høyt investeringsvolum over flere år gjorde at kommunen i 2014, for første gang siden rapporteringen til KOSTRA ble obligatorisk i 2001, hadde en gjeldsgrad som var klart høyere enn gjennomsnittet for landets kommuner utenom Oslo. Netto lånegjeld i forhold til kommunens driftsinntekter i 2016 var på 83,6 %, tilsvarende var det 86,3 % i 2015. Netto lånegjeld har også gått ned sammenliknet med KOSTRA gruppe 13 hvor dette tallet var 83,8 %. Gjennomsnitt for landet utenom Oslo var på 81,7 %.

Deler av kommunens finanskostnader dekkes gjennom statlige tilskuddsordninger (rentekompensasjon) og gjennom gebyrfinansierte investeringer innenfor vann, avløp, renovasjon og feiing, men dette gjelder også for andre kommuner.

Økt gjeldsbyrde i forhold til inntektene medfører at kommunen må bruke en stor andel av sine driftsinntekter til å dekke renter og avdrag på lån med tilsvarende mindre igjen til drift. Økt gjeldsbyrde som følge av høyt investeringsvolum er en utfordring for hele kommunesektoren, og kan ikke vedvare over tid. Sarpsborg kommune har vurdert tiltak for at gjelden ikke skal øke. Ved behandlingen av handlingsplan for 2017 – 2020 fattet bystyret vedtak om at renteesponert gjeld som belaster driftsregnskapet ikke skal øke i perioden. Samlet renteesponert lånegjeld ved slutten av handlingsplanperioden skal være lik renteesponert gjeld 1.1.2017.

Norske kommuner har høy kredittverdighet og har etter staten og statsforetak de beste lånebetingelsene i kredittmarkedet. Kommunen kan derfor normalt plassere midler innenfor rammen av reglene i finansreglementet om plassering av kortsiktig likviditet til en høyere rente enn det kommunen betaler på sine innlån. Ut fra en økonomisk betraktning lønner det seg derfor for en kommune å foreta opplåning så snart som mulig etter at gyldig vedtak foreligger og samtidig betale sine avdrag så sent som mulig. På denne måten kan kommunen utnytte de muligheter som ligger i en positiv rentedifferanse på lånte midler. Dette handler ikke om spekulasjon med kommunens midler, men om god finansiell styring til fordel for kommunen.

¹² Tallene gjelder for kommunen som konsern, dvs. kommunen inklusiv kommunale foretak og andel av interkommunale selskaper.

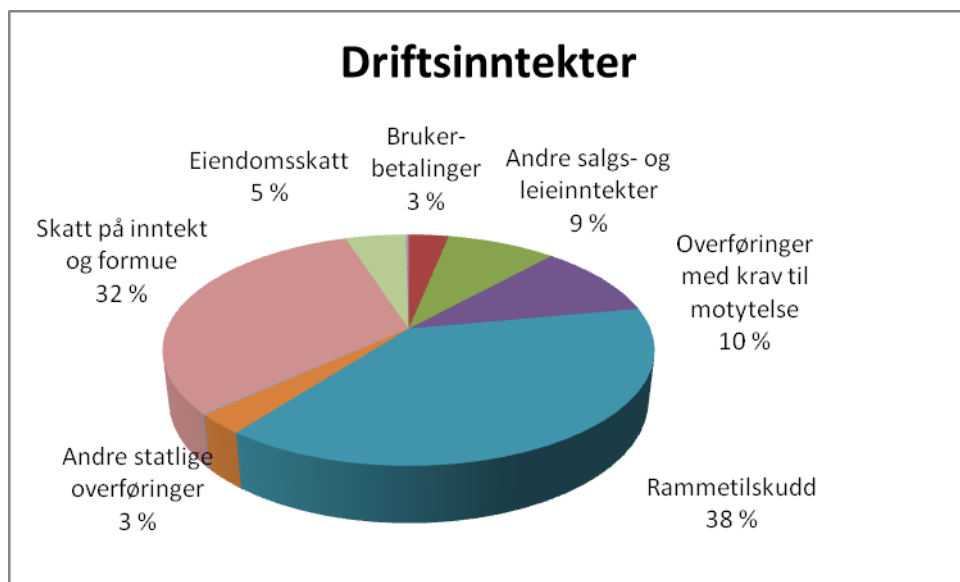

Kilde: SSB, KOSTRA nøkkeltall

Spesifikasjon av driftsinntekter og driftsutgifter

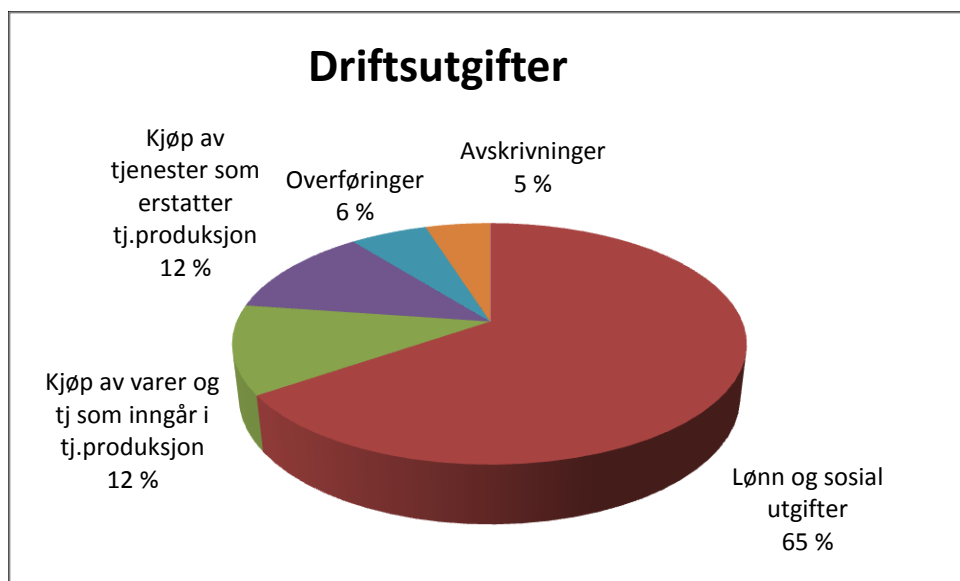
Driftsinntekter

Kommunens driftsinntekter for 2016 fremgår av diagrammet nedenfor. Inntektene økte med 220,9 mill. kr eller 5,9 % fra 2015 til 2016. Skatt og rammetilskudd utgjør til sammen 2 758,7 mill. kr, som tilsvarer 70 % av kommunens samlede driftsinntekter. Nivået på skatt og rammetilskudd bestemmes i stor grad av staten gjennom statsbudsjettet. Dette betyr i realiteten at det er staten som bestemmer kommunens inntektsnivå og dermed langt på vei også hvor mye kommunen kan bruke på drift.

Driftsutgifter

Hvordan kommunens driftsutgifter er sammensatt er vist i diagrammet nedenfor. Driftsutgiftene økte med 162,6 mill. kr, tilsvarende 4,5 % fra 2015 til 2016. Det betyr at inntektene vokste vesentlig mer enn utgiftene.

Økonomisk resultat per kommuneområde

Kommuneområde	Tall i 1 000 kr			
	Regnskap 31.12.16	Rev. budsjett 2016	Avvik i kr.	Avvik i %
Velferd	1 225 902	1 248 412	22 510	1,8 %
Oppvekst	1 038 747	1 040 033	1 286	0,1 %
Samfunn	111 007	111 574	567	0,5 %
Organisasjon	136 558	141 766	5 208	3,7 %
Teknisk	201 258	208 618	7 360	3,5 %
Rådmann	5 968	7 847	1 879	23,9 %
Sum	2 719 440	2 758 250	38 810	1,4 %

Samlet sett har kommuneområdene et mindreforbruk på 38,8 mill. kr i 2016 i forhold til reviderte budsjetterrammer. Resultatet er påvirket av at det er brukt 12,4 mill. kr av tidligere fondsavsetninger tilhørende enhetene. I henhold til interne regler for behandling av over- og underskudd i Sarpsborg kommune, kan den enkelte enhet opparbeide et akkumulert overskudd på inntil 3 % av brutto driftsutgifter til bruk i senere budsjettår. Dette gir muligheter for å husholdere med tildelte midler på tvers av budsjettår. Resultatet per kommuneområde er omtalt i egne kapitler.

At kommuneområdene holder seg innenfor tildelte budsjetterrammer er en forutsetning for god økonomistyring og et stabilt tjenestetilbud. Et overskudd (mindreforbruk) innenfor kommuneområdene er ikke noe mål i seg selv, men kan være hensiktsmessig for å kunne håndtere framtidige svingninger i utgiftsbehovet.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet avsluttes separat og viser investeringer, utlån og avsetninger samt hvordan investeringene er finansiert. Inntekter som skal føres i investeringsregnskapet er bl.a. salg av varige driftsmidler, herunder salg av fast eiendom og maskiner og annet utstyr samt tilskudd av investeringsmessig karakter. KRS¹³ nr. 4 regulerer hvilke utgifter som kan føres i investeringsregnskapet. Kravene er at den eiendelen som anskaffes skal være av vesentlig verdi og til

¹³ Kommunal regnskapsstandard fastsatt av GKRS – Foreningen for god kommunal regnskapskikk

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

varig eie eller bruk, i praksis verdi over kr 100 000 og med økonomisk levetid på minst 3 år.

		Revidert	Tall i 1000 kr
Økonomisk oversikt investeringer	Regnskap 2016	budsjett 2016	Regnskap 2015
Sum inntekter	-108 340	-126 629	-225 054
Sum utgifter	311 825	527 166	651 958
Sum finanstransaksjoner	468 974	490 045	667 074
Finansieringsbehov	672 459	890 582	1 093 978
Sum finansieringer	-672 459	-890 582	-1 093 978
Udekket/udisponert	0	0	0

Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse. En detaljert oversikt over pågående investeringer er vist i vedlegg til årsrapporten. Bystyret har bestemt at investeringer med samlet bevilgning over 10,0 mill. kr skal avsluttes i egne saker. Unntaket er investeringer som i all hovedsak kun er eiendomstransaksjoner som er vedtatt i egne saker, disse blir avsluttet på lik linje som øvrige investeringer. Investeringer avsluttes i forbindelse med tertial- eller årsrapporteringen. Prosjekter som avsluttes i egne saker til bystyret er i investeringsoversikten merket med «avsluttes i egen sak». Regnskapsført utgifter til investeringer i anleggsmidler i 2016 er 215,3 mill. kr lavere enn budsjettet. Avviket¹⁴ skyldes i hovedsak mindreforbruk på prosjekter som avsluttes ved årslutningen og prosjekter som har forsinket fremdrift/kapitalflyt i forhold til årsbudsjett. Prosjektene med forsinket fremdrift eller kapitalflyt er ny sentrumsbarnehage (34), utvidelse av gravlund Hafslund (11), Opsund bru (9), regulering av Tune senter II (10), Helsehuset og tilrettelegging for Behandlingshjelpemidler (11). Totalt beløper avviket mellom regnskap og budsjett for disse fem prosjektene seg til 75 mill. kr. Resten av avviket er fordelt på en rekke ulike prosjekter. Alle avvik fremgår av vedlegg i årsrapporten.

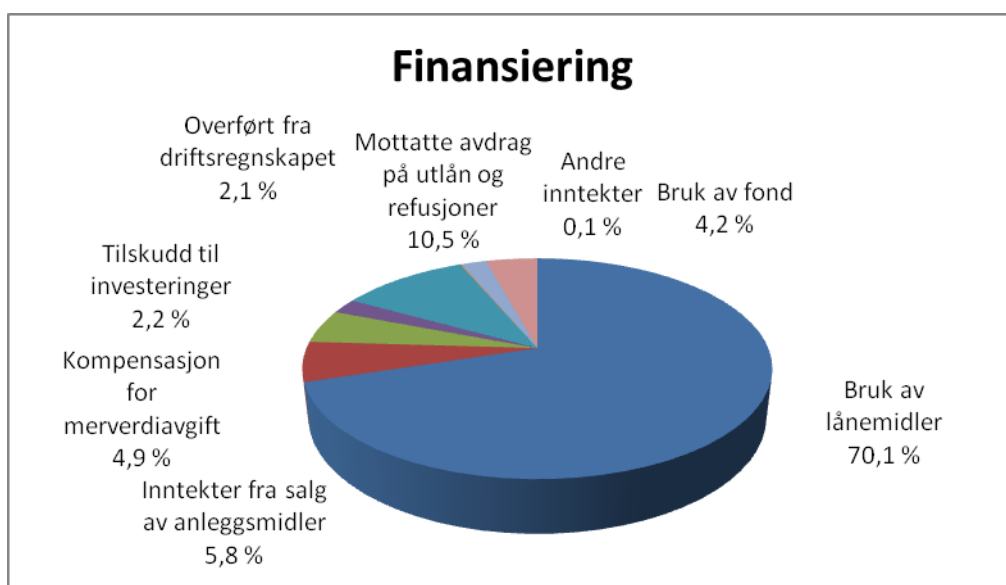
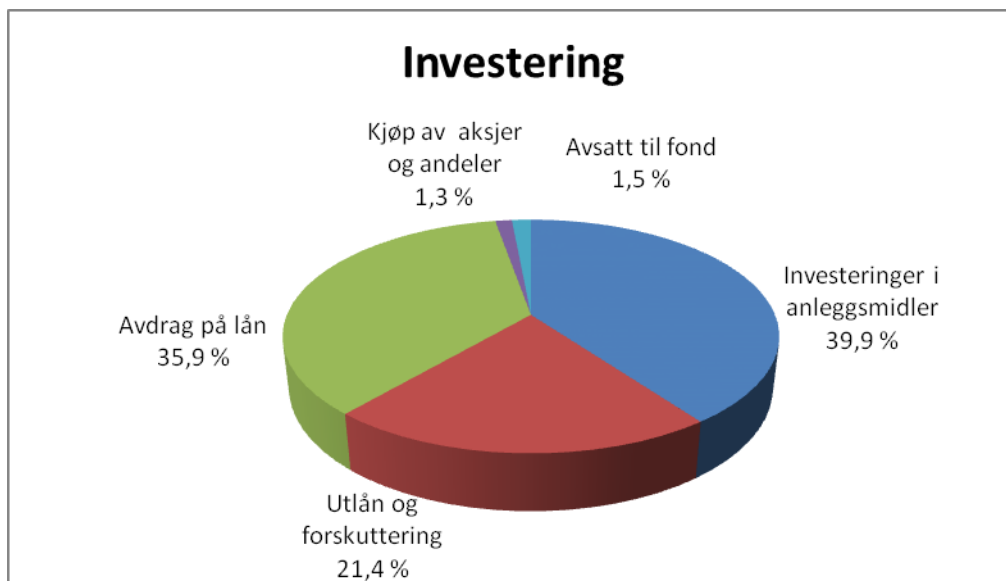
For investeringer med noe merforbruk som Alvim renseanlegg og ny gågate er merforbruket midlertidig finansiert av ubrukte lånemidler tilhørende andre prosjekter. Dette er i tråd med regnskapsforskriften.

Totalt avsluttes 81 investeringsprosjekter ved årsslutt i 2016. Netto resterende finansiering for disse prosjektene er totalt 22 mill. kr. Totalt foreslås 186,2 mill. kr rebevilget til bruk i 2017, mens 3,3 mill. kr foreslås ikke rebevilget. Oversikt over prosjekter som avsluttes, samt forslag til rebevilgning fremgår av vedlegg til årsrapporten.

Merverdiavgiftkompensasjon fra investeringer i 2016 ble 38,5 mill. kr, 9,6 mill. kr mindre enn budsjett. Det er solgt eiendeler for 45,6 mill. kr i 2016, hvorav salget av tomter på Holteskogen utgjorde 11,9 mill. kr, tomter på Kløvvingsten 4,4 mill. kr, Titterudveien 3,2 mill. kr frikjøp av aldersklausul Vartun 3 mill. kr og Ryesvei 2,4 mill. kr. Budsjettet salgssinntekt i 2016 var 52,4 mill. kr.

Diagrammene nedenfor viser investeringer gjennom året og hvordan de er finansiert.

¹⁴ Tall i mill. kr i parentes.

70,1 % av årets investeringer er finansiert av lån, dette er en nedgang fra 75,9 % i 2015. Selv om dette er en lavere andel enn i 2015 er egenfinansieringen relativt lav. At momskompensasjon fra investeringer i sin helhet nå inntektsføres i investeringsregnskapet bidrar til å redusere kommunens lånebehov. Over tid er det allikevel først og fremst økt sparing i form av et styrket netto driftsresultat som kan bidra til å øke egenfinansieringen av investeringene. En styrket egenfinansiering kan bidra til at kommunen kan investere for ett større årlig beløp uten at økningen i lånegjelden målt som andel av brutto driftsinntekter øker. Bystyret har vedtatt at kommunen skal ha en lånegjeld som ikke overstiger gjennomsnittet for norske kommuner og samtidig ivaretar nåtidens behov uten at fremtidige generasjoner klarer å ivareta sine.

Fondsbeholdninger

Fond er regnskapsmessige avsetninger i tidligere eller innværende regnskapsår til egenfinansiering av investeringer eller dekning av driftsutgifter i kommende budsjettår. Kommunens fondsbeholdning kan deles i fire; bundne og ubundne driftsfond og bundne og ubundne investeringsfond. Ubundne driftsfond (disposisjonsfond) kan brukes til både drifts- og investeringsformål. Bundne fond er midler avsatt til bestemte drifts- eller investeringsformål. Størrelsen på fondsbeholdningen kan si noe om den økonomiske handlefriheten i kommunen.

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Deler av kommunens disposisjonsfond er bevilget til investeringsprosjekter som er under realisering eller forventes å bli realisert i løpet av de nærmeste årene. Så fremt ikke overskuddet på den løpende drift (netto driftsresultat) økes kan det derfor forventes en reduksjon i fondsmidlene. Reduserte fondsmidler påvirker kommunens beholdning av likvider og gir reduserte finansinntekter.

Fondsbeholdninger	Tall i 1000 kr						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Disposisjonsfond	143 215	149 440	189 777	153 180	155 664	128 450	194 619
Bundne driftsfond	36 384	35 809	41 721	56 110	61 708	66 259	62 065
Bundne selvkostfond	68 248	47 847	34 714	23 740	14 776	15 329	17 689
Ubundne investeringsfond	75 037	92 092	97 051	102 874	80 321	51 091	36 905
Bundne investeringsfond	7 612	3 655	1 534	4 564	11 543	8 590	2 610
Sum fond	330 496	328 843	364 797	340 468	324 012	269 719	313 888

Disposisjonsfondet utgjør per 31.12.16 194,1 mill. kr, som er en økning på 65,6 mill. kr fra 2015. Av dette er 77,7 mill. kr avsatt til fond for enheter med driftsoverskudd i tidligere budsjettår. 55,6 mill. kr er avsatt av bystyret selv til bestemte formål, herav 24,9 mill. kr til rentebufferfond. De resterende 60,8 mill. kr er fondsmidler som ikke er formålsbestemt.

Av regnskapsmessig mindreforbruk på 114,7 mill. kr i 2016 skal 7,4 mill. kr avsettes til fond for enhetene med bakgrunn i reglementet for over- og underskudd. Enhetenes fond vil etter dette utgjøre 85,1 mill. kr. Beløpet tilsvarer 3,5 % av enhetenes samlede netto driftsrammer i 2016 og representerer en viktig buffer mot uforutsette utgifter eller svikt i inntekter på enhetene.

En robust og sunn kommuneøkonomi er en avgjørende forutsetning for å nå målet om «tjenester av god kvalitet». For å understøtte en slik utvikling har bystyret tidligere vedtatt syv prinsipper for god økonomistyring i Sarpsborg kommune. Et av prinsippene er at kommunen til enhver tid skal ha et disposisjonsfond på minst 50 mill. kr som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd. Beløpet skal komme i tillegg til de fondsavsetninger som er knyttet til over-/underskudd på enhetene. Prinsippet ble innfridd ved regnskapsavsetningen for 2015. I tillegg ble disposisjonsfondet styrket ved budsjettmessige avsetninger for 2016. Det udisponerte disposisjonsfondet var pr 31.12.2016 på 60,8 mill. kr.

Målet med rentebufferfondet er at kommunen skal kunne tåle en markert økning i markedsrenten opp til et fastsatt nivå uten at dette på kort sikt får virkninger for omfang og kvalitet på tjenestene. Pr 31.12.2016 var fondet på 24,9 mill. kr.

I handlingsplan 2017-2020 ligger det inne følgende avsetninger til rentebufferfond:

Budsjettert/planlagt	Beløp i mill. kr
2017	6
2018	9
2019	12
2020	15

Beregninger viser at rentebufferfondet burde være på om lag 80 mill. kr ved utgangen av 2016. Med et fond på 80 mill. kr vil kommunen tåle en rente på 6 % i to år på renteeksponert investeringsgjeld. Det er i henhold til økonomiprinsipp om rentebufferfond. Det langsiktige målet i rentestrategien som ble vedtatt av bystyret i 2014 er over tid er å frigi midler til drifts- og investeringsformål. Rentebufferfondet kan styrkes med 49,1 mill. kr av årets resultat. Ved å fylle opp fondet nå, kan avsetningene for 2018-2020 disponeres til andre formål. Det er vedtatt en avsetning i budsjett for 2017 på 6,0 mill. kr.

Sarpsborg kommune finansierer i hovedsak sine investeringer med låneopptak. Kommunen har over tid hatt et netto driftsresultat under 3 % og en gjeldsgrad over 75 %. Det begrenser det økonomiske handlingsrommet. En avsetning på inntil 53,2 mill. kr til disposisjonsfond vil styrke det økonomiske

handlingsrommet for framtidige investeringer og utvikling. En bærekraftig økonomisk utvikling er ikke til hinder for at kommunale investeringer kan lånefinansieres. Det er i tråd med bærekraftprinsippet at rente- og avdragsutgifter til investeringer i bygg og anlegg fordeles over de generasjoner som bruker anleggene. Men kommuner med lite økonomisk handlingsrom som tar opp store lån med risiko for renteøkning, kan komme til å skyve en stor del av gjeldsbelastningen over på framtidige generasjoner. Det ivaretas i et av kommunens økonomiprinsipper: Kommunens langsiktige planlegging skal ha mål om en bærekraftig økonomisk utvikling som ivaretar nåtidens behov uten å stå i veien for at fremtidige generasjoner klarer å ivareta sine (generasjonsprinsippet).

Det avsettes 1 mill. kr til formannskapetets tilleggskonto. Formannskapetet vedtok i sak 114/16 å styrke formannskapetets tilleggskonto med kr 1 025 000 i forbindelse med disponering av årsresultat for 2016 dersom kommunen gikk i overskudd. I tillegg ønsker rådmannen at det avsettes 4,0 mill. kr til disposisjonsfond for rus og psykisk helse. En betydelig andel av driften i enhet kompetansesenter rus og psykiatri er basert på statlige prosjektmidler. Tilsagn om midler kommer sent på året og det blir forsinkelser med oppstart av tiltakene.

Rådmannens internkontroll

Rådmannen skal i henhold til kommunelovens § 2, sørge for at kommunen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at denne er gjenstand for betryggende kontroll. Rådmannens internkontroll er et av kontrollsporene for bystyret. Det andre kontrollsporet er til kontrollutvalget.

Avvik

I kommunens kvalitetssystem, skal alle avvik og skader på ansatte i Sarpsborg kommune registreres. Et avvik er definert som brudd på lov, forskrift, rutiner, prosedyrer og andre myndighetskrav. I 2016 ble det registrert totalt 1827 avvik og 303 skader.

Varslingsaker

I 2016 har varslingsutvalget gjennomført 6 møter. Varslingsutvalget har mottatt og behandlet 5 varslinger. Samtlige varslinger er undersøkt og saksbehandlet iht. Reglement for varsling. De 5 varslingene er fordelt som følger:

Interne	Eksterne	Anonyme
2	2	1

Revisjoner

I Sarpsborg kommune gjennomføres det både intern og eksterne revisjoner og det gjennomføres prosjekter for å forbedre internkontrollen i hele organisasjonen.

Østfold kommunerevisjon IKS gjennomfører revisjoner på vegne av kontrollutvalget. Kontrollutvalgets aktivitet er beskrevet i kontrollutvalget årsmelding. I 2016 ble følgende forvaltningsrevisjonsrapporter behandlet i bystyret:

- Bystyresak 11/16 Forvaltningsrevisjon knyttet til leverandører
- Bystyresak 12/16 Forvaltningsrevisjon, forvaltning drift og vedlikehold
- Bystyresak 104/16 Forvaltningsrevisjon, tvang i skolen

Annet

Det er to prosjekter som videreføres i 2017, et som tar for seg problemstillinger om bemanning og avvik og et om risikovurderinger. I hele organisasjonen jobbes det kontinuerlig med internkontrollaktiviteter og det arrangeres kurs og workshops.

MEDARBEIDERRESULTATER

Måltavle medarbeider

MEDARBEIDER	Resultat	Ambisjon
M.1. Attraktiv arbeidsgiver		
M.1.1. Søkere på stilling	13,8	>15
M.1.2. Turnover	17 %	<10,0 %
M.1.3. Antall lærlinger	80	70
M.1.4. Andel ansatte innvandrere ¹⁵	10,5 %	11,5 %
M.2. Utviklende arbeidsmiljø		
M.2.1. Medarbeiderundersøkelsen – Samlet resultat	4,4	4,4
M.3. Redusert sykefravær		
M.3.1 Sykefravær totalt	8,0 %	8,5 %
M.4. Mindre uønsket deltid og vikarbruk		
M.4.1. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	79,9 %	80,5 %
M.4.2. Antall medarbeidere med stilling under 40 %	499	500
M.4.3. Andel midlertidige ansatte	7,3 %	7,0 %

Rekruttering og omstilling.

Tabellen under viser utvikling i årsverk og antall fast ansatte i Sarpsborg kommune.

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Årsverk	2 952	2 991	3 064	3 110	3 232	3 092	3 206
Fast ansatte	3 849	3 908	3 906	3 911	4 091	3 895	4 014

Antall fast ansatte har i 2016 økt med 119 og antall faste årsverk har økt med 114 sett i forhold til 2015. Dette viser også at økningen i hovedsak er kommet innenfor 100 % -stillinger.

Omstillingsprosjekter gjennomført i 2016 førte til at kommunen har ansatte som i en periode er overtallige og som har behov for oppfølging før de kommer over i ny fast stilling. Det var i 2016 en økning i utgifter til omstilling.

Kommunen er en attraktiv arbeidsgiver og det er i hovedsak mange søkere til ledige stillinger. På enkelte stillingsområder er det likevel utfordringer, f.eks. når det gjelder sykepleiere og noen spesialiststillinger. For å imøtekomme rekrutteringsbehovet har kommunen satset på markedsføring via høyskoler, arbeidslivsmesser og gjennom aktiv bruk av sosiale medier. Rekrutteringsbehovet har vært økende de siste årene, blant annet som følge av en generell økning i turnover i kommunen. I årene framover vil både høy gjennomsnittsalder og økende antall pensjonister bidra til at erstatningsbehov som følge av turnover vil øke.

Inkluderende arbeidsliv

For å lykkes med IA arbeidet er forankring og godt partsamarbeid vesentlig. Sarpsborg kommune har derfor IA som tema i arbeidsmiljøutvalgene, styringsgruppa og i de lokale HMS teamene. Arbeidsplassen er den viktigste arenaen for IA arbeidet, og gjennom lokale HMS/IA handlingsplaner definerer enhetene sine egne mål og tiltak for IA arbeid.

¹⁵ Siste registrering foretatt i januar 2014

«Det du investerer i dine ansatte får du dobbelt igjen» er et uttrykk som enhetsleder ved Hannestad skole bruker. Hannestad skole er vinneren av IA- prisen i Østfold 2016. De har erfart at langsiktig og målrettet arbeid med arbeidsmiljø og nærvarsarbeid gir positive resultater på svært mange områder.

Bystyret vedtok i desember 2015 at eventuelle ubenyttede midler fra omstilling skulle benyttes til tiltak for å øke jobbnærværet i 2016. Som en oppfølging av dette har det vært rettet et spesielt fokus på barnehagene. «Nærvarsprosjekt i barnehagene» har jobbet med å analysere sykefraværet og kartlegge nærvarsfaktorer. Analyse og kartlegging har dannet grunnlag for videre tiltak.

Sarpsborg kommune er nå også med i «NED med sykefraværet – IA-ledelse 2.0», et samarbeidsprosjekt mellom KS og NAV hvor omtrent tretti store kommuner i Norge vil få drahjelp til eget arbeid med å redusere sykefraværet. Prosjektet pågår i perioden 2016-2017 og retter seg spesielt mot barnehager og helse- og omsorgssektoren der sykefraværet er høyest.

Delmål 1. Redusere sykefraværet

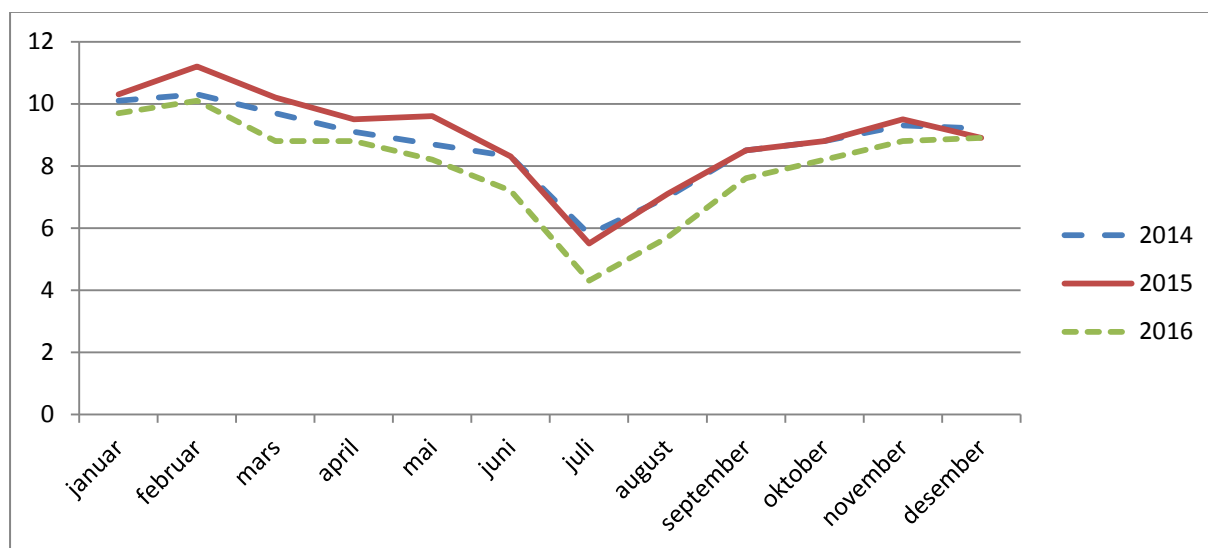
Sykefraværet i Sarpsborg kommune har hatt en sterk nedgang det siste året. Det totale sykefraværet for 2016 endte på 8,0 %, mot 8,9 prosent i 2015. Sammenlignet med 2015 er dette en reduksjon på 6 514 dagsverk eller 25,7 årsverk. Det graderte sykefraværet i Sarpsborg kommune i 2016 var på 28,34 %. For Østfold sin del var dette på 24,4 % og landsgjennomsnittet lå på 21,1 % (NAV 3. kv. 2016). Det har vært en viktig satsning fra sentrale myndigheter å øke det graderte fraværet på bekostning av fulltids-fravær.

Det er svært gledelig å registrere så sterk nedgang i sykefraværet i Sarpsborg kommune. Forklaringen ligger trolig på flere faktorer, bl.a. økt andel gradert sykefravær. Det antas også å henge sammen med økt aktivitet i HMS teamene hvor sykefravær og nærvarstiltak hyppigere er satt på agendaen. Dette har også skjedd i møteteforma mellom tillitsvalgte og ledelsen. En annen viktig årsak er trolig NAV sin innskjerping av aktivitetskravet ved 8 ukers sykefravær samt opplæring av fastlegene.

Tabellen under viser sykefraværet i prosent for årene 2001 – 2016. Kommunen har ikke hatt så lavt sykefravær de siste 16 årene som i fjor.

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
9,5	9,8	10,4	8,6	8,5	8,7	8,6	8,6	8,8	9,2	9,1	8,7	8,9	8,7	8,9	8,0

Tabellen under viser sykefravær mnd. for mnd. 2014, 2015 og 2016

Delmål 2. Inkludere personer med nedsatt funksjonsevne

Sarpsborg kommune har gjennom mange år hatt fokus på arbeidsgivers tilretteleggingsplikt ovenfor medarbeidere som har fått nedsatt funksjonsevne av helsemessige forhold. Det jobbes løpende med individuelle tiltak for at den enkelte skal kunne fortsette å stå i arbeid.

I følge tall fra KLP og SPK har 20 personer blitt tilbakeført til arbeid etter langtidssykefravær over et år, og som har mottatt helt eller delvis uførepensjon en periode. 50 personer gikk over på full uførepensjon i 2016, mens 45 gikk over til å kombinere delvis arbeid med uførepensjon.

Sarpsborg kommune jobber for å øke innsatsen med å inkludere de som står på «utsiden» av arbeidslivet. Gjennom økt satsing på praksisplasser vil kommunen i samarbeid med blant annet de videregående skolene, NAV og Norsksenteret jobbe mer målrettet ved å benytte arbeidspraksis som et ledd i å kvalifisere de som står «utenfor» arbeidslivet til arbeid. Økt satsing på praksisplasser og inkludering vil kunne være et viktig bidrag til at kommunen får rekruttert inn viktig kompetanse og arbeidskraft i årene som kommer.

Tabellen viser total fordeling av antall og type praksis i perioden 01.03.15- 31.12.16

Type praksisplasser	2015	2016
Arbeidsmarkedsbedrifter og NAV	103	199
Elev / student	108	222
Språkpraksis	34	16
Sum	245	437

Delmål 3. Øke avgangsalderen

Tabellen under viser antall ansatte som har sluttet helt eller delvis i arbeid i 2016 med overgang til delvis eller full AFP eller alderspensjon (*tall hentet fra KLP og SPK*)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Full AFP	28	23	28	33	46	23	20	28	29
Delvis AFP	4	18	14	4	15	6	17	8	11
Alderspensjon	7	9	35	18	29	33	40	73	52

Ordinær pensjonsalder er 67 år, men enkelte stillingsgrupper har fastsatt særaldersgrenser som gir mulighet for tidligere uttak av alderspensjon.

Medarbeiderundersøkelsen

I november 2015 vedtok styringsgruppen, som består av kommuneledelsen, representanter fra arbeidstakerorganisasjonene og hovedverneombudet at Sarpsborg kommune skulle benytte KS sin nye medarbeiderundersøkelse 10-FAKTOR fra og med 2016. Undersøkelsen ble første gang gjennomført i oktober 2016, og skal gjennomføres én gang per år.

10-FAKTOR er en helt ny medarbeiderundersøkelse som er tilpasset norske kommuner og fylkeskommuner. Undersøkelsen består av 35 påstander og et kommentarfelt. Svarene knyttes til 10 ulike faktorer som er dokumentert viktige for et godt arbeidsmiljø. Undersøkelsen bygger godt oppunder «Vi i Sarpsborg» og ble sendt ut til alle medarbeiderne i kommunen. Nedenfor følger resultatene på kommunenivå:

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Undersøkelse gjennomført	Oktober 2016
Svarprosent	80,3 %
Inviterte	4 242
Besvarte	3 408
Totalsnitt (score)	4,4
1. Oppgavemotivasjon	4,4
2. Mestringstro	4,4
3. Selvstendighet	4,3
4. Bruk av kompetanse	4,4
5. Mestringsorientert ledelse	4,1
6. Rolleklarhet	4,5
7. Relevant kompetanseutvikling	3,9
8. Fleksibilitetsvilje	4,6
9. Mestringsklima	4,3
10. Nytteorientert motivasjon	4,7

Skala: 1-5 hvor 1 er ”helt uenig” og 5 er ”helt enig”

Det samlede resultatet (totalsnitt) for hele kommunen er 4,4. Det er benyttet en skala fra 1-5 hvor 1 er dårligst og 5 er best. Resultatet er derfor svært godt selv om det er noe variasjon mellom ulike enheter og team. Svarprosenten på 80,3 er rekordhøy sammenlignet med den tidligere undersøkelsen. Resultatene er i seg selv ikke det viktigste, men hvordan enhetene og teamene arbeider med undersøkelsen mellom hver måling. Det er gjennomført opplæring for ledere, tillitsvalgte og verneombud, og det er laget en egen veileder for prosesser i enheter og team.

Resultatene på alle nivåer er tilgjengelig for alle medarbeidere i et åpent rom i kommunens intranett, Sarpedia, som heter «Medarbeiderundersøkelsen 10-FAKTOR». Undersøkelsen skal følges opp i det enkelte HMS-team og inngå som en del av enhetenes HMS-plan.

Skader og HMS avvik

Det ble i 2016 registrert totalt 295 skader og 409 HMS avvik. Sammenlignet med det som ble meldt inn i 2015 er antall skader redusert med 12 tilfeller, mens de innmeldte HMS avvikene er redusert med 55. I 2016 var det 4 skader som kommer inn under Arbeidstilsynets definisjon av alvorlige skader, dette er en økning på 1 skade sammenlignet med 2015. De fire skadene er innrapportert iht. Arbeidstilsynets regler og gjelder bruddskader i bein eller arm og en ansatt som fikk en bittskade i forbindelse med hjemmebesøk hos en bruker.

Det er fortsatt et stort fokus på skadeforebyggende tiltak, og det er brukt ressurser på å gi god støtte og veiledning til enhetsledere og teamledere. Nedgangen av de registrerte skadene på ansatte de tre siste årene, indikerer at dette har en positiv effekt.

Kommuneledelsen har fortsatt et stort fokus på nødvendigheten av å melde avvik, og ønsker at ansatte bruker mulighetene til å rapportere inn avvik når noe uønsket inntreffer. I løpet av 2017 vil alle ansatte i hele kommunen kunne registrere avvik på sine smarttelefoner.

Skader/avvik	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alvorlige skader	1	1	0	1	3	3	4
Skader totalt	693	468	558	511	283	307	295
HMS avvik	118	69	139	206	226	466	409

Heltid

I mai 2015 la rådmannen fram for bystyret et *Handlingsprogram heltid*, en sluttrapport basert på arbeidet med heltid i programmet «Sammen om en bedre kommune». Bystyret ga sin tilslutning til forslaget om femten tiltak i den videre satsingen på å få flere medarbeidere i 100 % stilling.

Det jobbes målrettet for å implementere de 15 tiltakene i Handlingsprogram heltid. I 2016 etablerte flere enheter ressursteam og det ble ansatt seks ferdigutdannede lærlinger i 100 % stilling. Det jobbes med etableringen av en heltidskultur i Sarpsborg kommune, parallelt med at det bygges kompetanse på fagfeltet heltid både hos ledere og medarbeidere. Mange av forslagene i Handlingsprogram heltid må sees i et lengre tidsperspektiv og vil derfor være et satsingsområde i årene som kommer.

Det er gjennomført kurs og opplæring knyttet til arbeidstidsplanlegging, turnus og bruk av elektroniske støtteverktøy gjennom året. Videre er det startet opp drøftinger med tillitsvalgte med utgangspunkt i sykefravær, bruk av midlertidig ansatte og timelønnede i det enkelte team og enhet. Dette danner grunnlaget for drøftinger vedrørende utvidelse av faste stillinger for medarbeidere, og det er grunn til å tro at dette vil føre til en positiv utvikling når det gjelder gjennomsnittlig stillingsstørrelse og andel midlertidig ansatte. Prosessene fortsetter i 2017.

Det har vært en positiv utvikling av gjennomsnittlig stillingsstørrelse i 2016, og vi er nå svært tett på 80 % i gjennomsnittlig stilling.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall deltids still. under 40 %	579	494	552	430	473	522	506	499
Andel deltidsstill. under 40 %	14,2 %	12,8 %	14,1 %	11,0 %	12,1 %	12,7 %	12,9 %	12,4 %
Gj.sn. stillingsstørrelse i SK	74,1 %	76,6 %	76,5 %	78,4 %	79,5 %	79,0 %	79,4 %	79,9 %

Kompetanseutvikling

«Kompetansestrategi for Sarpsborg kommune» ble vedtatt i Administrasjonsutvalget i november 2016. Det overordnede målet er medarbeidere med høy faglighet, slik at kommunen kan levere det tjenestetilbudet brukerne har krav på. De største utfordringene beskrives innenfor pleie- og omsorgssektoren, samt for noen spesialistområder.

Hovedbegrunnelsen for å prioritere området rekruttering/kompetanse i pleie- og omsorgssektoren finner man i kommunens egen statistikk og statlige føringer for rekruttering. Utdanningskapasiteten i skoleverket, og den faktiske muligheten for å rekruttere fagarbeidere til tjenesteområder i pleie- og omsorgssektoren, harmonerer ikke med de faglige kravene som gjelder. Dette har resultert i et stort antall ufaglærte medarbeidere. Bemanningssituasjonen preges av mangel på fagfolk, hyppige interne endringer, utstrakt bruk av midlertidige avtaler, og stort innslag av ufaglærte vikarer.

Statlig statistikk viser at utdanningsnivå og utdanningshastighet ikke kan tilfredsstillende kommunens behov for kvalifiserte medarbeidere. Det gir seg altså tydelig utslag på fagarbeiderområdet i pleie- og omsorgssektoren, der en betydelig andel fagarbeiderstillinger er erstattet av ufaglærte. Ledige helgevakter, ferieavvikling, sykemeldinger og permisjoner gjør at situasjonen er mest alvorlig på kveld og helger. Mens pasientenes behov er temmelig stabilt gjennom døgnet, er kompetansenivået i de teamene som er på jobb en tilfeldig valgt fredagskveld - betydelig lavere enn på dagtid i ukedagene. Det må understrekes at medarbeiderne gjør en god jobb etter sine forutsetninger.

Sarpsborg kommune har for lengst gjort noe med utdanningskapasiteten, og etablert et bedrifts-internt opplæringsprogram innenfor helsefag for voksne, fast ansatte medarbeidere, med støtte fra Fylkesmannen i Østfold og med faglig hjelp fra den videregående skolen.

Lederutvikling

Det ble i 2016 gjennomført en runde med lederutviklingsprogram for enhetsledere og teamledere i kommunen. Totalt 21 ledere samt lederemner og instruktørrekrutter startet opp med dette programmet høsten 2016 og hadde sin siste avsluttende samling i januar 2017. Programmet får svært gode tilbakemeldinger og evalueringer fra deltagerne, og det er et kostnadseffektivt program som samler nye ledere om kommunens verdier og ledelsesfilosofi.

Lærlinger og kvalifisering til fagarbeider

Pr. 31.12.16. hadde Sarpsborg kommune 80 lærlinger. Lærlingene er fordelt på følgende fag: helsefagarbeider (36), Yrkes- og studiekompetanse helsefagarbeider (YSK) (16), barne- og ungdomsarbeider (15), aktivitør (2), institusjonskokk (3), IKT servicefag (4), feier (2), bilmekaniker (1) og renholdsoperatør (1). Seks av de 80 lærlingene er helt eller delvis finansiert av NAV, og fire er delfinansiert av KS. Samarbeidet mellom NAV og kommunen har som mål å kvalifisere voksne personer i NAV systemet til fagarbeidere slik at de kan komme inn på arbeidsmarkedet. Samarbeidet med KS er et tiltak fra KS sin side med fokus på økt antall læreplasser i helsearbeiderfaget. Det er samarbeid med NAV og KS som har gjort at kommunen har kunnet ansette ti flere lærlinger enn intensjonen på 70.

Ved hovedinntaket prioriteres kvalifiserte unge søkere bosatt i kommunen. De aller fleste av disse kvalifiserer til lærekontrakt og har fagbrev som mål. Enkelte kandidater får plass som lærekandidater. Disse kan mangle fag eller ha fritak fra fag eller ha utfordringer knyttet til adferd eller helse/funksjonsevne. Målet for lærekandidatene er økt kompetanse og mulighet til å fullføre videregående skole, mens noen etter hvert går opp til fagprøve etter å ha tatt opp fag eller jobbet et ekstra år som assistent.

I 2016 signerte ordfører intensjonsavtale med Fylkeskommunen om økning i antall læreplasser i vår kommune til 2 lærlinger pr. 1000 innbyggere. For å oppnå denne målsettingen må antallet lærlinger økes fra dagens 80 til 110 stk. Dette er en betydelig økning, og det er viktig at kommunen rustes til den både økonomisk og med tanke på menneskelige ressurser som følger opp lærlingene i det daglige.

Høsten 2016 ble det utarbeidet en tiårsrapport som oppsummerer og evaluerer lærlingesatsningen i Sarpsborg kommune i perioden 2004-2014. Rapporten peker på områder kommunen lykkes på, men også områder hvor vi har forbedringspotensial. Administrasjonsutvalget har hatt rapporten til behandling, og vedtatt at det skal foretas en gjennomgang av kommunens lærlingestrategi.

Utdanning av helsefagarbeidere internt i Sarpsborg er gjennomført med tilskudd fra fylkesmannen som en del av prosjektet "kompetanseløftet 2015". I 2016 har 25 medarbeidere startet opplæringen, 10 medarbeidere med lite praksis og erfaring (under 3 år) og 15 medarbeidere med lang praksis. De med liten erfaring skal delta på et kurs over to år hvor de deretter kan gå opp til fagprøven uavhengig av tidligere opparbeidet praksis. Den andre gruppen går over ett år, og tok eksamen i desember 2016. På bakgrunn av føringer i handlingsplan for SFO, og finansiering via KS midler ble det også satt i gang en klasse for 17 medarbeidere fra SFO til fagbrev som barne- og ungdomsarbeidere. Disse tok teoretisk eksamen våren 2016.

En del av kommunens medarbeidere mangler grunnleggende kunnskaper i bruk av data. Dette skaper utfordringer i bruk av nye digitale verktøy og økte krav til dokumentasjon. 40 medarbeidere har i skoleåret 2015-2016 fått tilbud om et kurs i data og dokumentasjon. Det ble også i 2016 søkt om midler til å starte et kurs rettet mot assistenter innen helsesektoren, også med stor vekt på helsespråk, data og dokumentasjon. 30 medarbeidere har fått tilbud, med oppstart i januar 2017. Dette kurset hadde forankring i et pilot-prosjekt i «Sammen om en bedre kommune». Kursene støttes av Kompetanse Norge, norsk fagorgan for kompetansepolitikk. Det er også med støtte fra Kompetanse Norge igangsatt egne kurs for medarbeidere med flerkulturell bakgrunn som har behov for både grunnleggende og noe viderekommende lese- og skriveopplæring. Her fikk 20 medarbeidere tilbud om å delta på kurs.

Likestilling og mangfold

Dokumentet “Vi i Sarpsborg” er kommunens plattform for ledelse og medarbeiderskap. Plattformens tre satsingsområder er ledelse, medarbeiderskap og kompetanse, og innebærer bl.a. at Sarpsborg kommune skal rekruttere og utvikle medarbeidere i inkluderende fellesskap, der man samtidig legger vekt på forebygging av frafall fra arbeidslivet. Medarbeiderne skal på ulike måter stimuleres til å yte sitt beste i arbeidet for innbyggere og brukere. Det ligger en forpliktelse til å bygge opp kunnskap og bevisstgjøring hos medarbeidere og ledere på hvilke forventninger og muligheter som ligger i lov og avtaleverk om mangfold og inkludering. Sarpsborg kommune skal:

- bestå av arbeidsmiljø der alle opplever likeverd
- ha en rekrutteringspraksis som sikrer mangfold – alle søkere skal behandles likeverdig
- ha en sammensetning av arbeidsstyrken som speiler mangfoldet i befolkningen
- gi personer med nedsatt funksjonsevne og/eller arbeidsevne likeverdige muligheter for rekruttering og kompetansebygging

Kjønnsbalansen

Norge har et av Europas mest kjønnsdelte arbeidsmarked. Dette preger også søkergrunnet og rekrutteringen til stillinger i Sarpsborg kommune. Selv om man er bevisst på dette i forbindelse med rekruttering, er det bare mulig å få til små endringer. I hovedtrekk viser sammensetningen kvinner/menn et typisk bilde for kommunal sektor, med en fordeling på ca. 80/20. Ved å gå inn på de ulike fagområdene, ser man at fordelingen følger tradisjonelle mønstre: Menn er sterkt underrepresentert innenfor barnehage, pleie og omsorg, og overrepresentert på tekniske områder og noe på ledernivå i forhold til arbeidsstokken.

Ansatte	2014			2015			2016		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Antall ans	3 284	807	4 091	3 149	745	3 894	3 207	807	4 014
Andel K/M	80,3 %	19,7 %		80,8 %	19,2 %		79,9 %	20,1 %	
Årsverk	2 525	707	3 232	2 423	668	3 091	2 492	714	3 206
Andel K/M	78,1 %	21,9 %		78,4 %	21,6 %		77,7 %	22,3 %	

Ledere etter Kjønn	Ledere	Menn	Kvinner	Kvinneandel
	2014	Kommuneledelsen	4	2
Enhetsledere		23	31	57,40
Teamledere		42	121	74,23
2015	Kommuneledelsen	3	3	50,00
	Enhetsledere	22	30	57,70
	Teamledere	45	130	74,28
2016	Kommuneledelsen	3	3	50,00
	Enhetsledere	22	32	59,20
	Teamledere	43	123	74,10

Arbeidstid/stillingsstørrelse

Deltid har også et klart likestillingsaspekt, og det arbeides aktivt i kommunen for å redusere andelen uønsket deltid. Bystyret vedtok i 2015 et handlingsprogram for heltid. Dette beskrives ytterligere i avsnittet om heltid – se foran.

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Medarbeidere fordelt på stillingsstørrelse og kjønn i kommunen			
	Stillingsstørrelse i %	Kvinner	Menn
2014	0-39,99	439	83
	40-79,99	996	83
	80-100	1 813	677
2015	0-39,99	437	69
	40-79,99	835	50
	80-100	1873	630
2016	0-39,99	432	67
	40-79,99	892	88
	80-100	1883	652

Likelønn

Gjennomsnitt lønn (i hele tusen kroner) etter utdanning per årsverk og kjønn i 2016:

Stillingsbetegnelse	Menn	Kvinner	Diff. i menns favør	Diff. i menns favør i %
Assistent	342	358	-16 000	-4,5
Fagarbeider	397	393	4 000	1,0
Hjelpepleier	365	381	-16 000	-4,2
Sykepleier 7174	437	442	-5 000	-1,1
Ingeniør	528	516	14 000	2,3
Adjunkt	508	510	-2 000	-0,4
Rådgiver	542	510	32 000	5,9
Teamleder kap. 5	628	593	35 000	5,6
Teamleder skole	624	611	13 000	2,1
Teamleder kap. 4	554	549	5 000	0,9
Enhetsleder 9451	735	718	17 000	2,3
Enhetsleder skole	715	699	16 000	2,2

Tabellen viser fastlønn for ulike yrkesgrupper. (Innbefatter ikke overtid eller tillegg for ubekvem arbeidstid.) Lønnsutviklingen for de store arbeidstakergruppene (kapittel 4 i tariffavtalen), er i hovedsak et resultat av sentralt fastsatt lønnsregulering, med identiske lønnsstiger for kvinner og menn. Dette utgjør ca. 90 % av arbeidsstokken. Lønnsforskjeller som oppstår i disse store gruppene skyldes i hovedsak alderssammensetning/ansiennitet og videreutdanning, og dermed bare i liten grad individuell lokal lønnsdannelse. I arbeidstakergruppene innenfor kapittel 3 og 5 i tariffavtalen, med full lokal lønnsdannelse, finner man fortsatt noen forskjeller i menns og kvinners lønn. Dette omhandler om lag 420 arbeidstakere i til dels konkurranseutsatte fagområder, inkl. lederstillinger.

Mangfold og inkludering

Sarpsborg kommunes kommunedelplan for mangfold og inkludering styrer aktiviteter også på medarbeiderfeltet.

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Arbeidsgiverdelen av kommunedelplanen omfatter områder som har særlig aktualitet i forbindelse med arbeidslivet: etnisitet, kjønn, funksjonsevne og alder. I planens handlingsplan legges det blant annet vekt på at kommunen som en stor samfunnsinstitusjon og arbeidsgiver må gå foran som et godt eksempel i lokalsamfunnet.

Kommunen har gjennom året arbeidet målbevisst med forpliktelsene innenfor inkluderende arbeidsliv og HMS, der forebyggende arbeid og tilrettelegging er meget sentrale elementer, inklusive tilrettelegging for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne.

Medarbeiderresultater 2016 fordelt per kommuneområde:

Kommuneområder	Samfunn	Velferd	Organisasjon	Oppvekst	Teknisk	Hele kommunen
Medarbeiderundersøkelsen						
Total score	4,1	4,4	4,4	4,4	4,2	4,4
Medarbeiderundersøkelsen						
Svarprosent	84,0 %	76,7 %	100 %	84,0 %	79,2 %	80,3 %
Sykefravær	4,1 %	9,0 %	5,0 %	7,5 %	7,7 %	8,0 %
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	78,7 %	69,9 %	97,7 %	91,3 %	92,8 %	79,9 %
Antall medarbeidere med stilling under 40 %	22	444	0	24	9	499
Antall midlertidig ansatte	5	155	5	128	0	293
Andel midlertidig ansatte Av totalt ansatte	3,4 %	6,8 %	3,7 %	9,5 %	0,0 %	7,3 %
Andre sentrale nøkkeltall						
Antall årsverk	111	1 488	126	1 118	362	3 204
Antall ansatte	141	2 129	129	1 224	389	4 014
Andel kvinner	56,6 %	89,5 %	65,1 %	80,0 %	43,7 %	79,9 %

KOMMUNEOMRÅDE VELFERD

Strategiske prosesser

Strategisk prosess	De viktigste resultatene i 2016	Status per 31.12.2016
Vedtatte styringsdokumenter		
Kommunedelplan for pleie- og omsorgstjenester (2007-2016)	Planen avløses av ny kommunedelplan helse og omsorg.	
Behovsanalyse av bo- og aktivitetstiltak til personer med psykisk utviklingshemning og autisme ved utflytting til egen bolig (2010-2016)	Behovsanalysen av bo- og aktivitetstiltak er rullert. Plattform for livslange tjenester er vedtatt.	Arbeidet pågår. Behovsanalysen skal behandles i utvalg for velferd og folkehelse våren 2017. Arbeidet pågår. Plattform for livslange tjenester skal behandles i bystyret våren 2017.
Kommunedelplan for mangfold og inkludering (handlingsdel 2012-2015)	Rullert plan er vedtatt.	Planen ble vedtatt av bystyret den 11. februar.
Styringsdokumenter som skal utarbeides		
Kommunedelplan helse og omsorg (2017-2028)	Planen er vedtatt.	Arbeidet pågår. Høringsutkastet skal behandles av formannskapet 8. juni 2017 og sluttbehandles i bystyret høsten 2017.
Prosjekter/enkelt saker		
Utleieboliger på Bodalsjordet	Utbygging er igangsatt.	Entreprenør er valgt, og oppstart av bygging er i februar 2017. Boligene ferdigstilles i løpet av året.
10 boliger til bostedsløse	Regulerings- og utredningsarbeid er gjennomført	Arbeidet pågår. Detaljreguleringsplan for tomta på Opsund ble vedtatt av bystyret den 17. mars. Vedtaket ble påklaget til fylkesmannen, men klagen ble ikke tatt til følge. Detaljreguleringsplanene for de øvrige tomtene skal behandles i bystyret vår/høst 2017.
Krisesenteret	Samarbeid med Fredrikstad/Hvaler er avklart.	Arbeidet pågår. Plan- og økonomiutvalget vedtok den 3. mai at det skal gjennomføres en utredning av mulig etablering av felles krisesenter eller formalisert krisesentersamarbeid mellom kommunene Sarpsborg, Fredrikstad og Hvaler, med tanke på eventuell etablering fra 1. januar 2019.
Hverdagsrehabilitering	Prosjektet er evaluert og videreføres.	Prosjektet er avsluttet og sluttrapport fra Helsedirektoratet foreligger. Resultatene er positive, og det arbeides med å ta i bruk metodikken i hjemmetjenesten.
Velferdsteknologi	Nasjonalt velferdsteknologi-	Velferdsteknologiprogrammet er

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

	<p>program videreføres (tidligere e-senior).</p> <p>Prosjekt for hjemmeboende kronikere er iverksatt.</p> <p>Velferdsteknologi vil inngå i kommunedelplan helse og omsorg.</p>	<p>videreført og skal implementeres i drift fra 2017.</p> <p>Arbeidet pågår. Innebærer helseoppfølging av personer med kols eller annen lungesykdom, hjerte/karlidelser eller diabetes.</p> <p>Arbeidet pågår.</p>
Nytt helsehus	<p>31 korttidsplasser fra Sarpsborg sykehjem og 40 korttidsplasser fra Kruseløkka sykehjem er overført til helsehuset.</p> <p>Fysio- og ergoterapitjenesten er flyttet inn i helsehuset.</p>	<p>Overføring av 71 korttidsplasser til helsehuset ble gjennomført i februar.</p> <p>Delvis gjennomført. Omfatter fysio- og ergoterapitjenesten som ivaretar opptrening i helsehuset.</p>
Helhetlig forebygging for barn og unge	<p>Prosjektet videreføres.</p>	<p>Prosjektet er avsluttet i henhold til prosjektplanen og sluttrapport er under utarbeidelse. Det har vært et nært samarbeid med Østfoldhelse, fylkeskommunen ved de videregående skoler og Inspiria. Målet har vært å utvikle en helhetlig forebyggende strategi for barn og unge 0-19 år for å styrke barn og unges psykiske helse, forebygge rusbruk og kriminalitet, redusere sosiale forskjeller og bidra til bedre skoleprestasjoner. Det arbeides videre med metodeutvikling. Ulike tiltak er iverksatt.</p>
Samordnet tjenestetilbud for barn og unge	<p>Alternativer for å samordne tjenester til barn og unge er utredet. Ansvar for tjenesten er avklart mellom kommuneområde oppvekst og velferd. Prosjektet berører bl.a. barnevern, forebyggende tjenester, PPT, KORPH.</p>	<p>Prosjektet er avsluttet. Ansvar og oppgaver er avklart og systemer for forpliktende samarbeid er under utarbeidelse. Dette for å sikre tidlig og koordinert innsats overfor barn, unge og familier som sliter.</p>
Verbalvedtak i bystyret		
	<p>Enerom: Avsatte 2 mill. i 2016 brukes til 38 enerom fra august. Det tas i bruk avdeling med 19 nye enerom på Kurland sykehjem. Det fremmes sak om fjerning av resterende dobbeltrom. Saken skal belyse mulige løsninger og utgifter knyttet til full eneromsdekning innen utgangen av 2017.</p>	<p>I samsvar med bystyrets budsjettvedtak, fikk 38 flere beboere på langtids plass enerom fra august.</p> <p>Gjennomført. Saken ble behandlet av bystyret 8. desember.</p>

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde velferd	Regnskap 31.12.16	Rev. budsjett 2016	Avvik i kr.	Avvik i %
Enhet bolig og omsorg	28 433	28 433	0	0,0 %
Enhet helse	56 477	55 463	-1 014	-1,8 %
Enhet forebyggende tjenester	54 963	56 874	1 911	3,4 %
Enhet kompetansesenter rus og psykisk helse	49 436	55 801	6 365	11,4 %
Enhet kjøkken og kantine	11 004	11 004	0	0,0 %
NAV sosial	166 145	173 110	6 965	4,0 %
Omsorgstjenester	629 443	630 393	950	0,2 %
Boveiledning	257 205	259 941	2 736	1,1 %
Kommunesjef velferd	-27 209	-22 607	4 602	20,4 %
Sum kommuneområde velferd	1 225 902	1 248 412	22 510	1,8 %

Drift

Kommuneområde velferd har et netto årsbudsjett på 1 248 mill. kr. Mindreforbruket for 2016 er på 22,5 mill. kr etter bruk av enhetenes fond med 4,5 mill. kr og utgjør 1,8 % av budsjettet.

Alle enheter har gjennom 2016 hatt et stort fokus på økonomistyring og forsiktig bruk av midler. Enhetene har søkt å finne kostnadseffektive løsninger og posisjonert seg for framtidige økonomiske utfordringer i 4-årsperioden. Det er arbeidet systematisk med opplæring og kompetanseutvikling av ansatte. Dette har ført til redusert behov for kostnadskrevende løsninger. Resultatet vurderes som positivt, da velferd er et komplisert, sammensatt og omfattende tjenesteområde, med raske endringer i utfordringer og behov.

Enhet bolig og omsorg er i balanse etter bruk av fond på 1,8 mill. kr. Hovedårsaken til merforbruket er økt bruk av omsorgslønn. Omsorgslønn er en støtte til familier med omfattende og krevende omsorgsoppgaver. De 3 siste årene har antallet mottakere økt med 24 %. Ved utgangen av året er det 211 mottakere av omsorgslønn. Omsorgslønn er med på å forebygge økt etterspørsel etter andre og dyrere tjenester og er et godt tilbud til familier med store utfordringer. Merforbruket på omsorgslønn er på 4,2 mill. kr. Enheten har samtidig hatt høyere husleieinntekter og sykepengerefusjon enn budsjettet. Merinntekten utgjør til sammen 2,4 mill. kr.

Enhet helse har et merforbruk på 1 mill. kr. Merforbruket er knyttet til styrking av legetjenesten ved helsehuset (øyeblikkelig hjelp) og økte utgifter til turnuslege.

Enhet forebyggende tjenester har et mindreforbruk på 1,9 mill. kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakante stillinger, da det har vært vanskelig å rekruttere rett kompetanse til enheten (psykolog og helsesøster). Sykepengerefusjonen har samtidig vært noe høyere enn budsjettet.

Enhet kompetansesenter rus og psykisk helse har et mindreforbruk på 6,3 mill. kr. Dette skyldes ledige årsverk. Ved årsskiftet var det 9 ledige stillinger i enheten. En betydelig andel av driften er basert på statlige prosjektmidler, som det må søkes på nytt om hvert år. Tilsagn om midler kommer sent på året og det blir forsinkelser med oppstart av tiltakene. Det er samtidig utfordrende og tidkrevende å rekruttere medarbeidere med rett kompetanse. Dette har medført noe lengre saksbehandlingstid og økt ventetid på tjenesten. Regnskapsresultat for 2016 gir mulighet til å avsette 4 mill. kr i fond til arbeid med rus og psykisk helse.

Enhet NAV har et mindreforbruk på 6,9 mill. kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak reduserte utbetalinger til økonomisk sosialhjelp og reduksjon i utbetaling til introduksjonsstønning på grunn av forsinket bosetting og større overgang til statlige ytelser. I 2016 hadde Sarpsborg totalt sett det laveste antall sosialhjelpsmottakere siden 2009. Utviklingen av antall sosialhjelpsmottakere og størrelsen på utbetalingene har de siste tre årene hatt en positiv utvikling. Det har også vært stort fokus på å avklare langvarige sosialhjelpsmottakere til rett ytelse. NAV Ung ble etablert i 2015 og kan allerede vise til gode resultater i arbeidet med ungdomsgruppa med en nedgang på 2 %. Ulike iverksatte tiltak og prosjekter bidrar til det gode resultatet. 124 flyktninger er blitt bosatt i løpet av 2016. 24 av disse er enslige mindreårige. Bosettingen er i samsvar med bystyrets bosettingsvedtak fra desember 2015.

Omsorgstjenestene har et samlet mindreforbruk på 950 000 kr etter bruk av fond. 5 av enhetene har et mindreforbruk, mens 2 av enhetene har et merforbruk. Merforbruket er knyttet til enkeltbrukere med store bistandsbehov og utfordringer i hjemmetjenesten. Helsehuset med 71 korttidsplasser startet opp i februar. Oppstart og drift av helsehuset har vært krevende både økonomisk og faglig. Både 1. og 2. tertial ble det varslet et forventet merforbruk ved helsehuset. Bystyret dekket merforbruket ved helsehuset 2. tertial ved bruk av fond. I februar ble det opprettet 10 midlertidige heldøgns plasser på grunn av stort press på heldøgns tjenestene og raskere utskrivning fra sykehuset. Plassene ble videreført gjennom hele året og ved årsskiftet ble det driftet til sammen 17 ekstra sykehjemsplasser.

Boveiledningstjenesten har et samlet mindreforbruk på 2,7 mill. kr etter bruk av fond. 2 av enhetene har et mindreforbruk, mens 1 enhet har et merforbruk på 2,1 mill. kr. Merforbruket har sammenheng med økt tjenestebehov blant enkeltbrukere og dekkes ved bruk av fond.

Kommunesjef velferd har et mindreforbruk på 4,6 mill. kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak økte inntekter på egenbetalinger med 2,5 mill. kr og færre kjøp av eksterne omsorgsplasser på grunn av endrede behov i løpet av året.

Investering

Helsehuset

Gamle Sarpsborg sykehus er overtatt av kommunen til nytt helsehus. Det er foretatt oppussing og rehabiliteringsarbeid innenfor en revidert ramme på 202 mill. kr etter bystyrets vedtak av 24. september 2015. Overføring av 71 korttidsplasser ble gjennomført i februar 2016. Det forventes tilskudd fra Husbanken på ca. 89 mill. kr og tilskudd fra Enova på ca. 2 mill. kr. Prosjektet forventes levert innenfor revidert budsjett.

Rehabilitering av lokaler til fysio- og ergoterapi i helsehuset

Fysio-/ergoterapitjenesten planlegges flyttet inn i sidefløy i helsehusets 3. etasje. Tjenesten er i dag lokalisert i Skjeberg administrasjonsbygg og 1. etasje i det nye helsehuset. Arbeidene forventes ferdigstilt juni 2017. Det er bevilget 5 mill. kr til prosjektet.

Helsehuset 2. etasje - behandlingshjelpemidler

Behandlingshjelpemidler som i dag er lokalisert i sidefløy i 3. etasje på helsehuset skal flyttes til sidefløy i 2. etasje. Arbeidene forventes ferdigstilt i løpet av februar 2017. Det er bevilget 8,4 mill. kr til prosjektet, som finansieres av økte leieinntekter.

Nødstrømsaggregat sykehjem

Det er innenfor budsjett på 5,7 mill. kr montert og tatt i bruk nødstrømsaggregat på Tingvoll, Kruseløkka og Kurland sykehjem. Gammelt aggregat på Tingvoll sykehjem ble fjernet juni 2015. Det gjenstår 0,8 mill. kr som vil bli benyttet ved kommunens bofellesskap. Det pågår utredninger ved Borgen og Haugvold sykehjem om ytterligere oppgraderinger av nødstrømsaggregatene. Resterende bevilgning vil ikke være tilstrekkelig for å dekke kostnadene. Dette vil bli vurdert i budsjett og handlingsplan 2018 – 2021.

Modulbaserte boliger

Det ble fattet vedtak om å regulere og benytte fire tomter; Opsund, Bjørnstad, Mobakken og Haftor Jonsonsgate. Reguleringsplanene vil bli forelagt bystyret til behandling i 2017. Detaljreguleringsplan for tomta på Opsund ble vedtatt av bystyret den 17. mars. Vedtaket ble påklaget til fylkesmannen, men klagen ble ikke tatt til følge. Det er bevilget 12 mill. kr til etablering av boligene. Forventet sluttkostnad er anslått til 17 mill. kr. Dette vil bli vurdert i budsjett og handlingsplan 2018 -2021.

12 leiligheter Bodalsjordet

Det ble i bystyret 12. juni 2014 bevilget og avsatt 38 mill. kr til bygging av 12 kommunale utleieboliger og infrastruktur på Bodalsjordet. Forventet byggestart er februar 2017. Forventet ferdigstillelse er i desember 2017. Infrastrukturen til området forventes ferdigstilt i løpet av våren 2017.

12 boliger i bofellesskap på Værn

Bystyret bevilget og avsatte 12. november 2015 totalt 55 mill. kr til prosjektet. Husbanken har gitt tilsagn om tilskudd til byggingen med 16,5 mill. kr. På grunn av endrede behov er byggingen utsatt med ett år. Oppstart byggeplass forventes vår 2018 og bruksklart bygg april 2019. Prosjektet vurderes oppført i massivtre.

Utbygging Lunstikka

Lunstikka er et borettslag eid av SOBBL. Borettslaget består av 3 rekkehus. To av disse bebos av utviklingshemmede og ønskes sammenbygd for å oppnå mer effektiv drift og ivareta ansattes arbeidsmiljø. For å gjennomføre dette er det hensiktsmessig å skille ut de kommunale leilighetene. Fisjon ble vedtatt på generalforsamling i borettslaget 31. august og trer i kraft 1. januar 2017. Det er bevilget og avsatt totalt 7 mill. kr til prosjektet.

Gamle Haugvoll sykehjem – rivning/rehabilitering

Rivning er utført. Den delen av bygget som er hovedinngang til nye Haugvoll sykehjem er beholdt. Her planlegges det en lett rehabilitering. Det er bevilget 6 mill. kr til prosjektet. Forventes ferdigstilt februar/mars 2017 innenfor budsjett.

Boligososiale formål

Det er kjøpt inn 5 boenheter i 2016. Det er ulike typer boliger som er innkjøpt. Det har variert fra hus med flere boenheter til leilighet i borettslag. Det har også vært innkjøpt enebolig til bruk som bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger. De boligososiale midlene har i tillegg vært benyttet til nødvendig oppussing og oppgradering av kommunalt eide boliger. Til sammen er 12,3 mill. kr brukt til boligososiale formål. Det er samtidig solgt boliger for til sammen 10 mill. kr. Det er et mål at husstander som tidligere har bodd i kommunale utleieboliger skal kunne få kjøpe boligen når den økonomiske og sosiale situasjonen er bedret.

Sykesignalanlegg sykehjem/bofellesskap

Det er i 2016 investert 9,9 mill. kr i sykesignalanlegg på sykehjem/bofellesskap. Anleggene er installert på Karl Johansgate, Thranesgate og Kurland bofellesskap, samt Borgen, Tingvoll og Kurland sykehjem. Restanse er Haugvoll bofellesskap og Kruseløkka sykehjem. Installasjonene er helt nødvendige for å sikre trygge og forsvarlige tjenester. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 1,4 mill. kr.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat	Ambisjon
Enhet bolig og omsorg		
Mål: En trygg bolig for alle		
Totalt antall husstander som er bosatt med bistand fra team bolig	85	> 110
Enhet helse		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Antall klager legevakt	9	< 10
Antall overliggerdøgn for utskrivningsklare pasienter fra sykehuset	459	< 100
Enhet forebyggende tjenester		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Opplevd kvalitet helsestasjon (skala 1-6)	5,3	5,2
Enhet kompetansesenter rus og psykisk helse		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Opplevd kvalitet (skala 1-4)	3,7	3,4
Enhet kjøkken og kantine		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Antall porsjoner varmmat levert til hjemmeboende pr. måned	7 035	7 500
Enhet NAV sosial		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Opplevd kvalitet (skala 1 – 6) (årlig)	4,7	4,6
Mål: Tjenester som fremmer aktivitet og mestring		
Andel av alle mottakere av økonomisk sosialhjelp som er under 25 år	22 %	< 18 %
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år (måneder)	4,5	< 4,8
Andel flyktninger i arbeid eller aktivitet etter endt introduksjonsprogram (siste 12 mnd.)	52 %	> 65 %
Omsorgstjenester		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Opplevd kvalitet dagsenter for demente (skala 1-6)	5,4	5,6

Totalt 85 husstander er bosatt med bistand fra boligkontaktene. Dette er omtrent på samme nivå som året før og vurderes som et godt resultat. Det er ved årsskiftet registrert 10 bostedsløse personer i kommunen, hvilket er svært lavt sammenlignet med andre kommuner. I Norge er det registrert ca. 6 000 bostedsløse.

Det er få klager på legevakttjenestene. Antallet er relativt stabilt og er innenfor ambisjonen. I 2015

var det 7 klager.

Antall overliggerdøgn for utskrivningsklare pasienter fra sykehuset er mer enn doblet fra 2015 og er bekymringsfullt høyt. I løpet av 2016 er det registrert 459 overliggerdøgn. Kommunene betaler 4 505 kr pr. døgn til sykehuset. Per 31. desember er det utbetalt til sammen 2,6 mill. kr til dette, hvorav 0,6 mill. kr er restoppgjør fra 2015. Det er dialog mellom sykehuset og kommunen om hvem som defineres som utskrivningsklare. Det er et stort og økende press mot kommunen til å ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehuset. Dette utfordrer kommunens kapasitet.

Brukerundersøkelsen ved NAV har de siste årene hatt høy deltakelse. Resultatene i 2016 viser en gjennomgående forbedring fra 2015 og over ambisjonen for 2016 som var 4,6. Enheten har hatt en jevn og positiv utvikling de siste tre årene. Svarene viser også en økning i arbeidsrettet oppfølging i tråd med nasjonale føringer.

Andel av alle mottakere av økonomisk sosialhjelp under 25 år er ved årsskiftet 22 %. I 2014 ble resultatet rapportert til 26 %. Resultatet i 2015 ble rapportert til 16 %. Ved en gjennomgang av rapporteringen fra fagsystemet Velferd, er det oppdaget feil ved fjorårets tall. Tallet for 2015 skulle vært 24 %. Nedgangen fra 2015 er på 2 %. Utviklingen er positiv.

Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere av økonomisk sosialhjelp 18-24 år er 4,5 måneder. Arbeid med ungdom er høyt prioritert og det arbeides målrettet og strukturert med denne målgruppen. Resultatet er bedre enn ambisjonen. Gjennomsnittlig stønadslengde for gruppa over 25 år er 5,7 måneder.

Andel flyktninger som er kommet i arbeid eller aktivitet etter endt introduksjonsprogram er 52 % i 2016. Kommunens målsetting på 65 % må betraktes som svært ambisiøs. Nasjonale mål har til sammenligning vært 55 %. Endringer i introduksjonsloven får store konsekvenser for resultatet. NAV kan ikke lenger avslutte deltagelse i introduksjonsprogrammet ved overgang til videregående skole eller ordinært arbeid før programtiden er utløpt, slik det er gjort tidligere. Deltagerne har nå rett til permisjon ved ordinært arbeid og rett til å beholde sitt introduksjonsprogram ved overgang til ordinær videregående skole. Det betyr færre registrerte vellykkede avslutninger, særlig i 2. halvår. Hvis deltagerne gjennomfører videregående skole eller beholder arbeid, vil det gi resultater fram i tid. Flere deltakere som avsluttet programmet i 2016, har vært fra land med lite eller ingen skolebakgrunn, som for eksempel Somalia og Afghanistan. I tillegg har mange med psykiske helseutfordringer deltatt i programmet. Det jobbes nå mer målrettet med helseoppfølging og avklaring mot statlige ytelser som arbeidsavklaringspenger og uføretrygd fremfor sosialhjelp. Dette vil ikke gi høyere måloppnåelse, men bidra til lavere sosialhjelpsutgifter og lavere antall på sosialhjelp.

Brukerundersøkelsen om kvalitet i dagsenter for mennesker med demens er gjort blant pårørende. Resultatene er gjennomgående positive og viser hvor viktig tilbudet er for bruker og pårørende.

KOMMUNEOMRÅDE OPPVEKST

Strategiske prosesser

Strategisk prosess	De viktigste resultatene i 2016	Status per 31.12.2016
Vedtatte styringsdokumenter		
Oppvekst- og utdanningspolitisk plattform	<p>Resultater på nasjonale prøver og eksamensresultater er forbedret.</p> <p>Videreføre samarbeid med Østfold fylkeskommune om forbedring av grunnleggende ferdigheter for å redusere frafall i videregående opplæring.</p> <p>Helhetlig plan med strategier for realfag og regning som grunnleggende ferdighet er utarbeidet.</p> <p>Alle ungdomsskolene deltar i kompetanseutvikling gjennom prosjektet, Ungdomstrinn i utvikling.</p>	<p>Eksamenskarakter i skriftlige fag 2016 er bedre eller lik fjorårets resultat. Engelsk – samme resultat; karakter 3,5 Norsk – forbedret fra 3,3 til 3,4 Matematikk – forbedret fra 2,8 til 3,2</p> <p>Samarbeid med Østfold fylkeskommune er etablert og videreføres.</p> <p>Utvikling av en helhetlig plan for regning i barnehage og skole igangsatt.</p> <p>Konkrete tall og resultater synliggjøres i Kvalitetsmelding om grunnskolen 2016.</p> <p>Det må fortsatt arbeides systematisk i grunnskolen for å forbedre elevenes grunnleggende ferdigheter, faglige kompetanse og læringsresultater og sikre god overgang fra grunnskole for at flere elever skal fullføre og bestå videregående opplæring.</p>
Kommunedelplan for barnehageområdet 2011- 2023	Ny barnehage i sentrum er under oppføring. Forprosjekt for flytting av midlertidig barnehage Sandbakken til Søndre Skjeberg foreligger.	<p>Under arbeid</p> <p>Under arbeid</p>
Kommunedelplan for skolefritidsordningen 2013 – 2025	SFO-assistenter har gjennomført kompetanseheving til fagarbeidere.	Kompetanseheving pågår.
Handlingsprogram for IKT i skoler og barnehager 2013-2016	IKT er implementert innenfor alle fag/fagområder.	<p>Slutført.</p> <p>Tiltak gjennomført.</p> <p>Avsluttes i egen politisk sak.</p> <p>Målsettinger videreført i nytt handlingsprogram.</p>
Kommunedelplan for skolekapasitet og skolestruktur	<p>Avdeling Studio er i nye lokaler.</p> <p>Gymkapasitet Hafslund barneskole og Hafslund ungdomsskole er utredet.</p> <p>Arbeidsplasser ved skolene er utredet og utbedring er påbegynt.</p>	<p>Lokaler til Studio er under planlegging i tidligere Hesthaugen barnehage. Forventet ferdigstilling og innflytting høst 2017.</p> <p>Skisser til ny gymsal på Hafslund er utarbeidet. Videre arbeid satt på vent grunnet store investeringsbehov.</p> <p>Arbeidsplasser ved alle skoler er utredet. Planlegging for tilbygg på Hafslundsøy skole er startet opp. Prioritering øvrige skoler i egen politisk sak høst 2017.</p>

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Styringsdokumenter som skal utarbeides		
Kommunedelplan for barnehageområdet	Rulleres for perioden 2016-2028	Rulleres ikke. Skal innarbeides i ny kommunedelplan for oppvekst og kommunedelplan for skole- og barnehagekapasitet og struktur.
Handlingsprogram for IKT i skoler og barnehager	Rulleres for perioden 2017-2020	Er vedtatt for perioden 2017-2020 Årlig bevilgning vedtas i HP/budsjett.

Prosjekter/enkelt saker		
Barnevernets Familiesenter	Tiltaksutvikling med fokus på foreldrefunksjoner og forebyggende hjelpetiltak i hjemmet er videreført i egnede lokaler.	Ferdigstilt og tatt i bruk.
REELL innovasjon. Regionalt Entreprenöriellt Livslångt Lärande	Samarbeid med Kungsbacka kommun og Inspiria. Hovedprosjekt starter forutsatt godkjenning og finansiering med Interreg/EU-midler.	Samarbeid med Kungsbacka og Struer avsluttet etter avslag på finansiering med EU-midler.
Sjumilssteget	Barn og unge har medvirkning og påvirkning på egen hverdag i barnehage og skole.	Avsluttet som eget prosjekt. Foreslåtte tiltak inngår i prosjekt «Samordning av tjenestetilbud til utsatte og sårbare barn og unge, og deres familier»
Ullerøy leirskole	Utvidet bruk av Ullerøy leirskole er utredet.	Utredning pågår.
Samordnet tjenestetilbud for barn og unge	Alternativer for å samordne tjenester til barn og unge er utredet. Ansvar for tjenesten er avklart mellom kommuneområde oppvekst og velferd. Prosjektet berører bl.a. barnevern, forebyggende tjenester, PPT, KORPH.	Prosjektet er avsluttet. Ansvar og oppgaver er avklart og systemer for forpliktende samarbeid er under utarbeidelse. Dette for å sikre tidlig og koordinert innsats overfor barn, unge og familier som sliter.
Verbalvedtak i bystyret		
	Kommunalt foreldreutvalg (KFU): Administrasjonen bes ta initiativ til å invitere ledere i FAU ved barnehager og grunnskolen for å gi inspirasjon til oppstart av et felles kommunalt foreldreutvalg (KFU). Utvalget vil være en naturlig samarbeidspartner for politikere og administrasjon.	Kommunalt foreldreutvalg for grunnskolen er etablert.
	Lese-, skrive-, regneløft: Skolene i Sarpsborg har de siste årene hatt fokus på lesing. Erfaringene fra arbeidet brukes i arbeidet med å heve kompetansen til elevene i matematikk og grunnleggende ferdigheter i regning. Avsatte 1,3	Under arbeid. Regneveiledere/ressurslærere på alle skoler er etablert. Utvikling av en helhetlig plan for regning i barnehage og skole igangsatt.

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

	millioner kr skal brukes til tiltak rettet mot å styrke elevers kompetanse innenfor grunnleggende ferdigheter i regning.	Det er etablert tilbud til elever som er på høyt nivå i matematikk på tvers av alle ungdomsskolene
	Elever som kvalifiserer for SFO i forsterket avdeling, men som allikevel benytter ordinær SFO skal ha gratis SFO fra og med 5. klasse, på lik linje med elever i forsterket avdeling. Dette innarbeides i eksisterende budsjetttramme.	Iverksatt.

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde oppvekst	Regnskap 31.12.16	Rev. budsjett 2016	Avvik i kr.	Avvik i %
Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst	41 359	45 925	4 566	9,9 %
Enhet PPT	13 722	13 722	0	0,0 %
Enhet barnevern	107 350	103 047	-4 303	-4,2 %
Barnehager	72 288	72 890	602	0,8 %
Skoler (inkl. enhet Norsksenteret og enhet spes.ped. tiltak)	531 728	532 062	334	0,1 %
Kommunesjef oppvekst	272 301	272 387	86	0,0 %
Sum kommuneområde oppvekst	1 038 747	1 040 033	1 286	0,1 %

Drift

Kommuneområde oppvekst har et netto årsbudsjett i 2016 på 1 040 mill. kr.

Årsregnskapet for 2016 viser et samlet mindreforbruk på 1,3 mill. kr etter at det er benyttet 4,3 mill. kr av fondsmidler. Mindreforbruket utgjør 0,1 % av budsjett.

Årsregnskapet viser at 17 av 27 enheter i kommuneområde oppvekst går i balanse eller har mindreforbruk. 10 enheter har merforbruk.

Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst har et mindreforbruk på 4,5 mill. kr. Mindreforbruket skyldes større refusjoner og mindre utbetalinger enn budsjettet, spesielt når det gjelder barnehagebarn som går i barnehage på tvers av bostedskommuner, og til skoleskyss.

Enhet PPT har et merforbruk på 0,2 mill. kr. Merforbruket dekkes av enhetens fondsmidler.

Enhet barnevern har et merforbruk på 4,3 mill. kr. Merforbruket har sammenheng med økte forsterkningstiltak i fosterhjem og økt antall hjelpetiltak i hjemmet. I tillegg er det en økning på antall ungdommer som er plassert på institusjon. Institusjonsplasseringer er kostnadskrevenende. Det har i løpet av 2016 vært nødvendig å kjøpe private tiltak som veiledning, avlastning og plasseringstiltak som alternativ til institusjonsplasseringer. Siste halvannet år har 100 flere barn kommet på tiltak. Det har i 2016 også vært en økning i antall akutt-plasseringer på grunn av vold og overgrepssproblematikk. Rådmannen foreslår at merforbruket ettergis.

Barnehagene i Sarpsborg har et samlet mindreforbruk på 0,6 mill. kr.

Grunnskole, SFO og voksenopplæring har et samlet mindreforbruk på 0,3 mill. kr.

11 av 18 grunnskoleenheter har et samlet mindreforbruk på 3,6 mill. kr. 7 grunnskoleenheter bruker 0,8 mill.kr. fra egne fondsmidler for å oppnå balanse. Fondsmidler blir benyttet til å opprettholde bemanning gjennom skoleåret 2016/2017 samt noe styrking av tilbud til enkeltelever og planlagte investeringer.

Enhet spesialpedagogiske tiltak har et merforbruk på 6,7 mill. kr. Merforbruket skyldes i hovedsak økning i antall vedtak og omfang som omhandler spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn. Det har også vært en kostnadsøkning for tilflyttede elever med store tilretteleggingsbehov. Deler av merforbruket dekkes gjennom bruk av 3,3 mill. kr fra fondsmidler innenfor kommuneområde oppvekst.

Kommunesjef oppvekst inkludert tilskudd til private barnehager har et mindreforbruk på 0,1 mill. kr.

Investering

Ny sentrumsskole

Nye Sandesundveien barneskole ble ferdigstilt og tatt i bruk til skolestart 2015. Skolen har et bruttoareal på ca. 7500 m2 og er dimensjonert for 500 elever. Det er bevilget 293,7 mill. kr inklusiv infrastruktur. Prosjektet forventes ferdigstilt innenfor budsjett.

Ny Hafslundsøy barnehage

Barnehagen er ferdigstilt og tatt i bruk. Det er bevilget 43 mill. kr inklusiv infrastruktur. Det gjenstår noen parkmessige arbeider som vil bli utført vår 2017. Prosjektet forventes levert med et mindreforbruk på 0,7 mill. kr.

Ny barnehage på Tindlund

Det er bevilget 45,2 mill. kr til prosjektet. Prosjektet avsluttes ved egen sak med et mindreforbruk på 0,5 mill. kr

Ny barnehage på Sandbakken

Det er bevilget 50,6 mill. kr til prosjektet. Prosjektet avsluttes ved egen sak med et merforbruk på 0,2 mill. kr.

Ny Sentrum barnehage

Bystyret har vedtatt bygging av ny barnehage med 126 plasser i sentrum i samme standard som de øvrige nye barnehagene i kommunen, og i tråd med de vedtatte kommunale prinsippene for utforming av barnehagebygg og utearealer. Det ble bevilget og avsatt 62 mill. kr i egen sak sommeren 2016. Forventet ferdigstilt innenfor budsjett august 2017.

Ny barnehage søndre Skjeberg

Det midlertidige barnehagebygget på Sandbakken skal flyttes og benyttes som permanent barnehage i Søndre Skjeberg. Barnehagen skal tas i bruk første uka i oktober 2017. Det er bevilget 22 mill. kr til prosjektet. Forventet ferdigstilt innenfor budsjett.

Etablering av Familiesenter-Barnevernet

Familiesenter barnevern er etablert i Sandesundveien 45. Bygget er vernet og bevilgning for rehabilitering av fasader ligger som en del av prosjektet ny sentrumsskole Sandesundveien. Det er bevilget 5,5 mill. kr til innvendige oppussingsarbeider. Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 0,1 mill. kr.

Utredning og utbedring av arbeidsplasser ved skolene

Det er utarbeidet en ekstern rapport for alle skolene i Sarpsborg kommune. Det legges opp til gjennomføring av tiltak på bakgrunn av rapporten innenfor økonomisk ramme på kr 20,5 mill. kr gitt i budsjett og handlingsplan 2017-2020. På bakgrunn av rapporten vil utbedring av arbeidsplasser ved

skolene bli utført etter en prioritert rekkefølge. I 2017 og 2018 er det bevilget og avsatt ytterligere 14,5 mill. kr til Hafslundsøy barneskole.

Nye lokaler avdeling Studio

Gamle Hesthaugen barnehage skal ombygges med et tilbygg og benyttes til nye lokaler for den forsterkede avdelingen Studio på Hafslund ungdomsskole. De nye lokalene er planlagt ferdig i løpet av høsten 2017. Det er bevilget en investeringsramme på 4 mill. kr til prosjektet. Prosjektet er blitt betydelig mer omfattende enn først antatt. Dette skyldes i hovedsak Arbeidstilsynets krav til personalarealer samt større omfang av omgjøringer i eksisterende bygg enn forutsatt. Før bygging blir igangsatt må det tilleggsbevilges 4 mill. kr. Forventet sluttkostnad er 8 mill. kr.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat	Ambisjon
Grunnskole		
Mål: Forbedre læringsresultater		
Eksamen matematikk 10.trinn, gjennomsnittskarakter	3,2	≥2,9
Nasjonal prøve regning 5.trinn, andel elever laveste mestringsnivå	36,0 %	≤29,5 %
Nasjonal prøve regning 5 trinn, andel elever på høyeste mestringsnivå	15,1 %	≥20,9 %
Nasjonal prøve lesing 5.trinn, andel elever laveste mestringsnivå	37,6 %	≤27,1 %
Mål: Forbedre deltakelse		
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	97,8 %	≥97,8 %
Andel innbyggere 6-9 år i SFO	54,9 %	≥59,3 %
Barnehage		
Mål: Øke andel kommunale barnehageplasser		
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	26,4 %	50 %
Mål: Øke kompetanse i alle barnehager		
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	38,1 %	50 %
Barnevern		
Mål: Redusere saksbehandlingstid		
Andel undersøkelser med behandlingstid over 3 måneder	23 %	<34 %

Utdypende analyse av resultater på tjenestemål gjøres i Kvalitetsmeldinger om barnehage og grunnskole for 2016. Disse forelegges Bystyret for behandling i mai 2017.

Grunnskole

Gjennomsnittresultat til eksamen i matematikk i 2016 er bedre enn ambisjonen som er satt. Resultatet er forbedret fra karakter 2,8 i 2015 til karakter 3,2 i 2016. Karakterskalaen går fra 1-6, hvor av 6 er best.

Andel elever på laveste mestringsnivå ved nasjonal prøve i regning på 5.årstrinn er to prosentpoeng høyere i 2016 enn i 2015. Ambisjonen om en reduksjon til 29,5 % ble ikke nådd.

Andel elever på høyeste mestringsnivå i regning på 5.årstrinn er nær to prosentpoeng lavere i 2016 enn i 2015. Ambisjonen om 20,9 % av elevene på høyeste mestringsnivå ble ikke nådd.

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Andel elever på laveste mestringsnivå ved nasjonal prøve i lesing på 5. årstrinn er ett prosentpoeng høyere i 2016 enn i 2015. Ambisjon om en reduksjon til 27,1 % ble ikke nådd.

Andel elever på høyeste mestringsnivå i lesing på 5. årstrinn er to prosentpoeng lavere i 2016 enn i 2015.

Sarpsborg har på kommunenivå hatt relativt stabile resultater på de nasjonale prøvene i de siste åra. Det er variasjoner mellom skolene. Noen skoler har hatt en solid utvikling, men det er også noen skoler som ikke har utviklet seg like godt.

Sammenlignet med landssnittet og Østfoldsnittet utvikler Sarpsborgs elever seg dårligere gjennom småskoletrinnet.

Resultater fra nasjonale prøver på 8. årstrinn samt eksamen på 10. årstrinn viser at det arbeides godt i Sarpsborgskolen på mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Her ligger resultatene nærmere landsgjennomsnitt.

Alle enheter arbeider målrettet med lesing og regning som grunnleggende ferdighet. Fra 2015 er Sarpsborg med i regjeringens realfagssatsing med fokus på regning som grunnleggende ferdighet.

Resultatene viser at innsatsen framover i større grad må rettes mot læringsarbeidet på småskolen og i barnehagen. Det satses på nye arbeidsmåter med veiledning fra enhet kompetanse og kvalitet oppvekst, samt kompetanseheving og videreutdanning for lærere. Fra skoleåret 2017/2018 vil Ipad bli brukt i opplæringen av alle elever på 1. årstrinn, noe som har gitt gode resultater der det er prøvd ut.

Foreløpige tall fra SSB pr 15.3.2017 viser at 97,8 % av elevene som gikk ut av 10. trinn i 2016 har startet i videregående opplæring.

Per 1. oktober 2016 var 55 % av alle barn i alderen 6-9 år i skolefritidsordningen.

Barnehage

Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage har en økning på 0,4 prosentpoeng til 26,4 % i 2016. Ambisjon i handlingsplan 2016-2019 etter gjennomføring av planlagt barnehageutbygging i kommunal regi var satt til 50 %, en andel som tilsvarer nasjonalt gjennomsnitt.

Andel ansatte med barnehagelærerutdanning i kommunale og private barnehager i Sarpsborg viser en liten reduksjon på 0,2 prosentpoeng til 38,1 %. Statistisk sentralbyrå (SSB) har fra 2015 til 2016 gjort endringer i utdanningskategoriene, noe som kan føre til at tallene ikke er direkte sammenlignbare med tidligere år.

I 2016 er resultat tilnærmet likt med gjennomsnitt for Østfold (38,5 %) og noe høyere enn nasjonalt gjennomsnitt (35,6 %).

Pågående endring av bemanningsnorm i de kommunale barnehagene har som ambisjon at andel ansatte med barnehagelærerutdanning i de kommunale barnehagene skal utgjøre 50 %.

Barnevern

Barnevernet undersøker flere saker innenfor 3-månedersfristen enn tidligere. Det har vært en positiv utvikling av resultatet på indikatoren siste år. Ambisjonen for indikator er oppnådd.

KOMMUNEOMRÅDE SAMFUNN

Strategiske prosesser

Strategisk prosess	De viktigste resultatene i 2016	Status per 31.12.2016
Vedtatte styringsdokumenter		
Kommunedelplan for kultur, mål og strategier 2013-2023.	<ul style="list-style-type: none"> - Utvikling av Sarpsborg Scene. - Satsning på den kulturelle grunnmur, Bibliotek, kulturskole og fritidsklubber. - Samarbeid med frivillighet. - Gjennomføring av Olavs dager / Olavsfestival, litteraturuka, og UKM som sentrale jubileumsprosjekter. - Fortsatt utvikling av friområder, parker og plasser. - Tiltak for eldre gjennom senioruka. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vedtatte planer er gjennomført både med hensyn til drift og investeringer. - Mulighetsstudie for nytt hovedbibliotek igangsatt. - Arbeid med implementering av ny nasjonal rammeplan for kulturskoler igangsatt. - Ny bemanningsplan for fritidsklubber implementert. - Jubileumsprosjekter gjennomført i henhold til plan. - St. Marie plass ferdigstilt. Aktivitetsanlegg i Kulås ferdigstilt. Bryggepromenade, frisbeegolf og treningsapparater etablert i Glengshølen. På Hafslundsøy er det ryddet sti langs Glomma. - Senioruka, institusjonsbesøk Musikkbrunch gjennomført.
Kommunedelplan for kulturminner	Det samarbeides med Østfold fylkeskommune for å utløse statlige og fylkeskommunale midler til tilrettelegging og informasjonstiltak ved kulturminner i kommunen.	Ferdigstilt Tusenårssti og Pilgrimsled. Startet arbeidet med tilrettelegging av kulturminneområdet i Eidet
Kommunedelplan for fysisk aktivitet 2014-2025	I forbindelse med prioriteringen av søknader om spillemidler gjennomføres en rullering av det 4-årige handlingsprogrammet.	Det 4-årige handlingsprogrammet rullert i forbindelse med prioriteringen av spillemiddelsøknadene for 2017.
Planstrategi 2013-2016	Prioritering av planoppgaver skjer i henhold til planstrategien.	Prioritering av strategiske styringsdokumenter har skjedd i henhold til planstrategien.
Kommuneplanens arealdel 2015-2026	Planen legger til rette for attraktive boligområder og den gir forutsigbarhet for næringslivet. Følge opp de mange igangsatte reguleringsplanene og byggetiltakene. Innsigelsesområdene som ble sendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endelig avgjørelse er avklart.	De fleste fremtidige boligområdene i arealplanen er regulert/under regulering. Sarpsborg har ca. 1900 ferdigregulerte boenheter. I tillegg har planens fortettingsbestemmelse økt fortettingen i eksisterende boligområder. Innsigelsesområdene er tilbakeført til landbruksområder etter avklaringen fra departementet. Det pågår regulering av to større næringsområder

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

<p>Kommunedelplan for kystsonen 2015-2026</p>	<p>Planen legger til rette for allmenn ferdsel og vern av sårbare områder. Følge opp byggesaker og regulering av Gressdal hytteområde og Revebukta camping.</p>	<p>Planen er et godt verktøy for å verne sårbare områder og legge til rette for allmenn ferdsel. Regulering av Gressdal hytteområde og Revebukta camping pågår. I tillegg er hytteområdet Værbau i Ullerøy under regulering.</p>
<p>Kommuneplanens samfunnsdel 2011-2023</p>	<p>Mer levende sentrum, økt boligbygging og næringsetablering og en mer miljøvennlig byutvikling oppnås ved gjennomføring av sentrumsplanen, arealplanen, byjubileet, boligpolitisk plattform, områdeutvikling østre bydel, Bypakke Nedre Glomma, belønnings-avtale, arealplan og handlingsprogram for næringsutvikling.</p>	<p>Føringene fra kommuneplanens samfunnsdel er lagt til grunn i både arealplaner, samferdselsplaner og andre styringsdokumenter, prosjekter og enkeltsaker</p>
<p>Kommunedelplan for klima og energi 2011-2020</p>	<p>Miljøarrangementer som bl.a. Forbausende byfest og mobilitetsuka er gjennomført. Klima- og energiltak gjennomføres gjennom samarbeidet Klima Østfold iht. årlig handlingsplan.</p>	<p>Forbausende byfest ble gjennomført som ett av de offisielle jubileumsarrangementene i september, samme uke som kommunen markerte mobilitetsuka. Klima- og energiltak er gjennomført iht. handlingsplanen til Klima Østfold og gjennom prosjektet Smart City Sarpsborg. Det er lagt til rette for og tatt i bruk elkjøretøy.</p>
<p>Kommunedelplan sentrum 2013-2023</p>	<p>Tiltak beskrevet i planen som bidrar til at sentrum blir et enda mer attraktivt sted å bo, arbeide og besøke er igangsatt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Områdeutvikling østre deler av sentrum. Oppgradering av eksisterende lekeplass. - Utvikling av Pellygata som miljøgate er igangsatt. - Tiltak som bygger opp under byjubileet er gjennomført, herunder Forbausende byfest og kunstprosjekter i gågata. - Evaluering av boligsoneparkering igangsatt. - Reguleringsplan for Torsbekkdalen, Vingulmorkveien og langtidsparkering er igangsatt - Belysning i byområdet utføres i henhold til belysningsplanen. 	<p>Sosiokulturell stedsanalyse er utarbeidet som et viktig grunnlag for arbeidet med områdeutvikling i østre deler av sentrum. Oppgradering av St. Marieplass har bidratt positivt i området. Arbeidet med byhage på kvartal 88 er i oppstarten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pellygaten er enveiskjørt og sykkelfelt er etablert. • Forbausende byfest og byutviklingskonferanse er utført. • Kunstprosjektene i gågata er gjennomført, og lekeplass er etablert i gågaten. • Reguleringsplan for Torsbekkdalen, Vingulmorkveien og langtidsparkering er igangsatt. Grunnundersøkelser prioriteres inn i 2017. • Det er ikke gjort investeringer i fht. belysning i byområdet, kun utskiftninger iht. belysningsplanen ved vedlikehold.
<p>Plattform for frivillighet</p>	<p>Frivillighetsarbeidet er viktig del i</p>	<p>Bidrag fra frivilligheten har vært</p>

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

	byjubileet og dette vil ha hovedfokus i 2016. Videre arbeid må koordineres med Innovasjonsprosjektet som også setter fokus på frivillighet.	viktig i byjubileet. Frivillighet har ikke hatt fokus i Innovasjonsprosjektet i 2016.
Boligpolitisk plattform	Tiltak i plattformen er fulgt opp gjennom bl.a. kommunal eiendomsstrategi og arealplaner. Variasjon i boligtilbudet, flere boliger, bedre bomiljø i østre deler av sentrum. Styrket miljøfokus i boligplanlegging.	Variasjon i boligtilbudet ivaretas gjennom arealplan, sentrumsplan og detaljplanlegging. Tiltak følges også opp i kommunal eiendomsstrategi som er under utarbeidelse.
Handlingsprogram for næringsutvikling	Følge opp prioriterte tiltak i handlingsprogrammet sammen med næringslivet, herunder Smart City Sarpsborg og Sarpsborgkonferansen, samt videreutvikle samhandling næringsliv-kommune.	<p>Delprosjekt Smart mobilitet Grålum er startet opp i samarbeid med fylkeskommunen, Statens vegvesen, Sarpsborg Næringsforening, eiendomsbesittere og næringslivet på Grålum. Inspiria har ønsket og fått ansvar for Delprosjekt El-sykkel som skal bygge videre på Inspirias el-sykkelsatsing.</p> <p>Det er etablert dialog mellom kommunen, Sarpsborg Næringsforening, Etablererservice, Karrieresenteret og isarpsborg. Målsettingen er å samle kompetansemiljøene knyttet til næringsliv til en felles lokasjon.</p> <p>Kommunen og næringsforeningen gjennomfører faste ukemøter og har etablert en tett løpende dialog. Det er etablert en god samarbeidsform for å betjene henvendelser fra næringslivet.</p>
Handlingsprogram for trafiksikkerhet 2016-2019	Tiltak, både fysiske og holdningsskapende, er igangsatt i henhold til handlingsprogram.	Budsjett for 2016 er fordelt, og fysiske tiltak er igangsatt i henhold til handlingsprogram. Gå til skolenmarkering gjennomført på Alvim barneskole.
Eierskapsmelding	Eiermelding for kommunens eierskap i eksterne selskaper fører til bedre styring og kontroll overfor hvert enkelt selskap.	Eiermeldingen ble behandlet vår 2016. Det gjennomføres en gjennomgang av eierstrategien for Inspiria Eiendom AS og isarpsborg AS.
Styringsdokumenter som er under utarbeidelse / skal utarbeides		
Kommunedelplan for folkehelse 2016-2027	Planen vedtatt. Tiltak igangsatt i henhold til handlingsdelen.	<p>Kommunedelplan for folkehelse ble vedtatt i bystyret november 2016. Flere av tiltakene i planen er allerede igangsatt/utført:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle ungdomstiltak i sentrum/østre bydeler. • Etablere aktivitetspark i

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

		<p>Glengshølen,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delta i prosjekt Helsefremmende lokalsamfunn, fokus østre bydeler. • Arbeide for at alle skoler og barnehager i Sarpsborg på sikt blir implementert i konseptet helsefremmende skoler og barnehager. • Utvikle metoder og system for foreldremøter som sikrer god foreldreinvolvering • Innføre folkehelsekonsekvenser i saksbehandling
Planstrategi 2017-2020	Planstrategi vedtatt. Den gir føringer for prioritering av planoppgaver i 4-årsperioden og avklarer om kommuneplanens samfunnsdel skal revideres.	Ny planstrategi vedtatt. Kommuneplanens samfunnsdel er igangsatt og øvrige planer/strategiske prosesser prioriteres iht. planstrategien.
Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030	Igangsatt i henhold til planstrategi 2016-2019.	<p>Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er igangsatt, og arbeidet har fått navnet «De neste 1000år». Oppstartsnotat for arbeidet har vært i formannskapet.</p> <p>I november ble det arrangert et kick off/folkemøte for arbeidet.</p> <p>Planen blir vedtatt i løpet av 2017.</p>
Kommunedelplan Sandesund-Greåker 2017-2026	Planforslag på høring 2016/2017.	Ikke prioritert i 2016 av kapasitetsårsaker.
Kommunedelplan for sentrum 2017-2026	Grunnlagsutredninger er gjennomført, herunder kulturhistorisk steds- og mulighetsanalyse og kvartalenes utnyttelsespotensial. Medvirkning rundt alternativvurderinger er gitt sterkt fokus. Planforslag er sendt på høring 2016/2017.	Alle grunnlagsutredninger er gjennomført, og orientert om på sentrumsplan-konferanse oktober 2016. Planforslaget er under utarbeidelse, og avventer avklaringer iht. stasjonslokalisering.
Hovedveinett for sykkel	Ny sykkelplan er vedtatt, inkludert handlingsplan. Realisering ved kommunale midler, belønningsavtale og Bypakke Nedre Glomma.	Forslag til ny sykkelplan har vært på høring.
Kommunedelplan for fv. 118 ny bru over Glomma i Sarpsborg / rv. 111 øst for Hafslund (tiltak i Bypakka)	Felles kommunedelplan for vei og jernbane over Glomma er igangsatt. Denne vil være grunnlag for regulering og bygging av ny veiforbindelse over Glomma.	Planprogram har vært på høring men er ikke vedtatt.
Regulering av fv. 109 mellom Torsbekkdalen og Fredheimveien (tiltak i Bypakka)	Reguleringsplan er vedtatt.	Planen er under utarbeidelse hos Statens vegvesen. Med bakgrunn i dårlige grunnforhold er det utarbeidet flere alternativer forbi

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

		Yven. Blant annet foreslås en faseinndelt utbygging.
Regulering av forbindelse mellom fv. 109 Alvim renseanlegg og fv. 557 Alvimveien (tiltak i Bypakka)	Planen er sendt på høring	Planarbeidet er utsatt i påvente av nødvendige avklaringer vedrørende regulering av fv. 109 og kommunedelplan for dobbeltspor InterCity, rv. 110 Simo – St. Croix og fv. 118 ny Sarpsbru.
Regulering av Vingulmorkveien, Torsbekkdalen og langtidsparkering (delvis i Bypakka)	Planprogram er vedtatt. Planforslag er under utarbeidelse.	Planprogram er vedtatt. Det er besluttet å gjennomføre grunnundersøkelsene først. Arbeidet med disse er igangsatt.
Andre tiltak under Bypakka og belønningsordningen: <ul style="list-style-type: none"> • Sykkelerute 1; Valaskjoldgate-Statsminister Kolstads vei • Sykkelerute 6; Sandbakken-Skjeberg • Sykkelerute 5; Nygårdshaugen-Holmegil • Pellygata med bedre tilrettelegging for sykkel og buss • Sykkelerute 3,- Opsund bru og Nordbyveien • Sykkelerute 3; Glengsgata – Krabbens Brygge • Sykkelerute 1; undergang ved Tune kirke • Utvidelse av Park & Ride ved Lekevollkrysset 	Reguleringsplan er vedtatt Reguleringsplan er vedtatt Mindre tiltak gjennomført Reguleringsplan er vedtatt Reguleringsplan er vedtatt Reguleringsplan er vedtatt	<ul style="list-style-type: none"> • Sykkelerute 1; Valaskjoldgate-Statsminister Kolstads vei: Behandling av planforslag er vedtatt utsatt og skal ses i sammenheng med planen for dobbeltsporet jernbane i området. • Sykkelerute 6: Prosjektering og grunnerverv pågår. Statens vegvesen er ansvarlig for prosjektering og bygging. • Sykkelerute 5: Plan under utarbeidelse. • Pellygata: Gata er enveiskjørt østover. Tosidig sykkelfelt er etablert. • Sykkelerute 3,- Opsund bru og Nordbyveien: Reguleringsplanen er vedtatt. • Sykkelerute 3; Glengsgata – Krabbens Brygge: Reguleringsplanen er vedtatt. • Sykkelerute 1; undergang ved Tune kirke; Reguleringsplan lagt ut til offentlig ettersyn. • Utvidelse av Park & Ride ved Lekevollkrysset er gjennomført i regi av Statens vegvesen.
Felles regional parkeringsutredning	Igangsatt	Bruk av parkeringsplasser er kartlagt. Medvirkningsmøter for næringslivet, allmenheten og folkevalgte er avholdt. Arbeidet er i slutfasen og forventes ferdig våren 2017

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Vannforvaltning; oppfølging av EUs vannrammedirektiv	Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma sør er vedtatt. Samarbeidet i Glomma sør videreføres. Kommunen har prioritert hvilke vannforekomster det skal arbeides med ift. målet om god vannkvalitet, jf. Tiltaksprogram for vannmiljø Kommunene i vannområdet samarbeider om et overvåkingsprogram.	Den regionale vannforvaltningsplanen for Glomma ble vedtatt 1/7-16. Samarbeidet i Glomma sør videreføres og det er utarbeidet et overvåkingsprogram for utvalgte vannforekomster i vannområdet.
Tiltaksprogram for vannmiljø, inkludert detaljert tiltaksplan for Tunevannet og Isesjø	Et helhetlig tiltaksprogram for vannmiljø er vedtatt. Tiltaksprogrammet avklarer kommunens ambisjoner og prioriteringer. Detaljert tiltaksplan for Tunevannet er vedtatt og tiltak igangsatt.	Arbeidet med Tunevannet er prioritert. Handlingsprogram for Tunevannet er ferdig utarbeidet og legges på høring 15/2-17. Helhetlig tiltaksprogram for vannmiljø blir ferdigstilt medio 2017.
Prosjekter/enkelt saker		
Byjubileet	Tilrettelegging og koordinering av byjubileet i samarbeid med byselskapet isarpsborg. Gjennomføring av enkeltprosjekter. Hovedsatsingene i enhet kultur inngår som en del av Sarpsborgs tusenårs-jubileum.	Jubileumsprosjektene er gjennomført som planlagt. En egen evalueringsrapport vil bli utarbeidet i 2017.
Nytt bibliotek og lokaler for kulturskole	Arealbehov og lokalisering for kulturskole og bibliotek er avklart.	Mulighetsstudie for rehabilitering og utvidelse av dagens bibliotek er igangsatt. Arbeid med definering av arealbehov og lokalisering av kulturskolen utføres i henhold til oppstartnotat vedtatt i utvalg for kultur og oppvekst 15.11.16.
Registrering av kulturarenaer	En kartlegging av arenaer i kommunen som kan benyttes til forestillinger innen kulturområdet er gjennomført (konserter, teater mv.)	Kartleggingen gir et grunnlag for å vurdere hvilke lokaler som ikke tilfredsstiller gjeldende krav. Vurderingen bør gjøres i samråd med musikkråd/kulturråd.
Boligsoneparkering	Evaluering er igangsatt.	Evaluering ivaretas i pågående felles parkeringsutredning.
Boligsosialt utviklingsprogram (3-årig utviklingsprogram i samarbeid med Husbanken)	Tiltak er gjennomført i samsvar med handlingsplanen, herunder igangsetting av tiltak for å styrke sentrum øst, bolig tjenester og virkemiddelbruk. Programmet er avsluttet med en sluttrapport og en sluttanalyse. Veien videre i det boligsosiale arbeidet er avklart.	Sluttanalyse er presentert i utvalg for velferd og folkehelse. I 2016 er tjenstedesign/ tjenesteutvikling team bolig vektlagt, samt læringsagentrollen og stedsanalyse (sentrum/øst) som grunnlag for sentrumsplan med handlingsplan.
Strategisk støykartlegging	Tiltak i handlingsprogrammet er under gjennomføring. Oppfølging av handlingsdelen sees i	Trafikktellinger på kommunale veier, som grunnlag for nye støyberegninger, er gjennomført i

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

	sammenheng med Bypakka. Nye trafikktegninger på kommunalt veinett som grunnlag for lovpålagt støykartlegging er gjennomført.	2016.
Levekårskartlegging på sonenivå	Bystyrets vedtak av kartleggingen er fulgt opp gjennom satsing på områdeløft i østre deler av sentrum og ny sentrumsbarnehage. Prosjekt «Alvim inn i neste tusen» ledet av Alvimhaugen skole pågår.	Områdeløft pågår. Sentrumsbarnehage er under utbygging. Mange tiltak er gjennomført som del av Alvimprosjektet
Smart City	Utforming av transportplan kombinert med fremtidsrettede og miljøvennlige løsninger for Grålum er igangsatt. Næringslivet er en samarbeidspartner.	Statens vegvesen og fylkeskommunen bidrar finansielt til planarbeidet under forutsetning av at det inngås forpliktende samarbeidsavtaler med næringslivet på Grålum.
Fremtidsrettede miljøprosjekter (Smart City Sarpsborg)	Det gjennomføres en mulighetsstudie for fremtidsrettet bruk av miljøprosjekter.	Kommunen har fått innvilget klimasatsmidler til kjøp av 12 elektriske tjenestebiler samt et tilskudd til uttesting av fossilfrie kjøretøy og arbeidsmaskiner i samarbeid med Østfold fylkeskommune. Det jobbes med finansiering og gjennomføring av øvrige prosjekter.
Delutredning til sentrumsplan som utreder nødvendige tiltak for overvannshåndtering i sentrum.	Tiltaksplan for å minimere eventuell overvannsproblematikk i sentrum. Delutredningen følger sentrumsplanen.	Det er kartlagt at det er minimale utfordringer med overvann i sentrum. Tiltakene rettes isteden mot Skjeberg stasjonsby som har kritisk overvannsproblematikk
Digitalisering av byggesak og eiendomsarkivet/døgnåpen forvaltning	Skanning av byggesak og eiendomsarkivet ferdigstilles.	Kartlegging av omfang og effektiv bruk av ressurser er igangsatt.

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde samfunn, økonomi og kultur	Regnskap 31.12.16	Rev. budsjett 2016	Avvik i kr.	Avvik i %
Enhet plan og samfunnsutvikling	16 358	16 050	-308	-1,9 %
Enhet byggesak, landbruk og kart	13 620	14 719	1 099	7,5 %
Enhet kultur	72 578	72 578	0	0,0 %
Kommunesjef samfunn	8 451	8 227	-224	-2,7 %
Sum kommuneområde samfunn	111 007	111 574	567	0,5 %

Drift

Kommuneområde samfunn har i 2016 et netto budsjett på 111,6 mill. kr, hvorav budsjetterte utgifter utgjør 150,8 mill. kr. Resultatet ved årets slutt viser et samlet mindreforbruk på 0,6 mill. kr etter bruk av fond. Enhet kultur og enhet plan og samfunnsutvikling har brukt 0,5 og 0,9 mill. kr av tidligere års overskuddsfond. Enhetene hadde ved årets start planlagt bruk av overskuddsfond på 0,7 og 0,5 mill. kr.

Gebyrinntekter på byggesak var 11,4 mill. kr, noe som er 1,3 mill. kr mer enn budsjettert. Den økte inntekten medførte at enheten hadde et positivt avvik på 7,4 % ved årets slutt. Enhet plan og samfunnsutvikling hadde på sin side et negativt avvik i reguleringsgebyr på 0,6 mill. kr. Tilskudd til andre trossamfunn utbetales fra kommunesjefens budsjettpost. Utbetalt tilskudd i 2016 var 0,7 mill. kr mer enn budsjettert. Nivået på overføringen skjer på basis av at medlemmer i andre trossamfunn skal få overført et likt beløp per medlem som medlemmer i den norske kirke får via kommunens budsjetterte overføring av midler til kirken.

Prosjektet Olavs hall kunne ikke vært realisert uten bidraget til investeringen på 13,7 mill. kr i 2016 fra Sarpsborg kommune. Tilskuddet til investeringen ble finansiert av avsatte midler på kommunens disposisjonsfond. Sarpsborg kommune har også bidratt med skulpturen «Olavssøylen» som er plassert inne i bygget. Nybygget har ført til en betydelig økt interesse for Borgarsyssel museum. Det er for en del også takket være utsiktstårnet, hvor man får god oversikt over Sarpsborg sentrum.

Investering

Helhetlig plan for Sarpsborg Scene

Bystyret vedtok i sak 21/16 helhetlig plan for Sarpsborg scene. Det ble bevilget og avsatt totalt 36,1 mill. kr til utbedringene ved Sarpsborg scene. Samtidig ble det besluttet å søke Østfold fylkeskommune om tilskudd til Sarpsborg scene som regionalt kulturbygg. Basert på kostnader for blant annet gjennomførte tiltak i 2015 (nytt sitteamfi), nytt heisbygg, ny lasteinngang, nytt teknisk utstyr, akustikktiltak og universell utforming for øvrig, innvilget fylkestinget 10 mill. kr. I 2016 har toaletter i publikumsarealene blitt oppgradert, nytt teknisk utstyr er innhandlet, akustikktiltak i teatersalen er utført og planleggingen av det nye heisbygget er igangsatt.

Sarpsborg scene underetasje

Deler av udisponerte lokaler i underetasjen er tilrettelagt til fritidsklubb innenfor en økonomisk ramme på 3 mill. kr. Et utvidet ungdomstilbud i sentrum ble åpnet på høstparten.

Ny idrettshall Sandbakken

Forprosjekt for ny idrettshall på Sandbakken ble vedtatt av bystyret i juni. Rammen for prosjektet er 67 mill. kr hvor håndballbane med 9 meters takhøyde er hovedprioriteringen. Det ble vedtatt at det i anbudet skal innhentes opsjonspriser på liten flerbrukshall (500m²) og ekstra garderobesett. Det er nå innhentet tilbud på bygging av idrettshallen. Gjennomgangen av tilbudene tilsier at kommunen kan få

en hall med et ekstra areal på rundt 500 kvadratmeter i tillegg til en ordinær hall med håndballbane innenfor den samlede bevilgningen. Saken behandles i bystyre 6. april. Det tas sikte på at hallen kan tas i bruk ved skolestart i august 2018.

Mulighetsstudie for bibliotek

Det er besluttet å utrede alternativer til nye biblioteklokaler. Nå utredes mulighetene for utvidelse av eksisterende bibliotek. Det er avsatt midler til utredning og forprosjektering.

Lokaler for kulturskolen

I samsvar med vedtak i bystyret 16. juni 2016 er det igangsatt en ny prosess med framtidige lokaler for kulturskolen. Det tas sikte på å konkludere i saken i 2018.

Skulptur Olavssøylen

Det er bevilget 1,1 mill. kr til prosjektet. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 0,55 mill. kr. Deler av merforbruket skyldes økt utgift med transport og fundamentet til skulpturen.

Friidrettsanlegg Kalnes

Anlegget ble åpnet 23. august 2014. Det er bevilget 36,4 mill. kr til prosjektet. Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 4 mill. kr i egen sak.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat	Ambisjon
Enhet plan og samfunnsutvikling		
Effektiv saksbehandling		
Saksbehandlingstid på reguleringsplaner (uker) ¹⁶	33	40
Enhet kultur		
Fornøyde brukere		
Brukerundersøkelse i kulturskolen ¹⁷	--	--
Brukerundersøkelse i fritidsklubbene	--	--
Enhet byggesak, landbruk og kart		
Mål: Saksbehandlingstid		
Antall byggesaker hvor 3-ukersfristen ikke er overholdt	56	< 5 stk.
Antall byggesaker hvor 12-ukersfristen ikke er overholdt	20	0
Antall oppmålingssaker/matrikkel hvor 16 ukers frist ikke er overholdt	0	0
Mål: Godt omdømme		
Arrangere kurs/dialogkveld med bransjen med fokus på byggesak	1	1 gang/år
Mål: Kvalitet på saksbehandlingen		
Klager som omgjøres av høyere instans på grunn av saksbehandlingsfeil	2	0
Mål: Tilsyn/ulovlighetsoppfølging		
Tilsyn med firma/foretak iht. plan- og bygningsloven	27	>10 tilsyn
Ulovlighetsoppfølging byggesak, avsluttede saker	61	>100 saker

I byggesøknader med 12 ukers frist har 20 av sakene oversteget tidsfristen. I saker med 3 uker frist er 56 saker av totalt 285 oversteget. Dette er i hovedsak saker som gjelder ettergodkjenninger av boareal, det vil si tiltak som allerede er utført. Disse har blitt lavere prioritert da konsekvenser av fristoverskridelsen er minimal.

Frister for saksbehandling av oppmålingssaker, delingssaker er overholdt. Behandlingstid av saker vedrørende produksjonstilskudd i landbruket er overholdt.

Av totalt 800 tilsyn/mulig ulovlighetssaker, ble 61 avsluttet. Dette er noen færre avsluttede saker enn 2015. Tilsyn og ulovlighetsoppfølging er tidkrevende saker som har vært et satsningsområde i 2016.

Fylkesmannen har i 2016 opphevet 2 vedtak. Dette gjelder en dumpingsak ved Haslau i Skjebergkilen og en delingssak i forbindelse med lysløypa i Sarpsborgmarka.

¹⁶ Saksbehandlingstid fra planen vedtas utlagt på høring til den blir endelig vedtatt av bystyret.

¹⁷ Det planlegges en brukerundersøkelse i 2017. Denne skal gi svar på hvordan kulturskolens og fritidsklubbens tjenester oppfattes av brukerne. Ambisjonsnivå vil bli fastsatt etter at undersøkelsen er utarbeidet.

KOMMUNEOMRÅDE ORGANISASJON

Strategiske prosesser

Strategisk prosess	De viktigste resultatene i 2016	Status per 31.12.2016
Vedtatte styringsdokumenter		
Kommunedelplan kommunikasjon	Forbedrede nettsider, god samhandling om informasjon rundt byjubileet, bedre basis IKT-systemer, flere elektroniske skjemaer.	<p>Kommunens nye nettsider ble lansert på slutten av 2015 og er nå tilrettelagt for mobiler og nettbrett. Dette førte til at antall besøk fra mobiltelefoner økte med 160 % i forhold til året før.</p> <p>Veldig godt samarbeid med byselskapet i Sarpsborg om strategisk kommunikasjon for jubileet. Medieanalysen fra Retriever bekrefter at vi nådde målene våre, og fikk veldig mye og god omtale i mediene.</p> <p>Kommunens basis IKT-systemer er løpende blitt utbedret gjennom oppgraderinger, utskiftinger, utvidelser og innføring av nye tekniske komponenter, tjenester og løsninger.</p> <p>Det er innført syv nye elektroniske skjemaer i løpet av 2016. Disse erstatter papirbaserte skjemaer.</p>
Vi i Sarpsborg	Innføring av ny medarbeiderundersøkelse som har fokus på ledelse, medarbeiderskap og kompetanse. Fokus på prosess for oppfølging i enhetene.	Undersøkelsen er gjennomført for første gang høsten 2016 med rekordhøy svarprosent. Mange enheter er i gang med oppfølging av undersøkelsen.
Handlingsplan for heltid	Igangsetting, gjennomføring og evaluering av tiltak vedtatt i handlingsprogram for heltid. Fokus på utprøving av alternative turnusordninger for kostnadseffektiv drift og redusert deltid.	Tilsetting av seks lærlinger i faste, fulle stillinger gjennomført høsten 2016. Kurs og opplæring i turnus og arbeidstidsplanlegging er gjennomført. Startet prosess med lokale drøftinger i enhetene med fokus på midlertidig tilsettinger og timelønnede. Mange enheter har startet opp utprøving av ressursteam på tvers i enhetene for mer effektivt drift.
Styringsdokumenter som skal utarbeides		
Kompetansestrategi	Handlingsplan er utarbeidet og tiltak er igangsatt for å møte rekrutterings- og kompetanseutfordringer i kommunen.	Kompetansestrategien ble vedtatt i administrasjonsutvalget i november 2016. Kompetansegruppe med ansvar for utarbeidelse av handlingsplan er nedsatt.
Prosjekter/Enkelt saker		
Forbedret intranett med fokus på dokumenthåndtering og gjenfinning	Videreutvikling av Sarpedia: Økt bruk og bedre brukeropplevelse. Sarpedia som rapporteringsverktøy for interne prosjekter.	Sarpedia har styrket sin posisjon som kommunens viktigste felles interne kommunikasjonskanal. Flere prosjekter er blitt startet opp i 2016, noe som vil føre til en ytterligere forbedring i løpet av

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

		2017. Dette gjelder blant annet forbedret design, bedre varslinger og videreutvikling av prosjektsidene.
Forbedret brukerservice for kommunens IKT-brukere	Opplevd bedre kvalitet for brukerne. Etablert og forankret Servicenivå -avtaler for alle IKT-tjenester.	Heldigitalisert klientbestilling for sluttbruker er lansert. Servicenivå er avklart og konkrete avtaler om service for de viktigste IKT-systemene vil bli inngått tidlig 2017.
Redusere fraværet, jf IA-arbeidet	Tiltak knyttet til de tre delmålene i IA-handlingsplan er igangsatt, gjennomført og evaluert. Det er økt fokus på delmål knyttet til inkludering og økt pensjonsalder.	Sykefraværet har hatt en sterk nedgang i 2016. Prioriteringer knyttet til praksisplasser er forankret og en stilling for koordinering av dette er opprettet. Det er utarbeidet statistikk over gjennomsnittsalder og forventet pensjon som grunnlag for fastsetting av ambisjoner innenfor delmål 3; økt pensjonsalder.
Økt fokus på etikk, varsling og ytringsfrihet	Etikk, varsling og ytringsfrihet er jevnlig på agendaen i alle enhetene i kommunen. Årlig evaluering og vurdering sammen med tillitsvalgte.	Etikk var tema på felles ledersamling for utvidet ledergruppe høsten 2016. Etikkplakat i nytt design er sendt ut til alle enheter og arbeidsplasser.
Verbalvedtak i bystyret		
	Rådmannen gis fullmakt til å omdisponere eventuelle ubenyttede midler fra omstilling til økt satsing på tiltak for å øke jobbnærværet i 2016. Administrasjonsutvalget holdes orientert.	Det er startet opp et prosjekt med fokus på nærværarbeid i alle barnehageenhetene i kommunen. Fokus på nærværsfaktorer og medarbeiderskap i samarbeid med bedriftshelsetjenesten. Videreføres i 2017.

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde organisasjon	Regnskap 31.12.16	Rev. budsjett 2016	Avvik i kr.	Avvik i %
Enhet HR	47 079	49 625	2 546	5,1 %
Enhet kommunikasjon og service	58 335	58 335	0	0,0 %
Enhet økonomi	16 874	17 682	808	4,6 %
Enhet kemner	10 242	11 302	1 060	9,4 %
Kommunesjef organisasjon	4 008	4 802	794	16,5 %
Sum kommuneområde organisasjon	136 558	141 766	5 208	3,7 %

Drift

Kommuneområde organisasjon har et netto årsbudsjett i 2016 på 141,8 mill. kr. Samlet mindreforbruk er på 5,2 mill. kr og utgjør 3,7 % av budsjettet. 3 av 4 enheter har mindreforbruk. Enhet kommunikasjon og service hadde et merforbruk på 0,4 mill. kr som er dekket inn ved bruk av enhetens fondsmidler.

Merforbruket hos enhet kommunikasjon og service skyldes i hovedsak at nedbemanning knyttet til omstillingsprosjektet «Kommune for 2020» ikke lot seg gjennomføre fullt ut fra 1.1.2016. Enhet HR

har et mindreforbruk på 2,5 mill. kr. Dette skyldes i hovedsak merinntekter på refusjon for lærlinger, vakanser og sykepengerefusjon. Mindreforbruk hos enhet økonomi på 0,8 mill. kr skyldes i hovedsak ubenyttede midler til drift av styringssystem, samt sykepengerefusjon. Enhet kemner har et mindreforbruk på 1,1 mill. kr. Dette er knyttet til lavere innfordringskostnader og høyere gebyrinntekter enn budsjettet samt sykepengerefusjon.

Investering

Det er brukt noe mindre til investering enn budsjettet. Dette gjelder først og fremst tiltak som har blitt utsatt på grunn av arbeidsoppgaver i jubileumsåret. Arbeid med digitalisering i Sarpsborg kommune ble prioritert i 2016. Dette arbeidet vil intensiveres ytterligere i årene framover. Dette inkluderer også elektroniske arkiver og personalmapper.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat	Ambisjon
Enhet kommunikasjon og service		
Mål: God service overfor innbyggerne		
Resultat på Forbrukerrådets kåring av Norges beste bykommune på dialog og service overfor innbyggerne	179	Topp 3
Enhet kemner		
Høy innfordringsgrad		
Kommunale eiendomsgebyrer innbetalt innen 2 år fra forfall	99,9 %	100 %

Resultatet for 2016 ble 57,1 poeng av 100 mulige, og vi endte på en 179. plass av landets 428 kommuner, og 10. plass i Østfold. Målet ble dermed ikke nådd for denne testen.

Resultatene viser at vi scorer veldig bra på håndtering av telefon- og eposthenvendelser, men at det manglet relevant informasjon på www.sarpsborg.com. Slik informasjon ble umiddelbart gjort tilgjengelig i portalen. Dette gjør det lettere for brukerne og kommunen får sannsynligvis bedre resultater ved neste undersøkelse.

KOMMUNEOMRÅDE TEKNISK

Strategiske prosesser

Strategisk prosess	De viktigste resultatene i 2016	Status per 31.12.2016
Vedtatte styringsdokumenter		
VVA-plan	Ny kommunedelplan er ferdig høsten 2015. Løpende fireårig tiltaksplan revideres hvert år, og søkes innarbeidet i budsjett og HP.	Revidert tiltaksplan for neste fireårsperiode er utarbeidet. Rapport fra utredning om en økning av kapasiteten på vannforsyningen er ferdigstilt..
Avfallsplan	For å sikre gode og effektive avfallsløsninger evalueres det om dette er ivaretatt i eksisterende plan.	Oppstartsnotat for nye avfallsplan ble behandlet i utvalg for landbruk og teknikk 23. november. Det skal lages et planprogram, som skal legges ut på høring. Det jobbes med sikte på å få behandlet forslag til høringsdokument for planprogram i utvalg for landbruk og teknikk i feburarmøtet
Styringsdokumenter som skal utarbeides		
Grøntvedlikeholdsplan	Det utarbeides en plan for grøntvedlikehold innenfor Sarpsborg kommune.	Plan for drift, vedlikehold og utvikling er under arbeid og ferdigstilles i 2017.
Plan for universell utforming	Det lages en plan for hvilke tiltak som skal prioriteres, i samarbeid med Rådet for Mennesker med nedsatt funksjonsevne	Plattform for universell utforming og tilgjengelighet i Sarpsborg kommune er under utarbeidelse og legges frem til politisk behandling våren 2017.
Plan for utvikling av boligtomter	Plan for feltutbygging (boligtomter) utvikles i tråd med boligpolitisk plattform.	Gjennomført
Vedlikeholdsplan eiendom	Vedlikeholdsplan for kommunens eiendomsmasse ekskl. bolig utarbeides. Planen bidrar til verdibevarende vedlikehold og redusert vedlikeholdsetterslep. Vedlikeholdsplanen søkes innarbeidet i kommende budsjett og handlingsplaner.	Gjennomført
Strategi for eiendomsforvaltning	En strategi for kommunens eiendomsforvaltning sikrer en god forvaltning og utvikling av kommunens eiendomsmasse.	Legges frem for politisk behandling februar 2017.
Prosjekter/enkelt saker		
Evaluering av skiltplan gågata	Sikker og god fremkommelighet i gågata. Fremmes som egen sak høst 2016.	Evalueringen avventes inntil revidert sentrumsplan er ferdig
Flåtestyring (logistikk, timeregistrering og fakturering)	Flåtestyringssystemet er implementert i alle oppdrag for transport og verksted.	Gjennomført
Utredning av tiltak	Det utarbeides en oversikt over	Avklaringsmøte mht. fokusområder

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

angående flomsituasjonen i Stasjonsbyen	flomomfanget og hvilke aktører som har et ansvar og må delta i prosjektet videre.	som utredningsgrunnlag gjennomført. Grunnlagsdata og bakgrunnsopplysninger innhentes. Vurderinger omkring omfang og tilhørende relevante ansvarsområder/parter pågår
Verbalvedtak i bystyret		
	Rådmannen bes om å vurdere innsamling av husholdningsavfall i egenregi før det inngås ny kontrakt om innsamling av husholdningsavfall.	Vurderingen er en del av arbeidet med ny avfallsplan
	Kommunens biler bør være el-biler i den grad det er hensiktsmessig.	Det er søkt om støtte fra Klimasats for å kjøpe kommunale elbiler. 1 bil er kjøpt inn i 2016. Det planlegges for innkjøp av 15 biler i 2017, både varebiler og personbiler

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde teknisk	Regnskap 31.12.16	Rev. budsjett 2016	Avvik i kr.	Avvik i %
Enhet eiendom	183 773	185 779	2 006	1,1 %
Enhet kommunalteknikk	-19 055	-16 323	2 732	16,7 %
Enhet Sarpsborg brannvesen	32 162	33 559	1 397	4,2 %
Kommunesjef teknisk	4 378	5 603	1 225	21,9 %
Sum kommuneområde teknisk	201 258	208 618	7 360	3,5 %

Drift

Kommuneområde teknisk hadde i 2016 et netto budsjett på 208,6 mill. kr, hvorav budsjetterte utgifter utgjør 493,2 mill. kr. Resultatet ved årets slutt viser et samlet mindreforbruk på 7,4 mill. kr målt mot budsjett. Det er inntektsført 1,7 mill. kr av enhet kommunalteknisk sitt overskuddsfond, bruken er relatert til enhetens tjenester utenfor selvkostområde.

Enhet eiendom hadde i 2016 et samlet mindreforbruk på 2 mill. kr. Mindreforbruket er hovedsakelig relatert til lavere kostnader til energi i 2016 på 3,3 mill. kr. Det er benyttet noe mer midler til vedlikehold enn budsjettert i 2016.

Enhet brann hadde et mindreforbruk på 1,4 mill. kr. Hovedsakelig skyldes dette mindre bruk av vikarer ved sykdom, samt noe mindre forbruk av driftsmidler.

Mindreforbruk på kr 1,2 mill. kr hos kommunesjef skyldes i hovedsak reduksjon med ett årsverk i kommunesjefens stab.

Enhet Kommunalteknikk hadde i 2016 et mindreforbruk på 2,7 mill. kr, mindreforbruket er i sin helhet relatert til selvkostområdene. For enhetens områder utenfor selvkostområdene er merforbruket på 1,7 mill. kr, merforbruket er dekket av enhetens overskuddsfond. Vaskeriet hadde i 2016 et merforbruk på 1 mill. kr. Inntekter fra parkering var 0,4 mill. kr mindre enn budsjettert. I forbindelse med gjennomføring av byjubileet har det påløpt noe mer kostnader enn budsjettert til innleid hjelp, overtid for egne ansatte samt innkjøp av driftsutstyr.

Investering

Kulås vannskulptur

Det er bevilget 3,8 mill. kr til etablering av vannskulptur og boccia-bane i Kulås. Arbeidene startet september 2015 og ble ferdigstilt våren 2016 innenfor budsjett. Vannskulpturen har blitt et kjærkomment innslag i parken og populært blant barn, spesielt på varme sommerdager.

Kulås Amfi

Det er bevilget 20 mill. kr til prosjektet. Noe parkmessige arbeider gjenstår og vil bli utført vår 2017. Prosjektet vil bli avsluttet innenfor budsjett. Det nye amfi har blitt en stor suksess og har gjort det mulig å samle tusenvis av mennesker til konserter, arrangementer m.m. Anlegget har blitt hyppig brukt gjennom jubileumsåret.

Toalettbygg Kulås

Det er bevilget 1,5 mill. kr til rehabilitering av toalettbygget i Kulås. Prosjektet avsluttes i henhold til budsjett.

Gang og sykkelbru over Glomma.

Oppstart var høst 2016. Forventet ferdigstilling juli 2017 innenfor en økonomisk ramme på 50 mill. kr. Brua går fra Hafslundsøy til Opsund. Prosjektet inkluderer vann og avløpsledning i brukonstruksjonen. Prosjektet er finansiert med 25 mill. kr i belønningmidler.

Klavestadhaugen/Sandbakken vann/avløp – separering.

Arbeidene er igangsatt. Klavestadhaugen/Sandbakken er delt opp i flere etapper. Det er avsatt 99 mill. kr i HP 2017-2020. Etappe 1 ble startet opp i mai 2016, og består av Klavestadhaugen, øvre og nedre Langgate i tillegg til Haugvold. Etappe 2 avsluttes på Sandbakken og er opprinnelig tenkt startet i 2019. Det er av praktiske grunner ønskelig å starte arbeidene på Fromholtsvei allerede i 2017. Det er derfor foreslått at det gjøres en budsjettendring på 5 mill. kr fra etappe 1 til etappe 2 for budsjettåret 2017.

Nipa prosjektet.

Nipa prosjektet består av flere delprosjekter og strekker seg fra Bryggeriet til Elvestad med stikkledning til Isefoss. Totalt er det bevilget 165,4 mill. kr. Arbeidet starter sommeren 2017. Målsetningen er å øke sikkerheten i vannforsyningen til østsiden av Glomma fra Baterød vannverk og besørge transport av forurenset avløpsvann frem til kommunens sentrale avløpsanlegg på Alvim.

Vann- og avløpsledning Hannestad- Brevikbekken

Det er bevilget 0,8 mill. kr til en utredning. Pga. usikkerhet angående trasevalg for riksvei 109 er prosjektet foreløpig utsatt.

Oppgradering av administrasjonsbygg

Arbeidene er i slutfasen. Ferdigstilles i løpet av 2017 innenfor budsjett på 46 mill. kr.

Salg av kommunal eiendom

Det er regnskapsført salgsinntekter for salg av kommunal eiendom på 24,3 mill. kr. De største salgsinntektene er restinnbetaling fra salg av Vartun på 3 mill. kr, Ryes vei 2 for 2,4 mill.kr,

Titterudsvei 6 for 3,2 mill. kr og Olsokveien 34c for 1,7 mill. kr. Det er solgt tomter for om lag 9 mill. kr. Nettosalgsinntekter utover budsjett på 20 mill. kr er avsatt kommunens investeringsfond.

Regulering og prosjektering av boligområde og næringspark Kløvningsten

Det er startet opp reguleringsarbeid ved et nytt boligfelt (B4) som vil inneholde både tomter for konsentrert småhusbebyggelse og eneboligtomter samt næringsfelt (N4 – N6). Dette gjennomføres innenfor egen bevilgning på 2 mill. kr.

Opparbeidelse av næring og boligfelt Kløvningsten.

Det er bevilget 20 mill. kr til prosjektet. Området består av to felt. Felt B14, 15 og 16 består av 26 eneboligtomter som er ferdig opparbeidet. Tomtene har vært svært ettertraktet i markedet og alle var solgt i løpet av 1. tertial 2016. Det andre feltet, B3, er regulert for konsentrert bebyggelse og vil bli lagt ut i markedet med målgruppe mindre entreprenørbedrifter / tømmerbedrifter. Det ble rapportert 1. tertial at prosjektet blir noe dyrere enn antatt. Ved utgangen av året ligger prosjektet an til et merforbruk på 3 mill. kr. Det er solgt tomter på Kløvningsten for 26,2 mill. kr per 31.12.2016, totalt er det budsjettet med inntekter på 36 mill. kr.

Rehabilitering av Alvim renseanlegg og nytt slambygg

Prosjektet er forsinket da utstyr i det nye slambygget havarerte under testing med vann i anlegget. Forventet sluttkostnad for prosjektet er 121 mill. kr, noe som er 8 % mer enn opprinnelig budsjett. Arbeidene forventes ferdigstilt i løpet av 2017.

Gågata

Arbeidet er i det alt vesentligste avsluttet ultimo november 2015 iht. planlagt framdrift. Lekeområdet v/EPA med apparater er montert og ferdigstilt høst -16. Forventet sluttkostnad er 28 mill. kr. Merforbruket skyldes i hovedsak betydelig økt omfang av elektroarbeider grunnet en rekke uregistrerte kabler i grunn.

Fritznebakken barnehage- Varmepumpe

Det er bevilget 1,0 mill. kr til varmpumpe ved Fritznebakken barnehage. Undersøkelser viser at besparelsene ikke vil forsvare investeringssummen. Prosjektet foreslås derfor ikke gjennomført.

Ellipser Sarpsborg torg

Det er bevilget 0,6 mill. kr til reparasjon av ellipser Sarpsborg torg. Reparasjonene er ikke vellykkede og ellipsene fjernes.

Brygge og turvei Glengshølen

Det er bevilget 4 mill. kr til brygge og turvei Glengshølen. Av dette er 1,2 mill. kr finansiert av spillemidler. Bryggestien i Glengshølen har allerede vist seg som en attraksjon og et tiltak som stimulerer til fysisk aktivitet. I tillegg til at den er et tilbud i seg selv, muliggjør også bryggestien via stinettet mot Ravneberget, tilgang til Sarpsborgmarka fra sentrum uten at man følger trafikkerte veier. Frivillige i tur og lysløypekomiteen sørget for etableringen av utsiktstårnet på Appelsintoppen. De to tiltakene har sammen vist at det er mulig å utløse fysisk aktivitet, og er meget gode folkehelseiltak. Brygger blir montert vår 2017. Prosjektet ferdigstilles innenfor budsjett.

andemerke i Østre bydel
29. juli. Parken fremstår

moderne og er et populært samlingssted, spesielt om sommeren. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 0,25 mill. kr.

Opparbeidelse av Hafslund kirkegård

Prosjektet ledes av Sarpsborg kirkelige fellesråd, ved kirkevergen. Sarpsborg kommune har bevilget 35 mill.kr til prosjektet. Det er sannsynlig at sluttkostnad vil ligge på rundt 38 mill. kr som omtalt i formannskapet 31.8.2016. Mesteparten av prosjektet er ferdigstilt, noe elektro gjenstår i forbindelse med monumentet på navnet minnelund, samt noe beplantning som gjennomføres vår 2017.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat	Ambisjon
Enhet Eiendom		
Mål: God økonomistyring for investeringer		
Gjennomsnittlig avvik mellom budsjett og regnskap for avsluttede investeringsprosjekter	4,3 %	0 %
Enhet kommunalteknikk		
Mål: Hygienisk trygt, godt og nok vann		
Antall alvorlige avvik fra drikkevannsforskriften	0 stk.	0 stk.
Antall timer avbrudd per innbyggere per år	0,15	< 1 time
Mål: Gode avløpssystemer		
Antall tilbakeslag (kloakk i kjeller)	5	< 10 stk.
Mål: Fungerende innsamlingsordning for husholdningsavfall		
Antall klager / antall tømminger	0,08 %	< 0,1 %
Enhet Sarpsborg brannvesen		
Mål: Godt brann- og ulykkesforebyggende arbeid		
Andel feing og tilsyn i bolig	98 % feing og 75 % tilsyn	100 %
Måltrettet informasjonsarbeid om forebyggende brannsikkerhet	5 825 pers.	3 000 pers.
Andel tilsyn med særskilte brannobjekter (§ 13 bygg)	79 %	100 %

Antall timer avbrudd i drikkevannsforsyningen per innbygger har økt fra 0,13 til 0,15 timer.

Antall tilbakeslag i avløpssystemet har økt fra 4 til 5 godkjente saker.

Antall klager på tømning av husholdningsavfall gikk ned fra 0,094 til 0,08 %.

Andel tilsyn med særskilte brannobjekter (§ 13 bygg) er lavere enn målet. Dette på grunn av lovendring som trådte i kraft fra nyttår hvor kravene med årlige branntilsyn på § 13-objekter er bortfalt. Tilsynene gjennomføres nå basert på risikovurderinger. Tjenestemålet vil bortfalle fra 2017. Ifølge ny forskrift skal det være økt fokus på brannvernopplæring, noe som gjenspeiles i tallene for hvor mange som har fått brannvernopplæring.

Andel feiing og tilsyn i bolig er noe lavere enn målet på grunn av lengre periode med vakant stilling.

God økonomistyring for investeringer. Avsluttede prosjekter på en verdi over 10 mill. kr som er gjennomført i regi av enhet eiendom viser et positivt avvik på 4,3 % målt mot investeringenes reviderte budsjett.

VEDLEGG: INVESTERINGSOVERSIKT

Vedlegget viser Sarpsborg kommunes investeringsprosjekter per 01.01.17. Totalt er 81 prosjekter/delprosjekter foreslått avsluttet, sammendrag er gjengitt i tabellen under. Prosjektene er i vedlagt investeringsliste merket «avsluttes...» i kolonnen forventet økonomisk sluttdato.

Avslutnings gruppe:	Økonomisk avvik i kr	Antall delprosjekter
Avsluttes	7 091 593	40
Avsluttes gjennom egen sak	6 663 300	6
Avsluttes årlig	8 239 055	35
Sum	21 993 948	81

Prosjektene ubenyttede finansiering i 2016 skal iht. gjeldene regelverk rebevilges til bruk i 2017. Dette kommer frem av de tre siste kolonnene. Totalt foreslås 186,2 mill. kr videreført til bruk i 2017. 3,3 mill. kr foreslås ikke videreført, hvorav 1 mill. kr vurderes innarbeidet i budsjett og HP 2018-2021.

Kolonne forklaring:

- Pågående investeringsprosjekter per 01.01.17:** *Prosjektet/delprosjekt navn, sortert etter tjenestegruppe.*
- Regnskap totalt per 31.12.16:** *Akkumulert utgiftsregnskap, uavhengig av år.*
- Bevilget per 31.12.16:** *Akkumulert utgiftsbevilgning, uavhengig av år.*
- Budsjett og HP-> 2020:** *Akkumulert utgiftsbevilgning og avsetning gjort i vedtatt HP frem til 2020.*
- Forventet sluttkostnad:** *Forventet sluttkostnad for prosjektet.*
- Forventet økonomisk avvik:** *«Budsjett og HP -> 2020» minus «Forventet sluttkostnad». For prosjekter som avsluttes er dette konstatert mer(-) eller mindre(+) forbruk*
- Inndekning:** *Merknad for hvordan evt. merforbruk for prosjektet er foreslått finansiert.*
- Forventet økonomisk sluttdato:** *Dato for når prosjektet kan forventes avsluttes.*
- Ubenyttet bevilgning per 31.12.16:** *«Bevilget per 31.12.16» minus «Regnskap per 31.12.16». Positive verdier blir foreslått rebevilget i 2017, vurderes innarbeidet i HP eller ikke rebevilget i de neste tre kolonner. Negative verdier er foreslått mellomfinansiert av ubrukte lånemidler, inntil bevilgning foreligger i 2017.*

Budsjett og HP 2017-2020		Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.16:									
Pågående investeringsprosjekter per 01.01.2017	Regnskap totalt per 31.12.2016	Bevilget per 31.12.2016	Budsjett og HP -> 2020	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk sluttdato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2016	Rebevilges til bruk i 2017	Vurderes innarbeidet i HP 2018-2021	Rebevilges ikke
Kommuneområde samfunn											
Kultur											
Nytt fritidsanlegg Kalnes	32 352 397	36 400 000	36 400 000	32 352 397	4 047 603		Avsluttes egen sak				
Skateanlegg	5 648 105	6 000 000	6 000 000	6 000 000			30.06.2017	351 895	351 895		
Skulptur "Olvessøylen"	1 654 513	1 100 000	1 100 000	1 654 513	-554 513		Avsluttes				
Sarpsborg scene- hellig plan fase 1	3 252 041	9 100 000	15 100 000	15 100 000			31.12.2017	5 847 959	5 847 959		
Sarpsborg scene- hellig plan fase 2	0	0	21 000 000	21 000 000			31.12.2020				
Sarpsborg scene- hellig plan fase 3	2 455 607	3 000 000	3 000 000	3 000 000			30.06.2017	544 393	544 393		
Kunsthallen oppgradering av baneanlegg	13 467 323	15 000 000	15 000 000	15 000 000			30.06.2017	1 532 677	1 532 677		
Sandbakken idrettsarena	1 822 432	2 000 000	67 000 000	67 000 000			31.12.2019	177 568	177 568		
Tipisninger idrettsbygg	373 852	500 000	2 500 000	373 852	126 148		Avsluttes årlig				
Kulturskolebibliotek	1 828 386	2 300 000	2 300 000	2 300 000			31.12.2017	471 614	471 614		
Nytt Bibliotek (Forprosjekt)	0	0	3 000 000	3 000 000			31.12.2019				
Robert Normann skulptur	513 578	500 000	500 000	513 578	-13 578		Avsluttes				
Sarpsborg sentrum - Orienteringskart	176 250	177 000	177 000	176 250	0	Redusert fondsbruk	Avsluttes				
Plan og samfunnsutvikling											
Kommuneplan ny bru over Sarpsfossen	6 975 536	8 000 000	8 000 000	8 000 000			31.12.2018	1 024 464	1 024 464		
Felles kommuneplan for vei og jernbane	0	3 500 000	3 500 000	3 500 000			31.12.2018	3 500 000	3 500 000		
Vannmiljø	0	500 000	500 000	0	500 000		Avsluttes				
Hovedveitett for sykkel	314 070	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2017	685 930	685 930		
Planmidler tverforbindelse fv. 109 og Alvim	1 114 935	3 400 000	3 400 000	3 400 000			31.12.2017	2 285 065	2 285 065		
Planmidler Vingulorkveien- Torbekk	254 615	4 200 000	5 200 000	5 200 000			31.12.2017	3 945 385	3 945 385		
Felles regional parkeringspolitikk (belemningsmidler)	232 398	1 400 000	1 400 000	1 400 000			31.12.2017	1 167 602	1 167 602		
Tilaksplan Tunevannet og Iseesjø	1 069 007	3 500 000	3 500 000	3 500 000			31.12.2018	2 430 993	2 430 993		
Reguleringsplan vellesning Garlum	0	500 000	4 200 000	4 200 000			31.12.2019	500 000	500 000		
Hovedsykkelpånen (Regulering)	0	0	5 000 000	5 000 000			31.12.2019				
Kommuneplan Samnesund - Greåker	0	300 000	300 000	300 000			31.12.2017	300 000	300 000		
Byggesak-landbruk og kart											
Utsyr kart og oppmåling	0	0	1 000 000	0	0		Avsluttes årlig				
Kommuneområde velferd											
Kompetansesenter rus og psykisk helse											
Bofellesskap med bemanning - psykiatribolger	0	0	35 000 000			Under utredning	31.12.2020				
Omsorgstjenester											
Velferdsteknologi	1 946 797	2 000 000	2 000 000	1 946 797	53 203		Avsluttes				
Nødstrom sykehjem	4 889 168	5 700 000	5 700 000	5 700 000			31.12.2017	810 832	810 832		
Gamle Haugvoll - riving/rehabilitering	3 175 899	6 000 000	6 000 000	6 000 000			31.12.2017	2 824 101	2 824 101		
Rehabilitering og oppgradering av Sarpsborg sykehus	197 298 325	202 000 000	202 000 000	202 000 000			31.12.2018	4 701 675	4 701 675		
Rehabilitering av deler av sidefløy Sarpsborg helsehus til fysio- og ergoterapi	897 265	5 000 000	5 000 000	5 000 000			31.12.2018	4 102 735	4 102 735		
Behandlingshjelpemidler - Sarpsborg helsehus	1 777 452	8 400 000	8 400 000	8 400 000			31.12.2018	6 622 548	6 622 548		
Inventar og utsyr	2 318 503	3 000 000	3 000 000	2 318 503	681 497		Avsluttes				
Kjøleskap sykehjem	0	0	500 000	500 000			31.12.2017				
Sykesignalanlegg sykehjem/bofellesskap	9 864 041	8 500 000	8 500 000	9 864 041	-1 364 041		Avsluttes				
Bolig og omsorg											
Radonulbedring	648 007	750 000	750 000	750 000			31.12.2017	101 993	101 993		
Infrastruktur Bodalsjordet	4 472 612	8 000 000	8 000 000	8 000 000			31.12.2018	3 527 388	3 527 388		
Modulbaserte boliger (permanente)	2 397 172	12 000 000	12 000 000	17 000 000	-5 000 000	Egen sak	31.12.2018	9 602 828	9 602 828		
Bodalsjordet (12 leiligheter)	1 219 967	7 000 000	30 000 000	30 000 000			31.12.2018	5 780 033	5 780 033		
BH- Diverse planleggings- og reguleringsarbeid	131 609	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2017	868 391	868 391		
Boligsosial handlingsplan	14 088 999	13 000 000	53 000 000	14 088 999	-1 088 999		Avsluttes årlig				
Bovellledning											
Ubygging Lunsikka	192 083	1 500 000	7 000 000	7 000 000			31.12.2018	1 307 917	1 307 917		
12 boliger i bofellesskap Værn	2 048 504	4 000 000	55 000 000	55 000 000			31.12.2020	1 953 496	1 953 496		
Holtenga Servicebolig	0	0	3 200 000	3 200 000			31.12.2018				

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Pågående investeringsprosjekter per 01.01.2017	Regnskap totalt per 31.12.2016	Bevilget per 31.12.2016	Budsjettert og HP -> 2020	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk sluttdato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2016	Rebevilges til bruk i 2017	Vurderes innarbeidet i HP 2018-2021	Rebevilges ikke
Kommuneområde organisasjon											
Kommunikasjon og service											
Kommunedelplan kommunikasjon	2 085 422	4 058 634	7 258 634	2 085 422	1 973 212		Avsluttes årlig				
Kommunedelplan kommunikasjon- skilt og profilering	782	100 000	500 000	100 000	99 218		Avsluttes årlig				
Digitale møteplasser innbyggemedvirkning	0	0	200 000	200 000	0		31.12.2018				
Fiberlinjer og tilhørende utstyr	927 691	850 000	3 850 000	927 691	-77 691		Avsluttes årlig				
Fiberlinje og tilhørende utstyr Hafslundsøy	431 813	250 000	1 750 000	1 750 000	0		31.12.2018	-181 813	100 000		
Fiberlinje Sandbakkken -Skjeberg	0	100 000	700 000	700 000	0		31.12.2017	100 000			
Sikkerhetsløsning IKT	0	0	1 900 000	1 900 000	0		31.12.2017				
Sentrale IKT-løsninger	911 509	1 000 000	5 000 000	911 509	88 491		Avsluttes årlig				
Lisenser fellessystemer	499 569	500 000	3 500 000	499 569	431		Avsluttes årlig				
Audiovisuelt utstyr	121 585	100 000	100 000	121 585	-21 585		Avsluttes				
Elektroniske skjemaer	74 526	100 000	100 000	74 526	25 474		Avsluttes				
Videreutvikling Sarpsborg.com	54 863	400 000	2 000 000	54 863	345 137		Avsluttes årlig				
Videreutvikling sak og arkivsystem	226 579	100 000	1 300 000	226 579	-126 579		Avsluttes årlig				
Videreutvikling byggesaksarkiv	557 232	700 000	700 000	557 232	142 768		Avsluttes årlig				
Elektroniske arkiver	0	0	9 000 000	9 000 000	0		31.12.2020				
Videreutvikle intranett og søkeløsning	519 635	400 000	2 000 000	519 635	-119 635		Avsluttes årlig				
Fjernarkiv	285 243	800 000	1 600 000	800 000	0		31.12.2017	514 757			514 757
Arbeidsgiver											
Videreutvikling av elektroniske personalsystemer	2 46 263	1 600 000	1 600 000	1 600 000	0		31.12.2019	1 353 737	1 353 737		
Økonomi											
Salg av aksjer i Rekom AS	-378 996	-378 996	-378 996	-378 996	0		Avsluttes				
Salg av aksjer i Nedre Glomma Bompengeselskap AS	-36 000	-36 000	-36 000	-36 000	0		Avsluttes				
Egenkapitalinskudd KLP	10 120 730	10 200 000	62 200 000	10 120 730	0	Redusert fondsbruk	Avsluttes årlig				
Nye felles fagsystemer (Lønn/økonomi moduler)	2 15 533	500 000	2 500 000	2 15 533	284 467		Avsluttes årlig				
Kommuneområde oppvekst											
Grunnskole, SFO og grunnskoleopplæring for voksne											
Ny sentrumsskole, Sandesundveien	292 359 742	293 700 000	293 700 000	293 700 000	0		31.12.2017	1 340 258	1 340 258		
Handlingsprogram IKT skoler og barnehager 2013-2016	24 939 064	25 000 000	25 000 000	24 939 064	60 936		Avsluttes egen sak				
Handlingsprogram IKT skoler og barnehager 2017-2020	0	0	24 000 000	24 000 000	0		31.12.2020				
Nytt adm. IKT system skole og barnehage	1 120 110	2 300 000	10 300 000	1 120 110	1 179 890		Avsluttes årlig				
Kapasitetsiltak skole	458 766	4 000 000	4 000 000	8 000 000	-4 000 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2019	3 541 234	3 541 234		
Nye lokaler Avdeling studio	0	0	200 000	200 000	0		31.12.2019				
Forprosjekt nye lokaler Norsksenter	145 682	500 000	500 000	145 682	354 318		Avsluttes				
Utredde gymkapsitet Hafslund barne og ungdomsskole	2 19 667	500 000	20 500 000	14 500 000	0		31.12.2024	280 333	280 333		
Utredning og utbedring av arbeidsplasser ved skolene	0	0	14 500 000	14 500 000	0		31.12.2019				
Utbedring arbeidsplasser Hafslundsøy	0	0	1 500 000	1 500 000	0		31.12.2017				
Forprosjekt skole vest	0	0	250 000 000	250 000 000	0		31.12.2021				
Ny skole vest	0	0	6 200 000	6 200 000	0		31.12.2019				
Omgjorte Alvinhaugen BH til skolelokaler	255 106	0	0	255 106	0	Tilskudd	31.12.2017	-255 106	-255 106		
Kunstgressfjate Alvim	260 000	0	0	260 000	0	Tilskudd	31.12.2017	-260 000	-260 000		
Nærmiljøanlegg Harnestad skole	100 582	0	0	100 582	0	Tilskudd	31.12.2017	-100 582	-100 582		
Baliflate asfalt Alvinhaugen barneskole (inv)											
Barnehage											
Lekeapparater barnehager	829 614	1 000 000	1 000 000	1 000 000	0		31.12.2017	170 386	170 386		
Nye Trindlund barnehage	44 673 963	45 200 000	45 200 000	44 673 963	526 037		Avsluttes egen sak				
Rehabilitering av barnehager	4 877 188	9 000 000	9 000 000	9 000 000	0		31.12.2017	4 122 812	4 122 812		
Ny permanent barnehage -Sandbakkken	50 792 685	50 600 000	50 600 000	50 792 685	-192 685		Avsluttes egen sak				
Ny Hafslundsøy barnehage	42 161 321	43 000 000	43 000 000	42 300 000	700 000		30.06.2017	838 679	138 679		700 000
Ny barnehage sentrum	21 699 179	56 000 000	62 000 000	62 000 000	0		31.12.2018	34 300 821	34 300 821		
Ny barnehage Skjeberg	2 672 313	2 036 178	22 036 178	22 036 178	0		31.12.2018	-636 135	-636 135		
Forprosjekt ny barnehage Alvim	157 166	0	500 000	500 000	0	Fond	31.12.2020				
Endringer - Fritzerbakken blg	508 125	0	0	0	0	Fond	Avsluttes				
IKT-satsing							Avsluttes				
Barnevern											
Etablering av familisenter	5 387 024	5 500 000	5 500 000	5 387 024	112 976		Avsluttes				

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Pågående investeringsprosjekter per 01.01 2017	Regnskap totalt per 31.12.2016	Bevilget per 31.12.2016	Budsjett og HP -> 2020	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk sluttdato	Ubernyttet bevilgning per 31.12.2016	Rebevilges til bruk i 2017	Vurderes innarbeidet i HP 2018-2021	Rebevilges ikke
Kommuneområde teknisk											
Park											
Kulås, opprustning av toaletter	1 527 262	1 500 000	1 500 000	1 527 262	-27 262		Avsluttes				
Brygge og turvei Glenshølen	3 897 711	4 000 000	4 000 000	4 000 000			31.12.2017	102 289	102 289		
1000-års stien/opprusting innfartsårer	4 906 741	5 000 000	5 000 000	5 000 000			31.12.2017	93 259	93 259		
Kulås, vannskulptur	3 341 773	3 800 000	3 800 000	3 800 000			31.12.2017	458 227	458 227		
Kulås Amfi.	19 571 875	20 000 000	20 000 000	20 000 000			31.12.2017	428 125	428 125		
Kunstopark på St. Mariæ plass (Gave)	5 252 376	5 000 000	5 000 000	5 252 376	-252 376		Avsluttes				
Opprustning parker og plasser	1 615 977	1 500 000	6 600 000	1 615 977	-115 977		Avsluttes årlig				
Lekeplass kvartal 88	0	0	500 000	500 000			31.12.2017				
Utvidelse av skateanlegg Skjeberg	0	0	400 000	400 000			31.12.2017				
Treningsapparater Skjeberg	0	0	350 000	350 000			31.12.2017				
Lys-parker og plasser	0	0	500 000	500 000			31.12.2017				
Joggesti og idrettspark i Kulås	654 500	1 200 000	1 200 000	1 200 000			31.12.2017	545 500	545 500		
Vann											
Uforutsette prosjekter vann	1 228 708	1 000 000	5 000 000	1 228 708	-228 708		Avsluttes årlig				
Vannledningsnett											
Vannforsyning til Nøe, innenfor tomtgrense	-487 065	0	0	-487 065	487 065		Avsluttes				
Vannledning Øvre Lande/Bakkell	5 377 562	5 000 000	5 000 000	5 377 562	-377 562		Avsluttes egen sak				
Vannledning Sindingsvei	1 577 843	2 250 000	2 250 000	1 577 843	672 157		Avsluttes				
Vannledning Gustlund - Høk- Døle	3 149 878	4 300 000	4 300 000	4 300 000			30.06.2017	1 150 122	1 150 122		
Vannledning Ingerøy-Rønsneskilen (Halden)	50 227	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2017	1 949 773	1 949 773		
Vannledning Tarris - Hukten	3 946 560	4 000 000	4 000 000	3 946 560	53 440		Avsluttes				
Vannledning Furuholmen - Varteigveien	255 946	100 000	2 700 000	2 100 000			31.12.2017	-155 946	-155 946		
Vannledning ny gøngbru Hafslundsey - Opsund	323 334	3 000 000	3 000 000	3 000 000			31.12.2018	2 676 666	2 676 666		
Vannledning Surfellingen	947 259	750 000	750 000	750 000			31.12.2017	-197 259	-197 259		
Vannledning Brunsby - Bøkkryssset	275 652	2 200 000	2 200 000	2 200 000			31.12.2017	1 924 348	1 924 348		
Vannledning Bøkkryssset - Brenneveien	170 874	2 000 000	2 200 000	2 200 000			31.12.2017	29 126	29 126		
Vannledning Varteigveien - Kinneløveien	163 011	200 000	7 700 000	1 700 000			31.12.2017	36 989	36 989		
Vannledning Baterød- Elvestad (Nipa)	1 688 268	2 000 000	45 500 000	45 500 000			31.12.2018	311 732	311 732		
Vannledning Elvestad-Brysemyr (Nipa)	0	0	9 000 000	9 000 000			31.12.2019				
Vannledning Elvestad-Kampen (Nipa)	0	0	3 700 000	3 700 000			31.12.2019				
Vannledning Sikkelandsvæien - Lindemarkveien	0	0	1 500 000	1 500 000			30.06.2018				
Vannledning Elvestad- Isefoss (Nipa)	452 308	1 000 000	12 000 000	12 000 000			31.12.2018	547 692	547 692		
Vannledning Klavestadhaugen (separering)	4 902 625	2 000 000	24 000 000	24 000 000			31.12.2019	-2 902 625	-2 902 625		
Vannledning Klavestadhaugen- Sandbakken (separering)	2 889	0	24 500 000	24 500 000			31.12.2020	-2 889	-2 889		
Sanering Olsokeveien	213 174	1 000 000	5 000 000	6 500 000	-1 500 000	HP 2018-2021	31.12.2018	786 826	786 826		
Separering Ringgt/Krusesgt/Tordensgt/Dovregata	48 991	0	3 600 000	3 600 000			31.12.2019	-48 991	-48 991		
Separering Albert Moskausv/Sarpsborgvn	0	0	2 700 000	2 700 000			31.12.2019				
Separering Lundgårds vei	0	0	1 800 000	1 800 000			31.12.2019				
Ringledning Elvestad- Høgeveien, Rundkjøring RV111 (Nipa)	0	0	12 500 000	12 500 000			31.12.2018				
Separering Brusevoldbekken (sone 404)	0	0	8 500 000	8 500 000			31.12.2020				
Separering Kalabekken	0	0	15 000 000	15 000 000			31.12.2019				
Separering Hafslundskogen	0	0	7 500 000	7 500 000			31.12.2020				
Avløpstiltak Guslund/Hauge/Bedde	0	0	2 500 000	2 500 000			31.12.2020				
Separering nedslagsfelt Brevikbekken (Tunevannet)	0	0	25 000 000	25 000 000			31.12.2021				
Vannledning Tunejordet vest	0	0	5 000 000	7 500 000	-2 500 000	HP 2018-2021	31.12.2018				
Vannledning Maugestevæien- Finnstad 1.e	0	0	1 800 000	1 800 000			31.12.2019				
Vannledning Maugestevæien- Finnstad 2.e	0	0	2 200 000	2 200 000			31.12.2019				
Vannledning rv.109	50 227	400 000	37 900 000	37 900 000		Under utredning		349 773	349 773		
Vannledning Pellygata	1 363	0	10 000 000	10 000 000			31.12.2019	-1 363	-1 363		
Spredt bebyggelse vann Sollivister anl.6,12,13,16	0	0	4 000 000	4 000 000			31.12.2020				
Vannledning Høk-Døle	72 241	0	3 000 000	3 000 000			31.12.2018	-72 241	-72 241		
Vannled separering Sandesundsveien- Valkyregate/Hobergs gate	0	0	2 300 000	2 300 000			31.12.2018				
Vannled separering St.Mariæsgate.Sverdrupsgate-Voldgata	73 366	0	2 500 000	2 500 000			31.12.2018	-73 366	-73 366		
Vannled separering Rosenkrantzgate	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2018				

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Pågående investeringsprosjekter per 01.01.2017	Regnskap totalt per 31.12.2016	Bevilget per 31.12.2016	Budsjett og HP -> 2020	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk sluttdato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2016	Rebevilges til bruk i 2017	Vurderes innarbeidet i HP 2018-2021	Rebevilges ikke
Kommuneområde teknisk											
Tekniske installasjoner vann											
Trykktorsterker Gaupelaret, ombygging av ventilkammer Grålum	3 436 217	3 500 000	3 500 000	3 436 217	63 783		Avsluttes	1 000 000	1 000 000		
Oppgradering trykktorsterkere Opstadveien	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2017				
Oppgradering trykktorsterkere Hasleåsen	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2018				
Oppgradering trykktorsterkere Høvringen	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019				
Pumpestasjon Elvestad (Nipa)	0	9 000 000	9 000 000	9 000 000			31.12.2017				
Oppgradering trykktorsterkere Nygårdsveien	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019				
Oppgradering trykktorsterkere Bassengveien	0	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2019				
Utrede høydebasseng Silikåsen	0	500 000	500 000	500 000			31.12.2018				
Utrede høydebasseng sønderre Skjebørg	0	500 000	500 000	500 000			31.12.2018				
Sammenkobling reserv vann Gaupelaret høydebasseng	0	1 500 000	1 500 000	1 500 000			31.12.2019				
Nytt vannverk lsesjir/kapasitetsøkning Balerød	481 142	0	500 000	500 000			31.12.2018	-481 142	-481 142		
Avløp											
Uforutsette prosjekter avløp	936 783	1 000 000	5 000 000	936 783	63 217		Avsluttes årlig				
Avløpsnett											
Avløpsledning til Nøs, innenfor tomtegrense	606 075	0	0	606 075	-606 075		Avsluttes				
Separering Øvre Lande/Bakkei	12 401 029	15 000 000	15 000 000	12 401 029	2 598 971		Avsluttes egen sak				
Utløpsledning Samnesund	5 129 973	6 654 569	6 654 569	5 129 973	1 524 596		Avsluttes				
Ny ledning Tamis -Hulken	3 328 030	3 936 206	3 936 206	3 328 030	608 176		Avsluttes				
Sindings vei separering	7 862 312	7 250 000	7 250 000	7 862 312	-612 312		Avsluttes				
Avløpsledning Nylandsveien	1 500 140	1 500 000	1 500 000	1 500 140	-140		Avsluttes				
Avløpsledning Grålum- Brevikbekken	9 794 534	12 000 000	12 000 000	9 794 534	2 205 466		Avsluttes				
Avløpsledning Banaveien - Nordbergveien	62 784	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2017	1 937 216	1 937 216		
Avløpsledning Ny Gangbru Hatlandsøy- Opsund	182 514	3 000 000	3 000 000	3 000 000			31.12.2018	2 817 486	2 817 486		
Avløpsledning Surfelling	1 253 204	750 000	750 000	750 000			30.12.2017	-503 204	-503 204		
Avløpsledning Hannestad- Brevikbekken (fv.109)	931 671	800 000	7 000 000			Under utredning		-131 671	-131 671		
Avløpsledning Bryggeriet- Elvestad (Nipa)	929 460	2 000 000	35 600 000	35 600 000			31.12.2018	1 070 540	1 070 540		
Avløpsledning Bryggeriet-Elvestad e.2 (Nipa)	684 941	2 000 000	5 400 000	5 400 000			31.12.2019	1 315 059	1 315 059		
Avløpsledning Elvestad- Isefoss (Nipa)	832 795	1 000 000	12 000 000	12 000 000			31.12.2018	167 205	167 205		
Avløpsledning Tunejordet Vest	1 105 117	1 000 000	17 000 000	21 500 000	-4 500 000	HP 2018-2021	31.12.2018	-105 117	-105 117		
Sanering Olsokveien	366 087	1 000 000	5 000 000	6 500 000	-1 500 000	HP 2018-2021	31.12.2018	633 913	633 913		
Separering Ringgt/Krusesgt/Tordensgt/Dovregata	56 882	0	3 600 000	3 600 000			31.12.2019	-56 882	-56 882		
Separering Albert Moskaus/Sarpsborgvn	0	0	2 700 000	2 700 000			31.12.2019				
Separering Lundgardsvet	0	0	1 800 000	1 800 000			31.12.2019				
Avløpsledning Klavestadhaugen (separering)	5 454 505	2 000 000	26 000 000	26 000 000			31.12.2019	-3 454 505	-3 454 505		
Avløpsledning Klavestadhaugen-Sandbakken (separering)	9 820	0	24 500 000	24 500 000			31.12.2020	-9 820	-9 820		
Avløpsledning Elvestad-Brysemyr (Nipa)	0	0	9 000 000	9 000 000			31.12.2019				
Avløpsledning Elvestad-Kampenes (Nipa)	0	0	3 700 000	3 700 000			31.12.2019				
Separering Brusevoldbekken	0	0	8 500 000	8 500 000			31.12.2020				
Separering Katabekken	0	0	15 000 000	15 000 000			31.12.2019				
Separering Hatlundslogen	0	0	7 500 000	7 500 000			31.12.2020				
Avløpsleding Guslund/Hauge/Bedde	0	0	2 500 000	2 500 000			31.12.2020				
Separering nedslagsfelt Brevikbekken (Tunevannet)	0	0	25 000 000	25 000 000			31.12.2021				
Separeringsledning Dovresgt- Torsbekkdalen	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2017				
Påkoblingsledning Hasle til sjøledning Elvestad (Nipa)	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2020				
Avløpsledning rv.109	50 227	400 000	37 900 000			Under utredning		349 773	349 773		
Avløpsledning Peilygata	0	0	10 000 000	10 000 000			31.12.2019				
Separering Sandesundsveien-Valkyriegata/Holbergsgate	0	0	2 300 000	2 300 000			31.12.2018				
Separering St.Mariesgate,Sverdrupsgate-Volligata	13 900	0	2 500 000	2 500 000			31.12.2018	-13 900	-13 900		
Separering Rosenkrantzgate	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2018				
Tekniske installasjoner avløp											
Forprosjekt stasjonsbyen avløp KP 415	587 391	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2017	412 609	412 609		
Oppgradering avløpspumpestasjoner	3 775 009	4 000 000	4 000 000	3 775 009	224 991		Avsluttes				
KP 018 Torsbekkdalen	6 333 873	8 000 000	8 000 000	6 900 000	1 100 000		31.12.2017	1 666 127	566 127		1 100 000
Oppgradering av Alvim renseanlegg	120 849 197	118 000 000	118 000 000	121 000 000	-3 000 000	Ved prosjektavtlutning	31.12.2017	-2 849 197	-2 849 197		
Oppgradering avløpspumpestasjoner inkl. gamle Alvim RA	5 352 585	9 000 000	9 000 000	9 000 000			31.12.2017	3 647 415	3 647 415		

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Pågående investeringsprosjekter per 01.01 2017	Regnskap totalt per 31.12.2016	Bevilget per 31.12.2016	Budsjett og HP -> 2020	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk slutt dato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2016	Rebevliges til bruk i 2017	Vurderes innarbeidet i HP 2018-2021	Rebevliges ikke
Kommuneområde teknisk											
Tekniske installasjoner avløp											
Pumpestasjon Elvestad (Nipa)	224 653	500 000	7 000 000	7 000 000			31.12.2019	275 347	275 347		
Oppgradering Slambagg 1 (Alvim renseanlegg)	0	0	20 000 000	20 000 000			31.12.2019				
Oppgradering avløpspumpestasjoner	2 388 954	3 000 000	9 000 000	2 388 954	611 046		Avsluttes årlig				
Avløp spredt bebyggelse											
Trykkavløp Guslund - Høk inkl. pumpestasjon	6 609 939	5 300 000	5 300 000	6 700 000	-1 400 000	Ved prosjekta avslutning	31.12.2017	-1 309 939	-1 309 939		
Trykkavløp Rønneid	6 436 231	7 000 000	7 000 000	7 000 000			31.12.2017	563 769	563 769		
Lundeveien-Morene	216 570	200 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2017				
Brunsbv- Bøkrvset	231 134	3 400 000	3 400 000	3 400 000			31.12.2017	3 168 866	3 168 866		
Bakryset - Brenneveien	188 094	200 000	3 600 000	3 600 000			31.12.2017	11 906	11 906		
Furuholmen - Vartelgveien	765 859	100 000	3 900 000	3 900 000			31.12.2017	-665 359	-665 359		
Varteigveien - Kimdalsveien	164 897	200 000	2 600 000	2 600 000			31.12.2017	35 103	35 103		
Bråtenåsen- Bergrøykroken	0	0	1 800 000	1 800 000			31.12.2018	0	0		
Sikkeldandsveien - Lindemarkveien	0	0	2 300 000	2 300 000			31.12.2018	0	0		
Iseveien - Kampenes	0	0	1 400 000	1 400 000			31.12.2018	0	0		
Maugestensveien- Finnestad 1.e	0	0	2 700 000	2 700 000			31.12.2019	0	0		
Maugestensveien- Finnestad 2.e	0	0	3 500 000	3 500 000			31.12.2019	0	0		
Spredt bebyggelse Solli/Vister anl. 6,12,13,16	0	0	8 000 000	8 000 000			31.12.2020	0	0		
Avfallsbehandling											
Nedgravde containere for avfall i sentrum	1 793 811	1 988 797	1 988 797	1 988 797	194 986		Avsluttes				
Ombygging hjulstergarasje	576 827	700 000	700 000	700 000			31.12.2017	123 173	123 173		
Utveldelse av mottak for fartig avfall	140 087	1 300 000	1 300 000	1 300 000			31.12.2017	1 159 913	1 159 913		
Nedgravde avfallsbeholdere for avfall	0	2 000 000	7 000 000	7 000 000			31.12.2020	2 000 000	1 000 000	1 000 000	
Innsamling av hageavfall (beholdere)	0	500 000	1 500 000	0	500 000		Avsluttes årlig				
Samferdsel											
Ellipser Sarpsborg borg	609 774	610 000	610 000	609 774	226		Avsluttes				
Oppgradering av vellys private veier	1 306 845	2 500 000	2 500 000	2 500 000			31.12.2017	1 193 155	1 193 155		
Rehabilitering av p-plasser/p-automater	3 265 047	5 000 000	5 000 000	5 000 000			31.12.2017	1 734 953	1 734 953		
Gågate redusert konsept	27 906 418	25 000 000	25 000 000	28 000 000	-3 000 000	Ved prosjekta avslutning	30.06.2017	-2 906 418	-2 906 418		
Opsund bru gang og sykkelvei	14 207 636	23 000 000	44 000 000	44 000 000			31.12.2018	8 792 364	8 792 364		
Gang, sykkel og kollektiv sentrum - inkl. Pellygata	2 346 161	3 000 000	13 000 000	13 000 000			31.12.2018	653 839	653 839		
Gang og sykkelvei rute 3 sentrum	728 822	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2017	271 178	271 178		
Boligsoneparkering, plasser og automater	319 313	2 000 000	4 000 000	4 000 000			31.12.2018	1 680 687	1 680 687		
Universell utforming av bysentrum	5 153 841	4 800 000	9 400 000	5 153 841	-353 841		Avsluttes årlig				
Gang og sykkelveier inkl. gatelys (Sykkellbyen Nedre Glomma)	1 778 422	2 500 000	3 500 000	3 500 000	-500 000	Ved prosjekta avslutning	31.12.2017	721 578	721 578		
Skjebergbekken bru	531 115	4 000 000	4 000 000	4 500 000			31.12.2017	3 468 885	3 468 885		
Oppgradering av kommunale veier	13 934 184	13 900 000	44 900 000	13 934 184	-34 184		Avsluttes årlig				
Oppgradering Sandesundsveien-Valkyriegata/Holbergsgate	0	0	1 200 000	1 200 000			31.12.2018				
Oppgradering St.Mariestgate/Sveidrups gate-Vollgata	91 708	0	1 500 000	1 500 000			31.12.2017	-91 708	-91 708		
Oppgradering Rosenkrantzgate	0	0	3 200 000	3 200 000			31.12.2017				
Oppgradering Opstadveien	0	0	2 800 000	2 800 000			31.12.2017				
Oppgradering Agårdsveien	0	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2018				
Oppgradering Bjerkeveien	2 666 371	2 600 000	2 600 000	2 666 371	-66 371		Avsluttes				
Oppgradering Osokveien	0	0	5 000 000	5 000 000			31.12.2017	-4 947	-4 947		
Oppgradering Ringst/Krusesgt./Tordensgt./Dovregata	4 947	0	3 600 000	3 600 000			31.12.2017				
Oppgradering Albert Moskausv.	0	0	2 700 000	2 700 000			31.12.2018				
Oppgradering Lundegårdsvei	0	0	1 800 000	1 800 000			31.12.2019				
Universell utforming av bussholdeplasser	1 002 341	900 000	4 500 000	1 002 341	-102 341		Avsluttes årlig				
Gatelys tiltak og dataprogram	1 167 846	5 300 000	14 400 000	14 400 000			31.12.2020	4 132 154	4 132 154		
Vei del av hovedplan vann og avløp	3 265 021	4 000 000	20 000 000	3 265 021	734 979		Avsluttes årlig				
Samtidsinformasjon på holdeplasser	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2017				
Sykkelparkering Sarpsborg sentrum	0	0	1 200 000	1 200 000			31.12.2017				
Trafikksikkerhetstiltak (trygge skoleveier/fartsbegrensende tiltak)	5 882 214	5 000 000	25 000 000	25 000 000			31.12.2020	-882 214	-882 214		
Brennvesenet											
Nytt øvingsområde brannvesen	175 110	500 000	500 000	500 000		Under utredning, evt. samarbeid med andre kommuner		324 890	324 890		

ÅRSRAPPORT 2016 – SARPSBORG KOMMUNE

Pågående investeringsprosjekter per 01.01.2017	Regnskap totalt per 31.12.2016	Bevilget per 31.12.2016	Budsjett og HP -> 2020	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk sluttdate	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2016	Rebevliges til bruk i 2017	Vurderes innarbeidet i HP 2018-2021	Rebevliges ikke
Kommuneområde teknisk											
Verksted og transport											
Biler og maskiner, vann og avløp	2 528 561	4 200 000	10 600 000	2 528 561	1 671 439		Avsluttes årlig 31.12.2018				
Biler og beredskap brann	0	0	5 500 000	5 500 000							
Biler og maskiner vei/grønt	3 306 037	3 200 000	11 300 000	3 306 037	-106 037		Avsluttes årlig 31.12.2019				
Traktor Sarpsborg stadion	0	0	700 000	700 000			Avsluttes årlig 31.12.2019				
Biler maskiner og annet teknisk utstyr	6 159 655	6 000 000	26 000 000	6 159 655	-159 655		Avsluttes årlig 31.12.2019				
Feiebil	0	0	2 200 000				Avsluttes årlig 31.12.2017				
Biler og maskiner renovasjon	1 955 000	3 500 000	17 600 000	1 955 000	1 545 000		Avsluttes årlig 31.12.2017				
Salg av brannbil	0	0	-500 000	-500 000							
Salg av biler og maskiner	-854 752	-1 000 000	-1 400 000	-854 752	0	Salginntekt over 0,1 mill. kr er avsatt fond	Avsluttes årlig				
Eiendom											
Oppgradering av administrasjonsbygg	44 832 826	46 000 000	46 000 000	46 000 000			31.12.2017	1 167 174	1 167 174		
Nytt nedstrømagregat Sarpsborg Rådhus	813 289	600 000	1 500 000	1 500 000			31.12.2017	-213 289	-213 289		
Oppgradering av låssystemer	359 664	500 000	500 000	500 000			31.12.2017	140 336	140 336		
Kjøling Borgen sykehjem og SD-anlegg	2 044 799	1 700 000	1 700 000	2 044 799	-344 799		Avsluttes				
Borgen skole, etterisolere	194 119	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2017	805 881	805 881		
Tingvoll sykehjem, SD (sentralt driftsstyring) anlegg	1 194 986	1 000 000	1 000 000	1 194 986	-194 986		Avsluttes				
Ventilasjon Varteig Gymsal	790 393	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2017	1 209 617	1 209 617		
Ventilasjon Lande Skole, kjøkken og SD-anlegg	501 755	600 000	600 000	600 000			31.12.2017	98 245	98 245		
Hafsundøy skole, SD-anlegg	648 376	700 000	700 000	700 000			31.12.2017	51 624	51 624		
Hafsund skoler varmepumpe	0	1 000 000	1 000 000	0	1 000 000		Avsluttes				
Hafsund skoler varmepumpe	52 250	2 200 000	3 100 000	3 100 000			31.12.2017	2 147 750	2 147 750		
Fyrrom Kurland skole	662 173	1 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2017	337 827	337 827		
Vaarskold barnehage SD-anlegg og ventilasjon	1 898 418	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2017	101 582	101 582		
Varmepumpe Torsbekkdalen	0	0	500 000	500 000			31.12.2017				
Tune adm.bygg 2 ventilasjon	0	0	3 000 000	3 000 000			31.12.2019				
Tune adm.bygg oppgraderer fyrrom	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2018				
Borgen skole, SD-anlegg	0	0	350 000	350 000			31.12.2018				
Ullerøy skole, SD-anlegg og ventilasjon	0	0	800 000	800 000			31.12.2019				
ENØK Styrings- og varslingsanlegg	0	0	4 000 000	4 000 000			31.12.2019				
Kurland skole, SD-anlegg	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2018				
Varteig skole, SD-anlegg	0	0	900 000	900 000			31.12.2018				
Hafsund skoler, SD-anlegg	0	0	1 500 000	1 500 000			31.12.2018				
Ventilasjon Sandbakken	0	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2018				
Jelsnes skole, SD-anlegg	0	0	300 000	300 000			31.12.2018				
Sarpsborg rådhus, SD-anlegg og ventilasjon	0	0	15 000 000	15 000 000			31.12.2020				
Rehabilitering og sikring av bygg	0	0	5 500 000	5 500 000			31.12.2020				
Heiser	2 365 851	2 900 000	8 900 000	2 365 851	534 149		Avsluttes årlig				
Forskriftskrav (Brann, legionella m.m)	586 784	1 000 000	5 000 000	586 784	413 216		Avsluttes årlig				
Universell utforming kom. bygg	873 206	1 000 000	5 000 000	873 206	126 794		Avsluttes årlig				
Rehabiliterer Sarpsborghallen- svømmehall	0	0	5 500 000	5 500 000			31.12.2019				
Rehabilitering av tak Sarpsborg rådhus	0	0	6 000 000	6 000 000			31.12.2018				
Ventilasjons anlegg Borgen skole	0	0	750 000	750 000			31.12.2017				
Kjøp av Tune administrasjonsbygg	50 730 696	51 000 000	51 000 000	50 730 696	269 304		Avsluttes				
Overtagelse av eiendommer fra Borregaard	18 303 165	18 000 000	18 000 000	19 000 000	-1 000 000	Ved prosjektavslutning	31.12.2017	-303 165	-303 165		
Kjøp av eiendom BNE	149 746 046	150 900 000	150 900 000	149 746 046	1 153 954		Avsluttes				
Opparbeidelse næring- og boligfelt Kløvningsten	17 745 161	20 000 000	20 000 000	23 000 000	-3 000 000	Ved prosjektavslutning	31.12.2017	2 254 839	2 254 839		
Opparbeidelse tomter Brusemyrveien	96 438	500 000	500 000	1 000 000	-500 000	Ved prosjektavslutning	30.06.2017	403 562	403 562		
Salginntekter Brusemyrveien	-2 076 519	-1 200 000	-1 200 000	-2 076 519	876 519		Avsluttes				
Regulering og opparbeidelse Tune senter II	280 707	10 500 000	30 500 000	30 500 000			31.12.2019	10 219 293	10 219 293		
Arkivdepot for IKA Østfold ved Skjæberg administrasjonsbygg	15 153 591	15 500 000	15 500 000	15 500 000			30.06.2017	346 409	346 409		
Overtakelse av Ungdomshallen	8 695 872	9 500 000	9 500 000	9 500 000			31.12.2017	804 128	804 128		
Vant i Sparta amfi og ungdomshallen	4 383 549	4 500 000	4 500 000	4 500 000			31.12.2017	116 451	116 451		

Budsjett og HP 2017-2020										Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.16:	
Pågående investeringsprosjekter per 01.01 2017	Regnskap totalt per 31.12.2016	Bevilget per 31.12.2016	Budsjett og HP -> 2020	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk sluttdato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2016	Rebevilges til bruk i 2017	Vurderes innarbeidet i HP 2018-2021	Rebevilges ikke
Kommuneområde teknisk											
Eiendom											
Salg av parsell Gustlundåsen gnr 1099 bnr 85	-1 845 525	-1 800 000	-1 800 000	-1 845 525	45 525		Avsluttes				
Regulering bolgfelt Maugesten	0	500 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2018	500 000	500 000		
Regulering / utvikling Yvenåsen	395 993	4 000 000	21 000 000	21 000 000			31.12.2020	3 604 007	3 604 007		
Salgsinntekter Kampenes/Holteskogen	-11 788 893	-12 500 000	-12 500 000	-12 500 000			31.12.2018	-714 107	-714 107		
Salgsinntekter Kløvningsten	-26 205 963	-27 000 000	-36 000 000	-36 000 000			31.12.2020	-794 037	-794 037		
Salgsinntekter Yvenåsen	0	0	-25 000 000	-25 000 000			31.12.2020				
Salgsinntekter Tune senter II	0	0	-40 000 000	-40 000 000			31.12.2020				
Salg av kommunal eiendom	-23 451 789	-25 000 000	-80 000 000	-23 451 789	0	Sagsinntekt over 20 mill. kr er avsatt fond	Avsluttes årlig				
Strategisk oppkjøp og utvikling av eiendom	6 316 626	5 500 000	45 500 000	45 500 000			31.12.2020	-816 626	-816 626		
Utvikling av Kvartal 261	151 241	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2017	848 759	848 759		
Flytting av travpark og utvikling av boligområde på Kala	0	1 500 000	1 500 000	1 500 000			31.12.2018	1 500 000	1 500 000		
Regulering og prosjektering av boligområde og næringspark Kløvningsten (B4, N4-N6)	8 353	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2017	1 991 647	1 991 647		
Kjøp av Greåkerveien 85 AS	5 658 025	5 700 000	5 700 000	5 658 025	41 975		Avsluttes				
Lysløype- makebyte (kjøp gnr 2061 bnr 6)	0	2 300 000	2 300 000	2 300 000			31.12.2017	2 300 000	2 300 000		
Lysløype- makebyte (salg gnr 2062 bnr 32/ gnr 1 bnr 5010)	0	-5 300 000	-5 300 000	-5 300 000			31.12.2017	-5 300 000	-5 300 000		
Kjøp av tomt Rudslogen	2 503 437	4 600 000	4 600 000	4 600 000			31.12.2017	2 096 563	2 096 563		
Kirken											
Kirkegårdskapasitet, utredning	0	0	0	0	0		Avsluttes				
Brannsikring el-anlegg	41 433	700 000	700 000	700 000			31.12.2017	658 567	658 567		
Opparbeidelse av gravlund Hafslund	24 189 135	35 000 000	35 000 000	38 000 000	-3 000 000	Ved prosjektavslutning	31.12.2018	10 810 865	10 810 865		
Utbedring av kirketak	0	0	5 000 000	5 000 000			31.12.2018				
Rehabilitering av orgel Sarpsborg kirke	3 201 616	4 000 000	4 000 000	4 000 000			31.12.2017	798 384	798 384		
Digitalisering av kartverk på kirkegårdene	0	0	1 500 000	1 500 000			31.12.2020				
Restaurering av grøntarealer og kulturminner	0	150 000	150 000	0	150 000		Avsluttes årlig				
Maskiner og utstyr	336 900	500 000	1 500 000	336 900	163 100		Avsluttes årlig				
Kartlegging av ubedingsbehov kirkebygg	0	500 000	500 000	500 000			31.12.2017	500 000	500 000		
<i>For større prosjekter er forventet økonomisk sluttdato 18 mnd. etter at investeringen er tatt i bruk</i>											
Alle prosjekter	1 510 477 584	1 719 746 388	3 276 696 388	2 942 025 771	-10 606 052			189 553 586	186 238 829	1 000 000	2 314 757